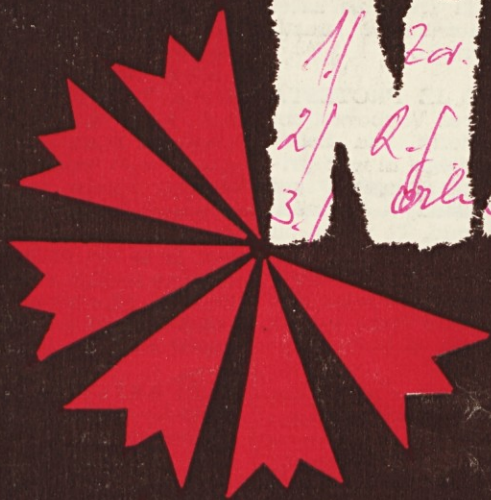

1. Ed. Hap
2. Ed. Hap
3. Ed. Hap

NASA LUC

1968

8

JCN
NASA
LUC
1968
BELGIUM
LETRES
CAIRC
Gospod
ED
a la Fonderie
tam
CAIRC
Gospod
ED
a la Fonderie

10 TON SIRA ZA LJUDSTVO V BIAFRI — V Franciji so poljedelci iz departamentov Doubs in Jura sklenili, da bodo spravili v Biafro po avionski poti 10 ton sira.

POMOČ BIAFRI — Mednarodna Caritas je doslej organizirala že nad 50 letalskih poletov. Z letali prevažajo z otoka sv. Tomaža na neko zasilno letališče v Biafro živež in zdravila. Doslej so tako prepeljali že 600 ton materiala.

PREMALO PROSTORA ZA BOGOSLOVCE — Baje je za to šolsko leto na Slovaškem prijavljenih za vstop v semenišče 115 kandidatov. Zaradi pomanjkanja prostorov jih bodo mogli sprejeti le 82. Morali bi odpreti novo semenišče, ki bi razbremenilo bratislavsko. Na Češkem je prav tako

iz življenja cerkve

veliko duhovniških poklicev. Za češko semenišče v Ljutomicah se je baje prijavilo 125 bogoslovcev.

6000 CIGANOV V LURDU — Število ciganov, ki vsako leto prihajajo na romanje v Lurd (letos je bilo dvanajsto), je zelo naraslo. Število raste predvsem zaradi tega, ker prihaja vedno več ciganov iz drugih dežel: iz Belgije, Nemčije, Madžarske, Italije in Španije. Zberejo se v Lurdu, potem pa gredo na veliko mednarodno romanje in zborovanje v Zaragozo (Španija) k Materi božji. V Lurdu zasedejo velik prostor med Cité St. Pierre in gričem, kjer je križev pot. Pobožnosti zanje se vršijo bolj na prostoru, kjer kampirajo, kot pa v cerkvah.

STALIŠČE HOLANDSKIH ŠKOFOV GLEDE UREJEVANJA ROJSTEV — Škofje pravijo, da velika debata glede papeževe okrožnice o urejevanju rojstev še ni zaključena. Škofje želijo, da

bi se na podlagi enciklike začel razgovor, v katerem bi izrazili mnenje tudi verniki.

NE PRIDIGAJO IZ PROTESTA — Od nedelje pred Vnebovzetjem v baskovski škotiji San Sebastián do nadaljnjega ni več pridig. Tako je odločil krajevni škof Lorenzo Bereciartua v dogovoru s svojimi duhovniki, To naj bi bil protest proti ukrepom španske vlade, ki je v boju proti baskovskim separatistom zaprla na stotine mož, med njimi vrsto duhovnikov in katoliških laikov.

SAMOSTAN KOT AFRIŠKA VAS — V Zazi v Ruandi so karmeličanke zgradile nov samostan v afriškem slogu. Novi karmeličanski samostan je podoben afriški vasi, ki je zgrajena iz okroglih stavb, podobnih jurčkom. Namesto zvonca uporabljajo boben, namesto orgel pa afriške glasbene instrumente. V novem karmeličanskem samostanu je sedemnajst afriških in sedem evropskih redovnic.

600 FANTOV IN DEKLET v starosti od 15 do 25 let je po 12 različnih poteh hodilo osem dni in se združilo v kraju Ancecy v francoski Savoiji. Med udeleženci te poti, ki jo je organiziralo združenje „Pax Christi“, so bili udeleženci iz devetih držav. Za sklep je imel za vse udeležence letošnje „mednarodne poti“ krajevni škof slovesno škofovsko mašo v mestnem parku.

CERKEV PO RADIU — Katolici, anglikanci in člani uniatske Cerkve v Kanadi so pripravili skupni radiofonski program za dobo dveh let. Doslej so izvedli že uspelo serijo oddaj po televiziji, ki ima naslov Spectrum.

VZGOJA PO RADIU — V brazilskem mestu Macapa je začela redno oddajati posebna katoliška radio-oddajna postaja, ki se imenuje „Vzgojni radio sv. Jožef“. Priprave so trajale pet let.

SLOVENSKI ZAMEJSKI IN IZSELJENSKI DUHOVNIKI so imeli v celovškem semenišču svoj letošnji pastoralni tečaj. Udeležilo se ga je okoli 100 duhovnikov.

JUBILEJ SEKAVSKE ŠKOFIJE — Letos praznuje sekavsko-graška škofija 750-letnico svojega obstoja. V okviru slovesnosti so v Gradcu in po vsej škofiji imeli že

mnogo versko-kulturnih prireditiv. Višek pa je bil v nedeljo, 15. septembra, ko so pri glavni slovesnosti somaševali vsi avstrijski škofje. To bogoslužje so prenašali tudi po avstrijski televiziji. Pod sekavsko škofijo je pred sto leti spadal tudi velik del mariborske škofije. Ko pa je škof Slomšek prestavil škofijski sedež iz St. Andraža v Labotski dolini v Maribor, je ta del prišel v meje novo urejene škofije s sedežem v Mariboru. Omenjene proslave v Gradcu se je udeležil tudi mariborski škof dr. Držečnik.

TUDI KAPUCINI SE MODERNIZIRAJO — Kapucinski red je poleg frančiškanov in menihov ustanova sv. Frančiška Asiškega. Ti redovniki hočejo čimbolj ostati podobni svojemu ustanovitelju, zlasti v revščini in preprosti obleki. Po vsem svetu jih je sedaj okrog 15 tisoč. Pred nedavnim so se njih zastopniki sestali v Rimu, da razpravljajo o njih redovniških pravilih, v kolikor jih bo treba spremeniti po navodilih koncila. Ali bodo spremenili tudi svojo obleko, ni znano.

NASLEDNIK KARDINALA SPELLMANA — 2. decembra 1967 je umrl znan newyorški kardinal Spellman. Na njegovo mesto je bil imenovan njegov osebni tajnik msgr. Terence James Cooke, star 47 let. Vodil bo newyorško nadškofijo (1.900.000 katoličanov), ki je druga najvažnejša v ZDA (prva je Chicago). Msgr. Cooke je bil posvečen za škofa šele pred tremi leti in bo verjetno v prihodnjih mesecih imenovan za kardinala.

MAKARIOS PRI PAPEŽU — Ko se je ciprski predsednik in nadškof Makarios vračal v prvi polovici septembra iz Anglije skozi Rim v domovino, je bil sprejet tudi pri papežu Pavlu VI., s katerim se je pogovarjal o ekumenjskih vprašanjih. To je povedal Makarios ob povratku v Francijo. Papež pa se je tudi zelo zanimal, kako bi na miren način rešili ciprsko vprašanje.

NOVI ŠKOF NAJ BO MOŽ DIALOGA — V Avellanedi, predmestju Buenos Airesa, je 26 duhovnikov poslalo na papeža prošnjo. Spominjajo ga, naj bi bil novi škof, ki bo nadomestil msgr. Podesta, bil zmogen zastaviti vse svoje sile za delavsko vprašanje in vzpostaviti dialog v bratskem vzdušju.

Do 21. avgusta ob 23. uri je svet še verjel v neko spremembo sovjetskega komunizma. Tedaj pa je grmenje sovjetskih štirimotornikov „Antonov“ čez Moldavo in ropotanje sovjetskih tankov razbilo vse utvare. V nekaj urah ene noči je četrť milijona rdečih vojakov zasedlo Češkoslovaško.

Tako je bilo poteptano tisto malo svobode, ki si jo je češko in slovaško ljudstvo priborilo izpod sovjetskega varuštva in kontrole domače partije. V vodo so padli vsi dogovori med članicami varšavskega pakta, potrjen je bil sum, da je nevarno delati pogodbe z Moskvo, prvič po dvanajstih letih se je znašla Sovjetska zveza kot obtoženka v Varnostnem svetu, svet pa se je utrdil o pravilnosti svoje sodbe glede komunizma. Vsi ostali problemi so postali majhni spricho te nove kolonije, ki si jo je Moskva ustvarila sredi Evrope.

Ljudstvo se vdoru ni uprlo s silo: boj z orožjem bi pomenil samomor. Postavilo je proti orožju ideje in tako osmešilo drugo največjo vojaško silo na svetu.

Čez noč so se pojavile v kletih in zakotnih sobah številne radijske oddajne postaje, ki so morale neprestano menjati svoj kraj in frekvenco, da bi jih zasedbene čete ne izsledile. Prevozne televizijske postaje, montirane v avtomobilih, so poročale. Podzemne tiskarne so obveščale domačine in varale zasedbenike. Ljudje so pobirali ruske letake in jih pretiskavali s svojimi parolami v ruščini in cirilici, da so sovjetski vojaki lahko brali.

Domačini so se pogovarjali s prišlimi vojaki o nesmiselnosti zasedbe. Ti so spoznali, da so jih njihovi voditelji prevarali, ko so jim govorili o protirevoluciji in imperialistih. Čez nekaj dni so jih morali zamenjati z novimi četami.

Med tanke so ljudje postavljali mize in dajali ljudem podpisovati izjave proti zasedbi. Na sovjetske tanke so pisali parole, največkrat pa risali kljukasti križ. Hišne tablice in kažipote so prebarvali, da bi se okupacijske čete ne znašle. Ponekod so spustili državno zastavo na pol droga, drugje so ji dodali črn trak. Ljudje so začeli nositi žalne tra-

kove. Zidovi so bili čez noč popisani s klici po svobodi.

Radio je pozival domačine, naj zasedbenim četam ne pomagajo in ne dajejo informacij. Kjer so se nahajale tuje čete, je zmanjkalo vode in elektrike. Po zvočnikih propagirane tuje parole je preglasilo hupanje, zvonjenje, piskanje in ropot vozil.

Sovjetom se ni posrečilo sestaviti sebi naklonjene vlade.

Pri vsem je ostalo tisto vprašanje: Zakaj? Zakaj ta zasedba? Kako da si je upala Sovjetska zveza v

Češkoslovaška — poteptana

hipu zapraviti tisto malo dobrega imena, ki si ga je v zadnjih letih s težavo pridobila?

Odgovor je nesporen: Sovjetska armada je vkorakala v Prago, da bi rešila Sovjetsko zvezo. Ljudje v Rusiji so začeli zahtevati isto, kot so ljudje na Češkoslovaškem zahtevali od svojih voditeljev: odpravo cenzure, izpust jetnikov in padec stalinistov. Zlasti nevarna je postala Ukrajina, ki ima s Češkoslovaško 98 km skupne meje in ki se še ni odpovedala lastni državi, čeprav jo je že zdavnaj izgubila.

Ali pa bi bil komunizem brez cenzure sploh še možen? Ali bi se mogel še obdržati na oblasti, kjer bi pustil gibanja, ki ne bi bila pod njegovim varuštvom? Ali bi še govoril v imenu ljudstva, ko bi si moglo ljudstvo svobodno izvoliti svoje predstavnike?

Čete varšavskega pakta so z vdorom na Češkoslovaško povedale, da ne.

svetim pismom. To dvoje je središče krščanskega življenja.

„Kdor vas posluša, mene posluša.“

Cerkev je imela že od vsega začetka zavest o pomembnosti besede, ki ji jo je Kristus zapustil in ki ji jo je Kristus zapovedal širiti z naročilom: „Pojdi-

veti prostor modernih cerkva postaja v nekem oziru vedno bolj podoben prvim krščanskim templjem: iz njega izginja vse, kar je stranskega pomena, in v svetem prostoru postaja vse bolj vidno dvoje: oltarna miza in stojalo s

potrpežljivosti in ljubezni. Varuj dragoceni zaklad vere, oznanjaj Gospoda Jezusa.“

Že nekaj desetletij po smrti apostola Janeza, zadnje neposredne Kristusove priče, piše sveti Irenej: „Cerkev, razkropljena po vsem svetu, skrbno varuje izročeno vero, kakor če bi prebivala v eni sami hiši, soglasno veruje, kakor če bi imela eno samo dušo in eno samo srce, v popolnem soglasju oznanjuje božjo besedo, uči, izročča, kakor če bi imela ena sama usta.“

Od vsega početka varuje Cerkev Kristusovo besedo kot izreden dar in se zaveda, da je ona edina, ki lahko zares govori o Kristusu.

Najprej je ta Kristusova beseda krožila med ljudmi po ustnem prenašanju: tisti, ki so Kristusa slišali, so slišano pripovedovali dalje. To so bili zlasti apostoli in učenci, saj oni so dobili od Gospoda to naročilo. Šele kasneje so evangelisti in apostoli zapisali, kar jim je Sveti Duh navdihnil, naj napišejo. Tako je nastalo sveto pismo.

Sveto pismo je v največji meri vrelec vere, vendar je treba reči, da ga zunaj Cerkve ni mogoče resnično umeti. Cerkev ima zaradi pomoči Svetega Duha oblast, dajati pravo razlago božje besede. Kristus ji je to oblast podelil: „Kdor vas posluša, mene posluša, kdor vas zaničuje, mene zaničuje.“

prostor s stojalom in mizo

te, učite vse narode...“ Sveti Pavel je dal nasvet učencu Timoteju: „Ohrani zaklad... nastopaj, bodi prilično ali neprilično, dokazuj, razpravljaj v vsej

Prav zanimiv je primer iz prve Cerkve, ko gre za razlago božje besede. Apostol Pavel, čigar neodvisnost je dobro znana in ki se ne boji postaviti se po

Ali je kongres zbudil vest?

Neki italijanski časopis je zapisal pred papeževo potjo v Kolumbijo: „Papež gre v pekel“. Res je Južna Amerika podobna kotlu, v katerem vre. To je kontinent z 200 tisoč katoličani, pa obenem z lačnim proletariatom, med katerim že

kroži beseda revolucija. Majhen procent bogatašev si deli velik del ljudskih dohodkov. Milijoni živijo v revnih naseljih na robu velikih mest. V lesenih sobah leži do deset ljudi skupaj s kokošmi in prašiči. Polovica 85 milijonov Brazilcev ne zna brati in pisati in ta odstotek stalno raste. V Kolumbiji umira letno za lakoto 36.000 otrok.

Duhovniki skušajo pomagati. Vedno bolj so na strani nemočnih in obtožujejo kapitalistični sistem krivde za lakoto, trpljenje in bolezni. V Boliviji delajo kot zdravniki, kmetje, električarji, učitelji in obenem dušni pastirji. Tudi

med nekaterimi od njih nastaja prepričanje, da imajo reveži pravico do nasilja, če družba noče postati pravična po mirni poti.

39. svetovnega evharističnega kongresa v glavnem mestu Kolumbije Bogota, 2.650 metrov nad morjem, se je udeležilo 300.000 ljudi iz 40 držav. Kongres se je začel ob slovesnem zvonjenju in odprtih dežnikih — rahlo je deževalo.

Tako imenovani „rdeči kardinal“ Lercaro je povedal, da je treba skrbeti, da bodo kruh, obleka, stanovanje, delo, mirna bodočnost, zdravje, kultura, svoboda in beseda v družbi vsem enako dostopni. Evan-

robu apostolu Petru, kadar je potrebno, hoče podvreči svoj nauk sodbi učiteljstva. Odiše v Jeruzalem ter se podvrže nadzorstvu Petra, Jakoba in Janeza, ki jih evangelist Luka imenuje „stebre“ Cerkev.

Oblast v Cerkvi je deležna svetosti, ker je s posebno podelitvijo prejela Svetega Duha. Prav tako kot je varuhinja zakramentov, ima posebno milost, da varuje zaklad vere — od tod naziv škof, kar pomeni varuh. Oblast, učiteljstvo so papež in škofje. Navadni duhovniki so se pojavili samo kot posebna stopnja duhovništva, kajti škof zaradi naraščanja števila kristjanov ni zmožgal več zadostiti potrebam.

Katera je najvažnejša papeževa vloga? Papež je naslednik Petra, ki je bil v času Jezusovega življenja neposredno poglavar apostolov in ki mu je Jezus zaupal vlogo varuha vere: „Ko boš premagal krizo svoje vere in svoje zatajitve, boš stal trdno kot skala in boš varoval vero svojih bratov,“ mu govori Jezus. Peter je skala vere, prva priča vstajenja; in če hoče Pavel uspevati, se mora nasloniti na Petrovo skalo. Rimska Cerkev je po svojem poglavarju varuhinja vere — kakor Peter. Škofovski zbor je vedno združen s papežem in papež je kot njegova glava vedno združen s škofi in Cerkvijo. Celo ko papež proglašča slovesno verske resnice, izraža samo vero celotne Cerkev.

„... ki se za vas daje.“

Oltar je prav tako kot sveto pismo središče cerkve. Na njem se opravlja daritev, ki je obenem sveta večerja.

Kaj je daritev? Ko nekoga vzljubiš, storiš vse,

da bi mu pokazal svojo ljubezen. Vsako darilo je daritev, žrtev, posebno še, če je ta daritev združena z naporom. „Žrtvujem se, da bi vzgojila svojega otroka,“ bo rekla mati. „Žrtvujem se, da bi bil všeč svoji ženi,“ bo rekel mož. S prinašanjem darila izražajo ljudje Bogu svojo ljubezen.

Daritev je zaradi življenja, ne zaradi smrti. Pri-trguješ se, ker ljubiš, ker veš, da boš z žrtvijo dosegel višjo stopnjo ljubezni. To gre lahko zelo daleč: največja žrtev je tedaj, ko daš svoje življenje.

Jezus je med svojim zemeljskim bivanjem enkrat za vselej žrtvoval svoje življenje. Ta žrtev je vzor, kajti to je prvi primer, da je človek sprejel popolnoma vse zahteve ljubezni. Jezus nas je ljubil do konca, to se pravi do križa. To je njegova žrtev. Zaradi popolnega sprejetja trpljenja, za katerega se je odločil iz ljubezni, smo zopet zmožni ljubiti.

Toda kako more biti maša daritev? Kajti končno se je daritev na križu zgodila enkrat in se ne bo nikoli več. Res, izvršila se je enkrat za vselej. Jezus je dal svoje življenje za nas na Golgoti, pred vrati Jeruzalema, 30. aprila. Toda te daritve morajo biti deležni vsi ljudje. Zato je bila pred križem zadnja večerja. Ko je Jezus posvetil kruh in vino ter oboje razdelil med učence, je pridružil bistvo enkratnega dogodka svoje smrti ponovljivemu dogodku, ki je liturgična večerja. Tako je postavil vse ljudi v živo zvezo s svojo daritvijo na križu. Enkratno dejanje na križu vsaka izmed naših maš nenehno obnavlja na vseh krajih zemlje. Vsakokrat se razlije na ljudi nekoliko več neskončne božje ljubezni.

Jezus je lepo označil to zvezo med križem in večerjo, ko je govoril o svojem telesu, „ki se za vas daruje“, in o svoji krvi, „ki se preliva za vas in za

geljski nauk, posebno tisti o umivanju nog bližnjemu, mora postati resnica. Voditi pomeni služiti, služiti pa pomeni ljubiti. Edinost med kristjani je bila značilna za prve kristjane: pomagali so si v potrebah. Trpljenje in nesreča morajo tudi nas združiti v eno družino. —

Prvič so se takega kongresa udeležili tudi zastopniki drugih krščanskih Cerkev: episkopalne, luteranske in pravoslavne. Bavarski luteranski škof je izjavil: „Z občudovanjem gledamo danes pri vas, katoličani, novo delovanje božjega Duha, po katerem govori Bog. Beseda reformacija je našla zdaj svoj izraz pri vas.

Toda Cerkve ne zajema naša, ampak božja reformacija.“

Na kongresnem prostoru so se javno obtožili grehov svojega stanu zastopniki petih družbenih skupin: družinski par v imenu družin, fant in dekle v imenu mladine, kolumbijski notranji minister v imenu svoje vlade, bančni ravnatelj v imenu delodajalcev in sindikalist v imenu delavcev.

Pavel VI. je kot prvi papež v zgodovini stopil na južno-ameriška tla. Vzpodbujal je k bratskemu sodelovanju in sožitju, pozval vlade Južne Amerike k temeljitim socialnim reformam, obsodil pa tudi nasilje kot pot do pravice.

Obiskal je kmete v kraju Mosquera, 40 km od Bogota. Maša za več sto tisoč romarjev je bila kar na polju. Srečanje je pripravil duhovnik Salcedo, ki je že pred štirinajstimi leti organiziral radijsko šolo za kmete, katero danes poslušajo štiri milijone Kolumbijcev.

Ni pa baje smel papež videti revežev, kakor je bilo prvotno v programu. Seveda vsaka vlada skriva pred tujci svoje nerešene probleme.

Kaj je pomenil kongres za Južno Ameriko? Ali je predramil vest vladajočim in gospodujočim? Če se mu to ni posrečilo, je v svoji glavni nagoli doživel neuspeh.

Nemški škofje razlagajo papežev nauk

Nemški škofje so po posvetovanju 29. in 30. avgusta 1968 v Königsteinu izdali za tisk naslednje sporočilo:

Izredno živahen in obenem razdvojen odmev na okrožnico papeža Pavla VI. „*Humanae vitae*“ daje nam, nemškimi škofom, povod, da povemo besedo, ki naj pojasni in pokaže smer. Govorimo, zavedajoč se upanj, vprašanj in stisk zakonskega življenja v našem času.

Nasproti zlovoljni in včasih mučni kritiki bi radi pokazali, da okrožnica, v soglasju z drugim vatikanskim cerkvenim zborom, z odgovornostjo in odprtostjo do novih spoznanj poudarja vrednost človekove osebnosti in pomen zakonske ljubezni. Okrožnica se zaveda zelo resnih skrbi človeštva: vprašanja o pravicah in mejah manipulacije s človeškim življenjem, problemov naraščanja prebivalstva v deželah v razvoju in državstva poseganja na intimna zakonska področja,

ogroženosti splošnega нравnega čuta. Končno ne smemo spregledati, da okrožnica sprejema in pritrjuje nalogi odgovornega roditeljstva.

Težava, ki je tudi v krogu cerkveno mislečih katoličanov pripeljala do kritičnih izjav, leži v oceni metod za urejevanje rojstev, ki jo je dala okrožnica. V zvezi s teološkim razpravljanjem po svetu si je mnogo katoličanov, laikov in duhovnikov, izoblikovalo prepričanje, ki ga ne najdejo z okrožnico potrjenega. Vprašujejo se o obveznosti okrožnice za njih osebno zadržanje.

Nauk okrožnice o metodah urejevanja rojstev je avtentičen nauk, to se pravi, z uradno oblastjo dana, a ne nezmotljiva odločitev. Ta načelno zahteva od katoličanov voljno pritrnitev. Mnogi so to pritrnitev dali. V stremljenju za oblikovanjem svojega zakonskega in družinskega življenja po smernicah okrožnice smejo zaupati v pomoč božje milosti. Tudi nekatoliški kristjani na Vzhodu in Zpadu so iz prepričanja pritrtili papežu. Lansko leto smo v „Pismu nemških škofov vsem, ki so od Cerkve pooblaščenici za oznanjevanje vere“ opozorili na potrebnost izjav cerkvenega učiteljstva o vprašanih krščanskega življenja in na to, v kakšni meri nas obvezujejo. Pri tem nismo izključili tudi možnosti, ko katoličan zaradi resnih razlogov misli, da se mora od odločitve cerkvene oblasti, ki ni bila nezmotljivo izrečena, oddaljiti. Očitno je mnogo vestnih katoličanov, duhovnikov in laikov, prepričanih, da je zanje ta primer dan v vprašanju metod pri ure-

jevanju rojstev. Kot vedno zahteva tudi tu oblikovanje vesti, da premagamo subjektivno samovoljnost in da smo osebno pripravljene za kritično samopresojlo. Z druge strani pa moramo vsi spoštovati resno in odgovorno odločitev vesti.

K našemu vprašanju povedo ta načela sledeče:

Vsi so dolžni izjave okrožnice — z notranjo pripravljenostjo, da jih sprejmejo — resno preudariti.

Vsi, ki so od Cerkve pooblaščenici za oznanjevanje vere, so posebno odgovorni, da nauk papeške okrožnice vestno razložijo.

Dušni pastirji bodo v svoji službi, posebej še pri upravljanju svetih zakramentov, spoštovali pri vernikih odgovorno odločitev vesti.

Še naprej moramo nadaljevati z razgovorom, ki naj objasni važna vprašanja zakonske morale in razloži nekatere izjave v okrožnici. Vabimo vse katoličane, da pri tem razgovoru sodelujejo, ustrezno svojemu položaju v božjem ljudstvu, svoji izvedenosti in svoji pristojnosti. Že veliko pisem, ki smo jih prejeli v zadnjih tednih, nam je bilo v dragoceno pomoč.

Naprašamo zakonce, duhovnike in vse vernike, da v svojih razmišljanjih in razgovorih upoštevajo vso krščansko blagovest o zakonu in svojega pogleda ne započijo samo v eno točko, v metode urejevanja rojstev.

V smislu zbornega značaja škofovstva se bomo škofje razgovarjali s sv. očetom in s škofi drugih dežel. Napisali smo „Besedo nemških škofov k dušnopastirskemu položaju po objavi okrožnice *Humanae vitae*“, ki jo bomo čez nekaj dni obenem s prevodom okrožnice dali v javnost.“

mnoge v odpuščanje grehov“. Sebe primerja žrtvovanemu jagnjetu, velikonočnemu jagnjetu.

Da je maša tudi večerja, je vsakdanji izraz, ki se ga otroci uče iz katekizma. Predstavljajo si mizo, prte, kruh, kelih z vinom, luči. To je družinska večerja, ki jo vodi duhovnik. Kaj se zgodi sredi te sve-te večerje? Gospod Jezus stopi s telesom in dušo, on, ki je vstal od mrtvih in se dvignil nad zakone prostora in časa, stopi z nami v stik pod podobo „posvečenega“, kruha in vina. Po tej skrivnosti prejemo vedno živega Gospoda.

Iz teh dveh vrelcev raste kristjanova moč za ljubezen: iz svetega pisma in iz Gospodove daritve. Raste v meri, v kateri zna kristjan iskati v njih moč zanjo.

J. B.

Človek bi mislil, da ob koncu drugega tisočletja po Kristusovi smrti slavi zmagoslavje ravno to, kar se nahaja na Kitajskem in v Sovjetski zvezi in kar gre preko vse zemlje. Toda mi ne izgubljamo poguma, saj vemo, da je neuspeh pogoj za življenje krščanstva v svetu. Kdo je doživel večji neuspeh kakor človek, ki je bil pribit na križ in so se vojaki norčevali iz njega? Krščanstvo ni bilo nikdar tako ponižano kakor takrat, ko je slavilo zemeljske zmagave. Ali je res Kristus vladal na zemlji za časa Filipa II. ali pa takrat, ko sta se Maintenont in Ludvik XIV. veselila tisočeriš spreobrnjenj, ki so jih nasilno povzročali vojaki v Sevenih? Mogoče Kristus ni bil nikoli tako daleč od sveta kakor takrat, ko so se poglavarji tega sveta nanj sklicevali...

Maritain

slovenske razglednice

Pred 50 leti je umrl Ivan Cankar.
Odlomki iz njegovih spisov so prave

Tuja učenost

Poleti je bilo, ko sem se vrnil domov; prinesel sem s seboj skladovnico nemških knjig. Trinajst let, mislim, da mi je bilo takrat. Prvo noč sem zaspal ves truden, pa sem se opolnoči zdramil, ker mi je bila zasvetila luč na trepalnice. V polspajnu sem se ozrl po izbi; mati je sedela za mizo, moje knjige je imela pred seboj.

„Kaj je v teh knjigah?“ je vprašala.

„Tuja učenost!“ sem odgovoril.

„Povej mi, kaj pravi ta tuja učenost?“ je rekla mati.

„Sam ne vem!“ sem odgovarjal vznemirjen in zlovuljen. „Vsakemu pravi drugače, kakor je že uho in pamet! Meni pove kaj lepega, komu drugemu pa kvasi in kvanta!“

Mati se je vsa zgrozila.

„Kje si se naučil takih besed? Ta učenost te jih je naučila!“

Sedla je k zglavju, da so bila njena lica čisto blizu mojih.

„Ali veš, kaj si snoči zamudil?“

„Ne vem!“

„Gledala sem in sem čakala, nazadnje pa si zaspal. Nič nisi molil snoči, še pokrižal se nisi!“

Molčal sem; v mojih mislih pa se je ljubeznivo in sočutno smejala.

„Mati, mati, otrok ti mladi, nedolžni!“

Zakaj trinajstletni fantje so zmerom brezverci.

„Še pokrižal se nisi! Truden si bil, ali ne tako truden, da bi roka ne dosegla čela... Glej, zdaj vem... ko sem se doteknila tiste knjige, sem občutila... zdaj vem, odkod tvoje modre besede in tvoj starobni smeh. Tuja učenost ti je segla v srce, napravila te je mlačnega in lenega...“

Mati je tiho vstala, sklonila se je do moje glave in me je pokrižala na čelo, na ustna in na prsi.

„Na Boga ne pozabi! Na Boga ne pozabi nikar!“

Pokrižala me je vdrugič.

„Pri Bogu ostani!“

Nisem se ganil in nisem odprl oči, zaspal pa nisem dolgo. Lepe, pa žalostne so bile moje misli:

„O, mati! Tvoja duša je brez madeža, kakor sonce na poletnem polju! O mati, otrok svojih otrok, da bi nikoli ne spoznala te sovražne tuje

učenosti! O mati, v učenosti ni ljubezni — ti pa si ljubezen sama, že tvoj smehljaj je paradiz, vesel in sončen, brez črnega spoznanja. V toplem domačem hramu si ostala, mi pa smo prezgodaj odpahnili duri v tujino in mraz!“

Kako je umiral „svet“ mož

Bral sem nekoč, kako je umiral svet mož. Vsa izba je bila polna sorodnikov, prijateljev in občudovavcev, jok in stok se je razlegal prav na cesto. Ali v tistem trenutku, ko je sveti mož izdihnil, so prestrašeni pobegnili sorodniki, prijatelji in občudovavci ter se niso vrnili. Obraz se mu je bil nenadoma spačil, ves drug je bil, prejšnjemu čisto nič podoben, kakor da je bila pustna krinka padla od njega. V poslednjem hipu se je grešna duša razgalila, kajti smrt ne pozna laži in hinavščine.

Tista zgodba je resnična. Kadar se tiho zapro duri za življenjem, izreče vest svojo pravično in neizprosno sodbo. In ta sodba je z različnimi črkami napisana na čelu, na licih in ustnih. Če bi hotel risati dušo in skrito misel človeka, bi ga risal spečega, rajši mrtvega. Poznal sem jih, ki so prestrašeni planili iz spanja, ko so začutili na čelu pogled izprašujočih, bedečih oči. Tako bi se prestrašil grešnik, ki bi nenadoma in nepripravljeno ugledal sodnika pred seboj.

Pomen vsega tvojega nehanja

Vse okoli tebe je na tisoče življenj, ki jih ne poznaš in jim nikoli ne odgrneš brezdanjih skrivnosti. Vsak zvok, ki ga slišiš, je zvok od onstran. Beseda prijateljeva je mrtev napis na hiši, ki ji nikoli ne boš prestopil praga. Jaz in ti, poljubujta se ali se davita — dvoje svetov. Ubijeta se lahko, razbijeta na črepinje drug ob drugem: ne bosta si razodela, kdo da sta. Butaj ob sosedu, kdorkoli je, nepremičen kamen ali bežna misel, drevo, žival ali človek, zdrobiš se ali ga zdrobiš, spoznal ga ne boš.

Neutolaženo in neutolažljivo hlepenje po spoznanju mušice, ki ti je bila sedla na plešo, in po spoznanju Boga, ki te ziblje na dlani, to je tvoje trpljenje od začetka do konca, je tvoj boj, vsebina in pomen vsega tvojega nehanja.

opombe ob rob

Povzeto po dr. K. V. Truhlarja
„Pokoncilskem katoliškem etosu“.

V odkritje Boga skozi odmiranje sebičnosti

Brezbriznost za iskanje dobre-
ga in greh nasploh izvirata konč-
no vselej iz sebičnosti in sta na
dnu vselej sebičnost. Tako je pa
sebičnost tisto, kar končno slabi
čut za Boga. In je zato končno
sebičnost tisto, čemur mora člo-

vek odmirati, če hoče poživiti svoj
čut za Boga.

V okviru teh misli je zelo po-
učno tole spraševanje Karla Rah-
nerja: „Ali smo že kdaj molčali,
čeprav bi se bili hoteli braniti,
čeprav so z nami krivično ravna-
li? Ali smo že kdaj odpustili, če-
prav zato nismo prejeli nobenega
plačila in so jemali naše molčeče
odpuščanje za nekaj samo po sebi
razumljivega? Ali smo že kdaj
ubogali, ne ker smo morali in ker
bi bili imeli sicer nevšečnosti,
temveč zgolj zaradi tistega Skriv-
nostnega, Molčečega, Nedoumlji-
vega, kar imenujemo Boga in nje-
govo voljo? Ali smo že kdaj kaj
žrtvovali, brez zahvale, prizna-
nja, celo brez občuta notranjega
zadoščenja? Ali smo bili že kdaj
do kraja sami? Ali smo že kdaj
kdaj dobri do človeka, od katere-
ga ni nobenega odmeva hvalež-
nosti in razumevanja, in ko tudi
sami nismo poplačani s kakšnim
občutom, da smo bili „nesebični“,
pošteni, itd?“

Kristjanov stik z Bogom po skušnji

Komur Bog odpre srce, pri po-
slušanju evangelija ne sliši le z-
unanjih besedi oznanila, temveč ob
njem hkrati notranje zaznava
skriti svet Boga. „Slavim te, Oče,
Gospod nebes in zemlje, da si pri-
kril to modrim in razumnim in
razodel malim.“ Tudi „modri in
razumni“, t. j. farizeji in pismo-
uki, so slišali Kristusov evange-
lij, a le „malim“ je Bog ob z-
unanjem zvenu Kristusovih besedi
notranje odstiral nadnaravno
skrivnost z njenim središčem —
Kristusom.

Kristjane z živim verskim ču-
tom Bog „priteza“ in „poučuje“.
„Nihče ne more priti k meni,“ t. j.
nihče ne more verovati, „če ga
Oče, ki me je poslal, ne pritegne.“
V veri kristjan ne pristaja le na
razodeto resnico, ki jo od zunaj
prejema, temveč se hkrati giblje
v Boga, ki kristjana priteza nase,
ki mu notranje govori, ga „pou-
čuje“.

Da pa kristjan more Boga-Uči-
telja slišati, da ga more umeti,
mu Bog za to daje poseben „čut“.
Spoznanje, ki nam ga ta čut po-
sreduje, ni zgolj razumsko spo-
znanje Boga, temveč dojemanje
notranjih božjih globin, ki pre-
haja v celostno samopredajo člo-
veka Bogu.

Človekov odgovor na ta govor
Boga je predvsem dejavnost vere,
upanja, ljubezni. Ta dejavnost
mora v kristjanu na neki način
prevevati tudi izvenmolitvene ča-
se.

„Sluh vame, srce v Boga“ (Sv. Avguštin)

Od decembra leta 414 do po-
letja 416 je sv. Avguštin v Hippo
razlagal evangelij in prvi list sv.
Janeza. Kot dušnemu pastirju mu
je bilo veliko na tem, da bi bili
poslušavci pred njim pravilno
razpoloženi.

Pri razlaganju sv. pisma — to
je Avguštinova misel — gre za
dvoje: za besedo razlagavca in za
notranje razsvetljenje. Za oboje
morajo biti zato poslušavci od-
prti: za besedo in notranjo luč.
Za besedo: poslušati morajo Av-
guština, oziroma evangelista. Od-
prti pa morajo biti tudi za notra-
njo luč: srce naj se med Avguštino-
vo razlago odpira Bogu, ki no-
tranje razsvetljuje in uči. Poslu-
šavci naj nikar ne mislijo, da je

Bog daleč od njih in Avguštin
bliže. „Nikakor ne! Veliko bliže
je Bog; kajti mene vidijo vaše
oči, on pa je navzoč v vaši (za)
vesti. Vame usmerite sluh, vanj
srce, da oboje napolnite.“

Bog je življenje, a je tudi luč.
Ta luč sama po sebi sveti vsem
ljudem. A zaznava jo le zdravo
oko. Kjer je zaradi greha duhov-
no oko oslabilo ali popolnoma za-
mrlo, je človek, kakor da bi luči
ne bilo. A luč je. Slepec, ki ga po-
peljejo v sonce, sonca kajpada ne
vidi; a sonce mu je prisotno, le
sam je soncu odsoten. Podobno
oči, ki so polne prahu ali sluzi:
treba jih je izmiti, očistiti; šele
potem bodo „srce, ki gleda Bo-
ga“.

„Nedeljeno srce poročenih“

V petem poglavju svojega ro-
mana „Farizejka“ se francoski
pisatelj Mauriac zavzema za to,
da tudi v zares krščanskem zak-
onu srce ostaja „nedeljeno“.

Farizejka Brigita poskuša pre-
prečiti zakon med Oktavijo in
Leoncem, češ da bosta nekaj srca
dajala Kristusu, nekaj pa drug
drugemu. Ob tem piše Oktavija
svojemu bodočemu možu pismo,
ki v njem med drugim tudi tole
razmišlja:

„Zdi se mi nemogoče, da bi bilo
to, kar do tebe tako močno ču-
tim, proti božji volji. Luč je tam,
kjer si ti, in če se borim proti

vzhibom, ki me ženejo vate, naj-
dem le temo. Menim, da, če po-
stanem tvoja žena, ne delam pro-
ti klicu Kristusa, ne proti nje-
govi zahtevi zapustiti vse in sle-
diti njemu. Saj se vnaprej ukla-
njam njegovi volji, ki jo molim,

po tebi, po njih, ki bodo iz naju rojeni. Že ob tej misli sami vzdrhte od veselja.“

Koncil tudi v tej točki razjasnjuje. Na primer v temeljnih stavkih: Vsem vernikom je Kristus „poslal Svetega Duha, ki naj jih notranje nagiblje, da ljubijo Boga iz vsega srca, iz vse duše, z vsem mišljenjem in z vso svojo močjo“, torej ne le s pol srca, z deljenim srcem.

Tudi vsa urejena ljubezen do zakonskega druga in vsa poštna skrb za družino ne moreta človeka trgati od Kristusa, torej ne deliti srca. Tudi to pojmovanje je le obnovljen uvid v nekaj, kar izraža že samo sveto pismo: da je namreč kristjan po krstu last Boga in Kristusa, da je smisel njegovega življenja, živeti ne sebi, temveč Bogu.

„Duhovne vaje“ daje Bog

Zelo močno je snovanje Duha v srcih izrazil Ignacij iz Loyole. Po njem je Bog, ki pravzaprav daje „duhovne vaje“, naj bodo dolge ali kratke. Zato je temeljni pogoj zanje, da zna tisti, ki jih dela, čim bolj razpoznavati notranji božji glas in stopiti v čim tesnejši življenjski stik z Notranjim Učiteljem. Brez tega stika ni „duhovnih vaj“, kakor jih je zamislil sv. Ignacij.

Zadnji cilj „duhovnih vaj“ je, pripraviti dušo, „da išče in najde božjo voljo glede ureditve lastnega življenja“, „da se približa svojemu Stvarniku in Gospodu ter ga doseže. Sam Stvarnik se razodeva predani mu duši, objemajoč jo v svojo ljubezen in slavo“.

Ignacij podrobneje označi, kako se Bog duši daje: „V tolažbi se v duši zbudi neko notranje gibanje. V njem duša začne plemeniti v ljubezni do svojega Stvarnika... Rastejo upanje, vera in ljubezen in vsako notranje veselje, ki kliče in priteguje k nebeškemu stvarcu ter dušo spokoji in umiri v Gospodu.“

Nadomestki za Boga

Ljudje neredko začnejo nedopustno privedati značaj vsepopolnega nekaterim človeškim dobrinam, tako da imajo potem te za Boga. Saj ljudje z oslabelem ali s čisto zamrlim verskim čutom nikakor niso brez vsake težnje po absolutnem.

Znotraj spolnosti more prejeti poteze vsepopolnega partner, ki v tem primeru postane predmet „oboževanja“. V skopuhu more denar postati „bog“. Danes je tak „bog“ pri mnogih „imetje“, „razpolaganje s stvarmi“. Na področju politike more prejeti poteze absolutnega politična ideja ali „Führer“. V območju filma more zasijati kot absolutna „diva“, kar je latinska beseda za „boginjo“.

Da vse te napačne struje člove-

kovo notranjost razdirajo in to v njenem najglobljem prostoru, ni težko razumeti. Njen cilj ni več resnično Absolutno, temveč stvar. S tem je pa najgloblja človekova težnja zapisana razkroju.

Nevarnost padca v „oboževanje“ in nevarnost osebnega razkroja še dalje osvetljuje, kolikšne važnosti je vsako uvajanje v odkrivanje Boga.

Celotna služba Bogu — naloga vseh

Cerkev zahteva od vseh kristjanov popolno samopodarjanje v službi Bogu in ljudem. Po koncilskem učenju se mora vsak kristjan „posvečati z vso dušo božji slavi in službi bližnjemu“.

V odluku o Cerkvi je rečeno, da naj verniki, ko se udeležujejo sv. maše, darujejo Bogu božjo žrtev, Kristusa, in z njo sami sebe. Ver-

niki se morajo udeleževati evharistične daritve aktivno: ne pasivno, brezbržno in raztreseno, temveč tako intenzivno in dejavno, da se bodo z Velikim Duhovnikom kar najtesneje povezovali, da bodo darovali z njim in po njem ter se z njim tudi sami izročali. Kristjanova upodobitev samega sebe po Kristusu znotraj maše mora vključevati predvsem celotno samopodarjanje Bogu in ljudem. Jasno je, da takega čutenja med mašo ni mogoče uresničevati, če ga kristjan tudi drugače, sredi svojega življenja, ne živi in goji.

Samopodarjanje raste iz ljubezni. To je tista sila, ki se prebija skozi vse, kar bi človeka hotelo pozapreti; ki teži v drugega; ki se mu daje; ki mu kot dar prinaša najprej in najbolj samo sebe; ki se torej podarja. Ljubezen pa, če je pristna, ne prenese nobenih omejitev; daje se, kolikor more. Zato pa je tudi samopodarjanje, ki iz nje raste, celotno.

Zadnji vir te celotnosti je Bog, je Sveti Duh. Saj naša ljubezen izhaja iz njegovih globin.

Beg pred svetom?

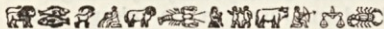
Katoličan mora ljubiti svet, mora med ljudi, v sredo življenja. A hkrati naj bo previden ob stiku s svetom.

Včasih se kristjani ob stavku, da podoba sveta preide, niso nič spraševali, ali ta podoba v vsakem pogledu preide, ali je treba ob svetu v vsakem pogledu mimo. Stavke so poenostavljali in jih jemali enostransko. Tako so jih taka mesta lahko vodila v oddaljenost od sveta, v zanemarjanje tostranskih dolžnosti.

V svetu je tudi greh, demonske sile, človekov greh maliči podoba sveta in ta zmaličeni svet s svojo zlobo spet človeka pravno slabi. Vendar so pa v svetu tudi odrazi poštenega dela, nesebičnosti na vseh področjih kulture: v tehniki, v naravoslovnih znanostih, v umetnosti, v vzgojnem delu, zakonodaji, politiki. Ti odrazi morejo človeku ob njegovem stiku s svetom le pomagati. Tudi v ljudeh, ki svet sestavljajo, ni le zlo, temveč tudi dobrota.

A glavno je to: katoličanov vstop v svet mora biti vstop v službo svetu. To pa je najmočnejše sredstvo proti grehu, proti egoizmu. Kdor se greha hoče varovati, naj gre v službo bližnjemu sredi sveta.

Za dom in družino

ZAPOVEDI ZA VZGOJO

Ne bodite preveč strogi do svojih otrok! Res, da so starši zato, da razišodijo, kaj je dobro in kaj je slabo, ampak to morajo storiti na primeren način, s taktom. Torej recite otroku: „Ne smeš vleči mačke za rep! To muco boli!“ in „Kako hudoben si!“

Ne ponavljajte vedno: „Tako si že velik, pa še vedno nič ne znaš!“

Ne mislite, da imate vedno samo vi vse prav in da ste prav vi zato na svetu, da odkrivате tuje napake. Otrok vse prime, razbije, povsod vtakne svoje prste, umaže se in takrat se navadno mama razjezi in otroka nabije. Ne delajte tega za vsako malenkost. Postali boste svojemu otroku ogromna „gospa NE“, ki mu vse prepove in ki se ji mora čimbolj skriti.

Velike krize se navadno pojavijo s šolo. Mnogi starši se tedaj spremenijo v stroje za računanje ocen in otroci se bojijo pokazati svoje zvezke in popravljajo ocene, skrivajo „cveke“ itd. To je začetek propada vzgoje.

Ne silimo otrok, da se nam izpovedo! Spoštujmo njihovo intimnost. Nekateri starši celo testirajo dekletce, da bi mu izbrskali njene skrivnosti in zvedeli vse o njenih prijateljih in sošolcih.

Starši naj se zavedajo, da otroci niso popolnoma iskreni, posebno ne v dobi spolnega dozorevanja. Vzgojiti moramo otroka tako, da bo sam vedel, kdaj in kaj lahko zaupa.

Zelo težko je doseči dobre in prijateljske odnose. Da vam bo otrok zaupal, mu morate zaupati tudi vi.

Otroku je potrebno, da sam sodeluje pri raznih dogodkih in opravkih. Zakaj mu ne bi pojasnili nekatera osnovna vprašanja vaše družine: očetov položaj, očetovo plačo, bodoče rojstvo v družini itd. in mu vse to povedali njegovim letom primerno?

ALI HOROSKOPI RES PVEDO RESNICO?

Gospod L. A. iz M. piše: „Vsak dan opazujem na avtobusu ljudi, ki med vožnjo na delo vneto prebirajo po časopisih horoskope, napovedi iz zvezd. Meni se zdi vse skupaj smešno. Napovedi so naravnost mojstrsko izbrane tako, da ne pomenijo nič določenega, in skoraj ne morejo zgrešiti. N. pr.: „Pestra družba, nato prisrčna slovesnost. Ker narašča ljubezen, popušča vpliv sorodstva. Tvoj talent je upoštevan. Predmet, ki ga komaj dvigneš, koristi. Tista sila, ki te je zelo vlekla navzdol, bo popustila.“ Pred nekaj tedni pa sem govoril z znancem, ki mi je zatrdil, da je začel čisto resno brati knjige o vplivu zvezd na človeka. Z največjo vnemo je zagovarjal ta vpliv in branil horoskope. Kaj pravite Vi k temu?“

Res je, da nekateri planeti, zlasti mesec, vplivajo na naš planet in pogojujejo n. pr. plimo in oseko. Toda kakšen vpliv naj bi imeli na človekovo usodo? Na to, da boste ta dan srečno privozili z avtom domov ali da vam bodo v službi zvišali plačo? Zvezde bi mogle imeti kak vpliv kvečjemu na človekovo telo, nikakor pa ne na njegovo voljo. Horoskopi pa napovedujejo vedno stvari, ki so odvisne od človekove volje. — Morda bo kdo rekel: „Meni se je pa le zgodilo natančno tako, kot je predvideval horoskop!“ To je čisto preprosta samoprevara. Če vam recimo horoskop obeta srečo, se boste takoj spomnili na to, če boste dobili prijetno pismo ali darilo. Če Vas bo pa prav isti dan v službi šef okregal, vam še na misel ne bo prišlo, da je to v nasprotju s horoskopom. Če je vsa naša pozornost obrnjena na neki predmet ali dogodek, to takoj opazimo. Lahko naredite poskus: Namenili ste si kupiti čevlje. Takoj boste videli vsako trgovino s čevlji in boste opazovali izložbe. Ne boste pa niti opazili tekstilnih trgovin, izložb z urami, fotografskimi aparati ali gospodinjskimi stroji. — Zakaj potem revije in časopisi toliko objavljajo horoskope, in zakaj jih ljudje s takim zanimanjem prebirajo, če jih ni jemati zares? Revije in časopisi jih objavljajo, ker vedo, da ljudi zanimajo, s tem pa raste krog bravcev. Ljudi pa zanimajo, ker pač človeka zanima vse skrito, neznano, bodoče. Sicer pa ne mislite, da vsi, ki horoskope prebirajo, vanje tudi verjamejo. Marsikomu je to zabavno branje, v katerega pa ne verjame.

KAZEN PRI VZGOJI

Gospa T. P. iz F. piše: „Z mozem prihajava ponovno in ponovno navzkriž zaradi tega, ker hoče on otroke vedno kaznovati, meni se pa zdi to nesmiselno. Otroka je treba vzgajati z zgledom, z lepo besedo, z navajanjem, s kaznijo pa skoraj ne. Ali pa? Kaj Vi pravite?“

Kazen je eno izmed najbolj uporabljanih, obenem pa najbolj spornih vzgojnih sredstev. Namen ima otroku povzročiti neko neugodje, na katerega naj bi se kasneje spomnil in zaradi tega prepovedanega ne storil oziroma ukazano izvršil. Namen kazni, ki naj bi bila res le bolj izredno sredstvo, je otroka poboljšati. Prepogosta kazen več škodi kot koristi: strah, ki je vedno združen z njo, je slab oblikovavec značaja. Vsi policijski sistemi uporabljajo mnogo kazni, ker si ne znajo ljudi notranje pridobiti. Najboljši vzgojitelj je tisti, ki ob najmanjši uporabi kazni dosega najboljše vzgojne uspehe. Vedno so manj slabe

kazni tiste, ki otroku nečesa ne dopuste ali vzemo, kot pa telesne kazni ali sramotenje. Otroku n. pr. prepovemo obisk kina ali gledanje televizije, ostati mora doma, namesto da bi šel na igrišče, ne sme s prijatelji v mesto... Vsekakor naj bi vzgojitelj nikdar ne kaznoval na načine, ki so otroku škodljivi: kot na primer s klečanjem na koruzi, prikrajšanjem pri hrani, zapiranjem v temne prostore, stalno prepovedjo igre itd. Vzgojitelj naj se vselej pred kaznovanjem prepriča o otrokovi krivdi, pretehta težo prestopka in upošteva tudi okoliščine, v katerih je prestopnik nápak ravnal.

PRELJUBI SORODNIKI

Gospa G. M. iz P. piše: „Že trinajst let sva poročena in še danes ne vem, kam spadam. Prav vseeno je, kaj se v naši družini zgodi, moj mož nima nujnejšega opravka kot to povedati svoji materi in sestri. Vsakih nekaj tednov potuje k njima, mene ne vzame nikdar s seboj. Po obiskih mi vedno očita, da ne znam z denarjem ravnati: njegova družina porabi bistveno manj. Od kod izvirajo ti očitki, ni težko uganiti. Priznam, da mi ni denar za gospodinjstvo skromno odmerjen, a zase osebno ne porabim veliko. Nasprotno: neka sosedka mi je prav pred kratkim rekla, da bi si človek mislil, ko me vidi, da si ne morem niti ene nove bluze privoščiti. Ko bi sedaj le vedela, kaj naj storim! Ali naj te njegove obiske družine prepovem?“

Za vsak zakon je zoprno, če eden od zakoncev skrbi in nesoglasja raznaša iz hiše. Zmeraj pa bi se moral drugi vprašati, zakaj oni to počne. Morda nimate Vi dosti potrpljenja, da bi svojega moža poslušali. — Očitke glede denarja za gospodinjstvo morete razmeroma brž ovreči. Naložite si vsaj en mesec trud, da boste dnevno vse izdatke, tudi najmanjše, zapisali. Na koncu meseca je lahko videti, ali in kje bi mogli kaj prihraniti. Ko bo Vaš mož videl Vaše točne zapiske, se bo moral hitro prepričati o Vaših ekonomskih zmožnostih. — Odvrtni moža od obiskov družine ne bo mogoče. Morda bi le poskusili kdaj z njim tja potovati. Vaši ženski spretnosti moram prepustiti, da boste našli pot iz slepe ulice. Če boste do sorodnikov svojega moža kazali nerazpoloženje, težave ne bodo rešene. — Še nekaj: pri vsej varčnosti morate le skrbeti tudi za svojo zunanjo prikupnost. Vsak možki je tega vesel.

OTROCI POTREBUJEJO PAMETNIH STARŠEV

Gospa A. G. iz F. piše: „Najina devetletna hčerka nama povzroča skrbi. Bil je že čas, ko ji moja žena ni bila kos. Sedaj se te težave ponavljajo. Otrok je zelo navezan name. Često mislim, da je moja žena malce ljubosumna in zato stori marsikakšno vzgojno napako. Predvsem otroku stalno govori. Jaz, nasprotno, ne govorim veliko, ampak storim, kar je treba. Žena meni, da jaz lahko govorim, ker me ni ves dan doma in ne doživljam otrokove upornosti. Ali pa se Vam ne zdi, da ne smemo otroka oblegati kar naprej z zapovedmi, prepovedmi, siljenjem in opozorili?“

Stalno ponavljanje človeka otopi: ne zmeni se več za besede, pa naj bodo na kateremkoli področju. So ljudje, ki imajo ure dolgo odprt televizijski aparat, ne da bi ga zavestno gledali, drugim spet bi brez glasov iz radia nekaj manjkalo. Vprašajte jih po koncu oddaje, kaj so poslušali ali kaj so gledali, pa Vam ne bodo znali prav odgovoriti. Prav tako je pri vzgoji. Če oče ali mati preveč „vzgjajata“, stalno otroka ogovarjata, stalno znova gozita, ne da bi grožnje tudi izvršila, bo vse ostalo brez pomena. Gotovost, da gre vedno le za navidezne grožnje, vodi nujno do tega. Če torej nimamo že vnaprej namena neko grožnjo tudi izpeljati, je ne smemo izreči. Sicer bomo veljali za neverodostojne. Potem je že bolj pametno kak majhen prestopek sem pa tja spregledati. Spoštovanje pri vzgoji si pridobimo le z doslednostjo.

Družinski rožni venec pred Marijinim oltarčkom je trdna vez družine.

Kadar govorimo o problemih pubertete, pustite, naj vam otrok reče: „Ti, mama, me ne razumeš!“, potem pa mu taktno in prijateljsko dokažite, da to ni res.

*

Bolni otroci pomenijo za mater dvojno delo. Jaz lahko svoje delo tudi tedaj v miru opravim, če so otroci v postelji: Na karton zberem majhne igrače, izrezanke, torej stvari, ki jih lahko človek v postelji s pridom uporablja in ki — to je važno — jih otroci še ne poznajo. — U. W., S.

Na svojem stenskem koledarju vodim dnevnik. Vpisujem, kdaj sem bila z otroki pri zdravniku, kdaj smo imeli večer za starše ali katere injekcije bo treba dati, koliko otroci merijo in koliko tehtajo. Tako lahko povsem točno ugotovim, kdaj je kaj bilo. — R. P., W.

ZA KUCHARICE

PONEDELJEK

Kosilo: možganova juha, kuhani skutini štruklji, sadje ali kompot.

Večerja: francoski krompir, solata, čaj z limono.

TOREK

Kosilo: govedina z ohrovtom in rižem, hitro pripravljene štrukeljčki, kompot.

Večerja: pečen rajželc, krompir v kosih, solata.

SREDA

Kosilo: pretlačena fižolova juha, zdrobov praženec, solata.

Večerja: špinačni narastek, solata.

ČETRTEK

Kosilo: teletina na hitro, rizi bizi, solata, sadni sok.

Večerja: krompirjev golaž, kuhana hrenovka, bela kava, kruh.

PETEK

Kosilo: zelenjavna juha, ocvrti ribji file, krompirjeva solata z drobnjakom, jabolčna čežana.

Večerja: štajerski rezanci, mešani kompot.

SOBOTA

Kosilo: zdrobova juha z jajci, sočni goveji zrezki, pire krompir, solata.

Večerja: telečja jetra po pariško, mešana solata, kruh.

NEDELJA

Kosilo: kostna juha s fritati, naravni zrezki, dušeni riž, solata, pehtranova potica.

Večerja: kruh s sirom in salamo, rdeča redkvice, pehtranova potica, čaj ali kava.

(Količine pri receptih so računane za pet oseb.)

Kuhani skutini štruklji: Testo: 30 dkg ostre moke, jajce, mlačna voda, sol, žlica olja, 2 dkg surovega masla; nadev: 3 dkg margarine, 2 rumenjaka, 30 dkg skute, 2 dkg zdroba, 1 dl smetane, sneg iz dveh beljakov.

Testo: presejani moki primešamo razžvrkljano jajce, vodo, sol in olje. Testo vnetemo gladko, a malo trše kot za pečen štrukelj. Pustimo ga, da nekaj časa počiva, nato ga narahlo razvaljamo, razvlečemo, toda ne tako tanko kot za pečen štrukelj. Robove odrežemo, testo pokapamo z maslom, ga namažemo z nadevom, štrukelj zavijemo, povežemo z belo nitjo in počasi kuhamo pol ure v slani vodi. Kuhani štrukelj odcedimo, ga pustimo 5 minut v prtiču in šele nato razvijemo in zrežemo s tankim ostrim nožem. Nadev: margarino umešamo z rumenjaka, dodamo pretlačeno skuto, zdrob, smetano in trd sneg iz 2 beljakov.

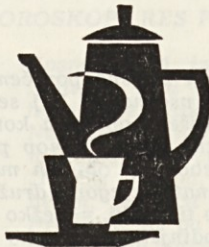
Pečen rajžlec: 1 telečji rajžlec, 20 dkg kruha, majaron, 3 dkg masti, čebula, zelen peteršilj, tri osminke 1 mleka, 3 jajca, sol.

Kuhan, ohlajen rajžlec in namočen, ožet kruh zmeljemo na mesoreznici, dodamo dišave, na masti prepražimo čebulo, zelen peteršilj, mleko, rumenjake, trd sneg beljakov in sol. Vse narahlo premešamo, denemo na pomaščen pekač in pečemo dobrih 20 minut.

Špinačni narastek: Poldrugi kg krompirja, pol kg špinacea, slan krop; 6 dkg surovega masla ali margarine, sol, 4 jajca, tričetrt l mleka.

ZAJTRKUJTE PRAVILNO

Stoje požirek kave, v eni roki torbo, v drugo kos peciva ali s surovim maslom namazanega kruha in brž skozi vrata. Morda še grizljaj po stopnicah grede in v strahu, da ne bi zamudili. Takšen začetek dneva ne more biti bolj napačen. Zjutraj potrebuje

telo solidno podlago. Pravilen je tisti zajtrk, ki vsebuje 25 do 30 odstotkov potrebnih dnevnih kalorij in ki ga v miru použijemo.

Kdor se je odvadil zajtrkovati, ne občuti zjutraj nobenega teka. Zato se mora z majhnimi in stopnjevalnimi količinami spet privaditi nanj, morda tako, da popije kozarec sadnega soka, brž ko vstane. Prijetno vabeče pripravljena miza za zajtrk prav tako pomaga premostiti pomanjkanje teka.

„EN ČAJ, PROSIM!“

Če je čaj pravilno skuhan, nas ne razdraži, temveč poživljuje, lahko pa nas, pripravljen na drug način, tudi pomiri.

Poživljajoče deluje, če ga prelijemo z vrelo vodo in ga tako pustimo dve minuti in pol in nato odcedimo.

Pomirjujoče deluje, če ga prelijemo z vrelo vodo in ga pustimo v njej do pet minut.

Če želimo piti čaj zvečer, si ga tudi lahko privoščimo, le da v tem primeru vzamemo manjšo količino lističev in ga pustimo v vodi štiri do pet minut.

Da bo čaj res dober, ne smemo štediti pri količini. Na vsako skodelico damo žličko čaja. Nanj nalijemo čisto vrelo vodo. Če voda vsebuje mnogo apna ali klora, jo dvakrat prevremo. Čajne ročke, ki jih uporabljamo, naj bodo vedno porcelanaste ali pa iz gline in vedno pokrite s pokrovko, da čaj ne izgubi vonja. Čaj odcedimo najkasneje po petih minutah, sicer postane preveč grobega in trpkega okusa.

DELAJMO IGRAČE DOMA!

JEŽ: V zaobljeni del divjega kostonja naredimo veliko lukenj. Zobotrebce razpolovimo in jih tudi na prelomljenih mestih ošilimo, otroci pa jih zabadajo tako, da ostane bolj ošiljeni konec zunaj.

Podobno lahko naredimo iz kostonja, pa tudi iz želoda še zajca, medveda, muco, voziček; košaro naredimo tako, da izdobljemo jedro.

DROBNARIJE

Vodne madeže na pohištvu potresite z vlažno soljo, zbršite z mehko sukneno krpo in zloščite s plutovinastim zamaškom.

Barve na preprogi bodo oživele, če boste preprogo potresli z nekoliko ožetim kislim zeljem, ki ga boste navlažili s salmijakom. Z zeljem drgnite preprogo toliko časa, dokler je umazano.

Stare košare boste lepo očistili, če jih boste oprali v slani vodi.

Ogledala se bodo spet lesketala, če jih boste zbrisali s špiritom in zdrgnili z mehko krpo.

UGANKE

JAHALNA TEKMA

Ambrož, Blaž, Ciril, Dušan in Edo so zelo dobri jahači in vsak od njih je lastnik enega konja. Med seboj organizirajo tekmo. Ta je sestavljena iz petih tekov čez zapreke, pri katerih vsakem vsakdo od njih jaha različnega konja. Le pri zadnjem jaha vsak svojega.

Ambrož, ki je v prvem teku dosegel prvo mesto na Mulatu, je pri četrtem teku na Levu podrl eno zapreko, zaradi česar ga je premagal Blaž na Mulatu. Neron se je boljše obnašal pri drugem teku, ko ga je jahal Edo, kot pri tretjem, pod irilovim vodstvom, pri katerem ga je premagal Rob, ki ga je jahal Edo.

Kdo je lastnik Fenomena?

KAKO SI JE POMAGAL?

Nekega dne pozno popoldne je Tomaž hotel pristati s svojim zasebnim letalom, pa je opazil, da se je ročica, ki je morala spraviti kolesa iz trupla letala, zataknila. Ko je večkrat z vso silo ročico stresel, se je ta premaknila in kolesa res pripravila za pristanek, a Tomaž ni bil gotov, ali so kolesa na mestu ali ne. Bencina mu je skoraj zmanjkalo in letalo je letelo čisto nizko. Ni mogel veliko

Steklenice od olja boste dobro očistili, če boste nasuli vanje suhe žaganja, jih dobro pretresli in nato splaknili z vročo vodo.

Za čiščenje vrat in lesenih oken vzemite na vedro vode žlico salmijaka in žlico terpentina. Čiščenje bo šlo lahko od rok.

KAKŠNA DARILA?

Marsikdo pride v zadrego, ko mora komu kaj podariti: ne ve, kaj bi podaril.

Prvo pravilo je, da naj bodo darila skromna. Kajti vsako darilo zahteva kasneje oddolžitve in težko se je za transistor oddolžiti z dvema čokoladama.

Najlepše darilo za vse prilžnosti je knjiga. Seveda ne žepni bonton, Sanjske bukve ali Čipek in Capek. Treba je paziti, da bo knjiga izbrana po obdarovančevem okusu.

V knjige ne pišemo več posvetil; če pa obdarovanec že hoče imeti posvetilo, naj bo to kratko in iskreno.

Kakšna darila so še primerna

časa izgubljeni. Treba je bilo poskusiti pristanek s kolesi v trupu ali pa letalo uničiti.

Kaj bi vi storili v podobnem primeru?

POBIRAVEC ČIKOV

Nekdo je po cesti pobiral čike, potem pa iz vsakih treh zvil cigareto. Nabral je devet čikov. Koliko cigaret je zvil? (Ne mislite, da je rešitev tako preprosta, kot je videti!)

(Rešitev prihodnjič)

RESITVE IZ PREJSNJE ŠTEVILKE: LAZI — Od petih se trije pišejo Rjavec, dva pa Črne. Sklepamo tako: Prvi je Rjavec. Če bi bil Črne, bi povedal, torej niso vsi Rjavčevi. Tretji je rekel, da je prvi Črne: s tem se je zlagal, torej je Rjavčev. Če bi bil četrti Črnetov, bi bili Črneti trije, to je drugi, četrti in peti, a peti bi lagal, ko je rekel, da sta Črneti samo dva, zato peti ne bi mogel biti Črne. Zato Črneti niso trije in torej četrti laže in je Rjavčev. Ko bi drugi lagal in bi bil Rjavčev, bi bil Rjavčev tudi peti, torej bi bili vsi Rjavčevi, a v tem primeru bi prvi povedal resnico, kar je pa nemogoče. Sledi, da drugi ne laže, torej sta on in peti Črnetova.

KAKO SI JE POMAGAL? — Iz škatle je naredil preprost projektor, pri katerem je uporabil lečo fotografskega aparata. Razglednico je prefotografiral na film in ta film projiciral ponoči na zid. Z ogljem je vse črte tako projicirane slike zlahka prevlekel in na zid prenesel.

PRODAJALEC BALONČKOV — Skrajja je imel sedem balončkov. Prodaj je najprej $3,5 + 0,5 = 4$ balončke. Potem $1,5 + 0,5 = 2$ balončka. Končno pa še zadnjega.

poleg knjig? Naštejmo nekatera: rože (zlasti nageljni in vrtnice), vino v buteljkah, žganje, likerji, kristal, keramika, bonboniera, album, šal, srajca, neseser, pas, rokavice, kravata, zavitek kave, čaj, zbirka cigaret, vžigalnik, lutka v narodni noši, majolika, čipkasti prtiček, naročnina na revije in časopise, vstopnica za gledališče, gramofonske plošče, zapestni gumbi, ogrlica, zapestnica, svetilka, budilka, brivski aparat, grevec za vodo, kolonjska voda, nalivno pero, patentni svinčnik...

IZREZANKE

Izrezanke iz papirja in lepenke so zanimive in poceni igrčke. To so razne punčke in fantki iz lepenke, s pripadajočimi jim papirnatimi oblekami, pa razne hišice in druge risbe na papirju, ki jih je treba samo izrezati in zlepit. Ker so risbe oblek navadno še predrti, otrok niti ne potrebuje škarjic, ampak lahko že s prsti iztrga oblačilca za lepenkasto lutko na ovitku zvezka. Izrezanke so zelo primerne zlasti za deklice v starosti od treh do šestih let. Posebno zabavne so izrezanke zato, ker otroci sami sodelujejo pri njihovem nastanku, ko jih izrezujejo in nato sestavljajo. Igrače se ne naveličajo, dokler se ne raztrga, saj je njihova razvijajoča se domišljija vseskozi ustvarjalno zaposlena s številnimi kombinacijami, ko lepenkaste modele oblačijo za šolo, sprehod in za spanje.

Opazujte igro štiriletne deklice s temi papirnatimi punčkami. Vso svojo papirnatost družino si je zložila po tleh in odločila, da morata dve punčki ostati doma pri mami in ji pomagati v kuhinji. Zato jima je nadela copatke in predpas-

nik. Dojenčka je pokrila s papirnatim odejo, ker mora v zibelko; starejši dve pa morata v šolo, zato jima je oblekla šolski halji. Ko pa sta šolariki prišli domov, ju je seveda morala spet preobleči. Nato sta pojedli, se odpočili in v kopalnih hlačkah odšli na kopanje.

Krompir olupimo, razpolovimo, ga skuhamo v sopari, nato pa odcedimo in pretlačimo. Tudi oprano špinačo na hitro skuhamo in jo dobro odcedimo ter pretlačimo skozi gosto sito. Na dno pomaščene kozice naložimo najprej plast pretlačenega krompirja, nato plast špinače. To ponovimo dvakrat. Na vrhu mora biti plast krompirja. Stopljeni maščobi dodamo sol, razmešamo jajca, mleko, vse dobro razžvrkljamo in zlijemo na pripravljeni narastek. Le-tega dobro zapečemo v pečici.

Sočni goveji zrezki: 4 do 5 zrezkov, žlica olja, čebula, paradižnikova mezga, 2 stroka česna, sol, 2 žlički sesekljanega peteršilja, malo popra, 2 žlici olja.

Zrezke potolčemo in jih hitro narahlo opečemo. Prvega položimo v kozico, odmerjeno po velikosti zrezka, potresemo nanj sesekljano čebulo, namažemo paradižnikovo mezgo, česen strt s soljo, sesekljan peteršilj in malo popra. Nato položimo naslednji zrezek in ga potresemo z isto zmesjo. Na opisan način pripravimo ostalo meso. Po vrhu polijemo olje, po potrebi malo zalijemo, kozico pokrijemo in jed počasi dušimo približno eno uro, da postane meso mehko in sočno.

Telečja jetra po pariško: 8 rezin jeter, žlica moke, 1 jajce; maščoba za pečenje, sol, žlička sesekljanega peteršilja.

Jetra povaljamo v moki in razteptanem jajcu ter jih opečemo na obeh straneh. Ponudimo jih takoj, potresena s soljo in sesekljanim peteršiljem.

Pehtranova potica: 3 dkg moke, 2 dkg kvasa, 1 rumenjaki, sol, približno osminko 1 mlačnega mleka, 10 dkg surovega masla, goste smetane ali margarine, večji šop pehtrana.

V presejano moko zlijemo vzhajan kvas in rumenjaki, nato jo solimo, prilijemo mlačno mleko in zmešamo v srednje trdo testo; potem dodamo malo smetane ali masla, testo dobro ugnemo in pustimo vzhajati pokritega s prtičem v toplem prostoru. Nato ga zvaljamo, pomažemo z raztopljenim ali razmešanim maslom ali z gosto smetano, potrosimo z drobnimi sesekljanim pehtranom, malo posolimo in zvijemo v klobaso. Damo v dobro namazan pekač, pustimo, da še enkrat vzhaja, nato jo pa spečemo v srednje vroči pečici.

nje, v čem koreninijo takšne sodbe ljudi. So to morda predsodki? Je odhajanje naših ljudi v tujino premalo organizirano, pa zato poraja probleme, ki nam kvarijo ugled? Morda to škoduje vitalnosti naroda? Itd., itd.

Večina Slovencev našteva tele razloge, zaradi katerih odhajajo naši rojaki na delo v tujino: da bi si izboljšali življenjski standard (66,38 odstotka), da bi si z zaslužkom ustvarili osnovne pogoje za življenje (59,63 odstotka) in ker se doma ne morejo zaposliti (53,13 odstotka). V manjšini so Slovenci, po mnenju katerih odhajajo naši rojaki na tuje zato, ker imajo na tujem boljše možnosti za strokovno izpopolnjevanje, ker tam laže napredujejo ali ker doma niso zadovoljni z odnosi v podjetjih. V anketi je bilo tudi vprašanje o tem, katera dva izmed v anketi naštetih državnikov sta po mnenju anketirancev največ storila za svetovni mir ter enakopravne odnose med narodi. Na prvem mestu je Tito z 82,62 odstotka glasov anketirancev, nato pa sledijo: John Kennedy 43,14 odstotka, papež Pavel VI. 25,84 odstotka, U. Taht 16,72 odstotka itd. Za ameriškega predsednika Johnsona se je odločilo samo 0,52 odstotka in za Mao Ce Tunga le 0,28 odstotka anketirancev. — Delo, Ljubljana, 2. avgusta 1968, stran 9.

SVOBODNA SLOVENIJA

ESLOVENIA LIBRE

IZ SLOVENIJE 240 MILIJARD ZA FEDERACIJO

Kjer ni denarja, so vedno krize. Tako je tudi v Sloveniji pod komunistično upravo. Denarja ni za šolstvo, ni ga za pokojninsko zavarovanje, zlasti ne za staroupokojence, zdravstveno zavarovanje tudi šepa zaradi pomanjkanja denarnih sredstev, da o šolstvu sploh ne govorimo. Saj se dogaja celo to, da učiteljske moči, ki so se iz ljubezni do tega poklica odločile za ta študij, zapuščajo vzgojiteljske vrste in si iščejo zaposlitve v gospodarskih organizacijah. O pomanjkanju kreditov tožijo gledališča. O tem smo brali v lanskem jubilejnim letu naravnost žalostna poročila. N. pr. mariborsko narodno gledališče je bilo čisto na tem, da zaradi pomanjkanja sredstev sploh preneha s kulturnim delom. In to v Mariboru, nekaj kilometrov v stran od avstrijske meje!

Od vseh strani pritožbe: ni kreditov, ni razpoložljivih sredstev ob tako visokih davkih, ki jih komunistični davčni biriči tudi neusmiljeno izterjajo. Kam gre slovenski denar, je vedno pogosteje vprašanje. Pa ne samo navadnih ljudi, ampak tudi ljudi na visokih položajih, ki le sprevidevajo, „da ne more iti več tako naprej“ in da je treba tudi javno spregovoriti besedo v obrambo slovenskih gospodarskih, kulturnih in socialnih koristi.

Do takega spoznanja je v zadnjem času prišel celo sam Vidmar, ki je prej leta in leta molčal ob načrtnem zastavljanju Slovenije in odvajanju slovenskega denarja v centralo, ki ga je potem delila za milijonske podpore deficitnim političnim tovarnam po „nerazvitih“ republikah.

Nedavno je vprašanje, koliko denarja gre iz Slovenije za federacijo v Beograd, postavil tudi poslanec dr. Lev Premrou v prosvetno-kulturnem zboru ljubljanske skupščine. Na vprašanje mu je odgovoril član izvršnega sveta Rino Simoneti.

Iz njegovega referata je razvidno, da je Slovenija od svojega narodnega dohodka ali, kakor sedaj temu doma pravijo, „družbenega proizvoda“ prispevala za federacijo 140 milijard din (19,2 odst.) v letu 1963, v letu 1964 150 milijard (14,8 odst.), v letu 1965 je ta prispevek dosegel višino 130 milijard (10,5 odst.), leta 1966 je šlo iz Slovenije v Beograd 140 milijard (9,8 odst.) in lani kar 240 milijard, t. j. 13,6 odst.

Iz objavljenih podatkov izhaja, da se je prispevek Slovenije za federacijo v letu 1967 zelo zvišal, in to zlasti zaradi tega, ker se je povečal narodni dohodek zaradi večje storilnosti. Saj je šlo za federacijo od vsega prirastka narodnega dohodka lani kar 64,7 odst., v letu 1966 5,9 odst., v prejšnjih letih pa še manj!

Medtem ko so dajatve Slovenije federaciji naraščale, so se pa zmanjševala sredstva za domače investicije, n. pr. za obnovo zastarelih industrijskih naprav in za druge najnujnejše potrebe. Slika je več kot žalostna. Poglejmo: Po Simonetiju je šlo v Sloveniji leta 1963 za investicije 12,5 odst. narodnega dohodka, v naslednjem letu 13,7 odst., leta 1965 se je odstotek sredstev za investicije zmanjšal na 9,2 odst., leta 1966 je padel še nižje — na 6,8 odst. in v letu 1967 se je zmanjšal še bolj — kar na 4,6 odst. Delež sredstev za skupno potrošnjo, t. j. za življenjske stroške ljudstva, pa se je od leta 1966 do leta 1967 znižal od 28 odst. na 26 odst. narodnega dohodka.

Ob takem stanju je pač razumljiva zahteva, da hočejo Slovenci sami razpolagati s svojim narodnim dohodkom in sami odločati o tem, koliko bodo prispevali za federacijo. Če bo pa treba deliti podpore, jih bodo delili sami in tistim, kateri jo bodo v resnici zaslužili, ne pa za politične mešetarije ponesečenih komunističnih gospodarskih poizkusov ter za vzdrževanje korupcije novega komunističnega razreda! — Svobodna Slovenija, Buenos Aires, 22. avgusta 1968, str. 2.

ITALIJA IN SLOVENSKI TER HRVATSKI KRAJI

Zagrebski list Vjesnik je dne 27. in 28. aprila objavil podatke o vedno večji italijanski propagandi za ponovno priključitev Italiji tistih slovenskih in hrvatskih krajev, ki so jih na osnovi Londonskega sporazuma med prvo svetovno vojno priznali Italiji Francija, Anglija ter Rusija kot nagrado za njen prestop iz Trojne zveze na stran antante.

Podatke o taki kampanji je Vjesnik z dne 27. aprila objavil pod večjim naslovom „Kampanja italijanskih desničarskih krogov v Italiji za povrnitev Istre“ je prekoračila vse dopustne meje.“ Glase se pa takole:

„Italijanska kampanja se posebno nanaša na bivšo zono B Svobodnega tržaškega področja, katero tudi rimski uradni predstavniki smatrajo za sestavni del Italije ter se tako o njej tudi izražajo. To področje, čeprav je danes pod popolno upravo jugoslovanske vlade, spada pod popolno suverenost Italije. Tako je izjavil leta 1964 neki profesor kot italijanski uradni delegat na mednarodni konferenci za begunce v Rimu in Trstu. Preteklo jesen je pa publikacija „Discussion“ kot glasilo vladne italijanske krščansko-demokratske stranke zapisala tole: „Mnilo je 20 let od diktata mirovne pogodbe, ki je Italiji odvzel Istro, Reko in Zadar. Čakamo samo na dan — morda ni več tako daleč, kakor se danes zdi, ko bodo v združenju in miroljubni Evropi se-

danje državne meje med Trstom in Reko samo meje upravnih področij.“

„Ko vse to vemo in še veliko drugega, se vsiljuje sklep, da je bilo mogoče edino v okviru takih stališč in pokroviteljstev poživiti iredentistično kampanjo, ki v zadnjem času postaja vedno hušša. Odkrite grožnje, politično izsiljevanje in špekulacije v zvezi z mednarodnim položajem ter najrazličnejše vrste propagande, vse to je usmerjeno in zamišljeno kot priprava za ponovno priključitev ali kakor Italijani pravijo, vrnitev Istre in Slovenskega Primorja Italiji.“

Kot sliko tega, kar Italijani že sedaj delajo, Vjesnik zatem navaja številne obiske italijanskih fašistov, ki so po vojni pobegnili v Italijo, od tam pa sedaj brez ovir prihajajo v Istro v mesta, v katerih so prej živeli, ter v njih odkrito govorijo, da se bodo kmalu vrnili („noi ritorneremo“) ter da bodo tedaj vsi odgovarjali za svoje sedanje zadržanje in delo. V vasi in mesta „tudi spretno širijo vesti, da je že vse pripravljeno. Tudi določeno, koga bodo selili, da je vojska že pripravljena, da so že določene policijske in karabinjerske enote za posamezne kraje v Istri, da bodo najprej zasedli zono B, nato pa vse področje od Trsta do Reke“.

V številki dne 28. aprila pa Vjesnik objavlja besedilo letaka, ki ga na italijanski strani dele tistim inozemskim turistom, ki potujejo v Jugoslavijo. Besedilo letaka je naslednje:

„Turisti! Ko prestopate mejo, se zavedajte, da so Istra, Kvarner in Dalmacija dežele, ki pripadajo Italiji. Italija se nikdar ne bo odrekla tem pokrajinam. Sporazum med Italijo in Jugoslavijo o razmejitvi ima značaj samo začasne rešitve ter je v soglasju s tem treba pripraviti vrnitev k materi Italiji.“ — Svobodna Slovenija, Buenos Aires, 25. julija 1968, stran 2.

NAŠI RAZGLEDI

ŠTIRINASTONEDNEVNIK ZA POLITIČNA, GOSPODARSKA IN KULTURNA VPRAŠANJA

SAMOMORI V SLOVENIJI

Razgledi: Novice in govornice o samomorih so vznemirljive. Ali je število samomorov v Sloveniji na splošno res tako visoko?

Milčinski: Lahko rečemo, da je v primeru z drugimi jugoslovanskimi republikami število samomorov v Sloveniji zelo visoko in najvišje. Po podatkih uradne statistike je bil koeficient samomora za SFRJ v 1965. letu 12,4, za SR Slovenijo pa 25,7 (v letu 1966 pa 25,9).

Po koeficientu suicida so v svetovnem merilu najvišje (1964):

1. Madžarska	28,6
2. Avstrija	22,8
3. Danska	21,0
4. Češkoslovaška	20,7

V letu 1964 je bil koeficient suicida v SR Sloveniji 25,4. To bi pomenilo, da bi bilo treba v svetovnem merilu postaviti Slovenijo po navadni lestvici najvišjih koeficientov med prvo in drugo mesto. Menim pa, da taka primerjava ne bi bila dopustna. Verjetno bi našli npr. v Avstriji deželna območja, ustrezajoča po številu prebivalstva Sloveniji, kjer bi bil koeficient še višji. Na Češkoslovaškem pravijo, da je na Slovaškem suicida zelo malo, torej ga je na Češkem toliko več. — Ne glede na to je šte-

vilo samomorov v Sloveniji zares vznemirljivo visoko.

Razgledi: Še vprašanje, ki vznemirja ljudi, morda tudi zaradi senzacionalnosti. Kako je po vaši vednosti s „klubi samomorilcev“ in podobnimi pojavi? Milčinski: Nekakšne „epidemije“ samomorov se od časa do časa pojavijo. Za to, da pride do združbe ljudi, ki razvijajo takšne ali podobne zasuknjene smotre, je navadno potrebno dvoje: nekaj osebnostno nezrelih mlajših ljudi, ki v samem sebi nimajo ustrezne usmeritve glede tega, kje je človeku v sveto mesto, in oseba — dosti visoke inteligentnosti ter močne sugestibilnosti pa nevrotsko ali celo psihično odmaknjena od realnosti — ki zna ustvariti takšno ideologijo o samomoru kot izhodu iz človeških stisk, da med takimi nezreliimi ljudmi zbudi ustrezen odmev in jih strne v skupino. Vase zaprta pa taka skupina še naprej goji te ideje. Čez čas takšna skupina sama razpade — hitreje pač, če se „idejni vodja“ iz nje izloči. Ali se pri nas dogaja kaj takega, bodo odkrile preiskave po drugih tirihi. Za kako epidemijo večjega obsega vsekakor ne gre. — Naši razgledi, Ljubljana, 3. avgusta 1968, str. 454.

POLITIČNO
NEODNEVNIK
KLIC TRIGLAVA
LONDON, 3. SEPTEMBRA 1968. LETO XIX. ŠTEV. 24

JEZIKOVNI ABSURDI

Na junijski seji sekcije za medrepubliško sodelovanje in mednacionalne odnose konference takozvane Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije so obravnavali ukrepe, kako naj bi s konkretnjšimi ukrepi uresničili ustavno načelo o enakopravnosti vseh jezikov jugoslovanskih narodov. Prof. Mihailo Stevanović je med ostalim predlagal, naj bi se vsi mladi ljudje poleg maternščine učili in znali tudi dva druga jezika narodov Jugoslavije. Konkretno bi seveda to pomenilo pouk slovenščine in makedonščine v šolah, kjer je materni jezik bodisi srbohrvaščina bodi hrvaškosrbščina. Pomočnik sekretarja za zunanje zadeve Mitja Vošnjak je govoril o nadlogah, ki jih morajo prenašati naši delavci v tujini, ker naši uslužbenci diplomatskih in konzularnih predstavništev ne znajo raznih jugoslovanskih jezikov. Absurd je tudi to, je poudaril Vošnjak, da dobivajo mladi Slovenci, ki živijo v Italiji, vojaške pozive v slovenščini, oni pa, ki živijo v Sloveniji, v srbohrvaščini.

V imenu članov SZDL iz Slovenije je govoril Jaka Avšič, ki se večkrat oglašja s pismi uredniku v DE-LU, v katerih poudarja, da je bilo že v NOV za čas vojne sprejeto načelo, da se slovenskim partizanskim enotam poveljuje v slovenščini. — Klic Triglava, London, avgusta 1968, str. 10.

ENAKOPRAVNOST V POMURJU

Iz poročila o seji komisije za mejna vprašanja takozvanega slovenskega izvršnega sveta 18. junija je razvidno, da madžarska narodna manjšina v Pomurju uživa popolno enakopravnost s tamkajšnjim prebivalstvom. Dvojezičnost narodnostno mešanega ozemlja občin Lendava in Murska Sobota zagotavlja poleg dosledne enakopravnosti obeh jezikov v vsem javnem in družbenem življenju tega območja še posebej organizacija dvojezičnega šolstva. Na tem ozemlju deluje šest centralnih in osem podružničnih dvojezičnih osnovnih šol s poukom v slovenskem in madžarskem jeziku. Za višjo izobrazbo, zlasti za šolanje profesorskega kadra, je bila ustanovljena sto-

lica za madžarski jezik pri Pedagoški Akademiji v Mariboru. Vsakoletni seminarji v Budimpešti, ki se organizirajo v okviru programa kulturne konvencije, pa omogočajo profesorskemu kadru za madžarski jezik dodatno strokovno izpopolnjevanje. Zagotovljeno je tudi izpopolnjevanje znanja slovenščine za učitelje madžarske narodnosti.

Uporaba madžarskega jezika v uradih in sodiščih je s predpisi urejena in v praksi realizirana. Vsi uradi imajo predvidena sistematizirana mesta, za katera je obvezno znanje madžarskega jezika. Dvojezičnost pa ni priznana samo kot osebna pravica posameznikov, ampak zajema vsa področja javnega in družbenega življenja, kot so dvojezični napisi krajev, uradov, delovnih organizacij in drugo. Za kulturno-prosvetni razvoj in obveščanje manjšine v materinem jeziku izhaja madžarski tednik NEPUJ-SAG. Lokalna radijska postaja v Murski Soboti ima za manjšino posebne oddaje v madžarščini.

Nekaj koristi imajo od tega tudi Slovenci v Porabju na Ogrskem. Dobili so možnost pouka slovenščine v tamkajšnjih šolah ter kulturnega življenja v lastnem kulturnem domu. Skoro vsakodnevni stiki med predstavniki lokalnih organov Slovenije in Porabja olajšujejo reševanje najrazličnejših vprašanj, ki so pomembna za slovensko manjšino, kot so opreme knjižnic s slovenskimi knjigami, sodelovanje šolskih strokovnjakov, predvidni so pa tudi seminarji za porabske učitelje pri nas in za učitelje naših dvojezičnih šol v Szomb-Hathelyju. — Klic Triglava, London, julij 1968, str. 14.

družina

»DRUŽINA« izhaja dvakrat na mesec izvod stane 50 par letna naročnina 12 Ndin. za inozemstvo

ZA ČLOVEKA JE VREDNO TVEGATI

V prvih dneh avgusta so naši časopisi poročali o dveh alpinistih, ki bi kmalu našla smrt v švicarskih Alpah. Dva slovenska alpinista sta obtičala v steni Pic Badillea in si šele po hudih naporih švicarskih in italijanskih gorskih reševalcev rešila življenje. Ko je bilo reševanje končano, je Delo 13. avgusta 1968 obširno pisalo o vseh dogodkih in pohvalilo pogumne reševalce, ki so zastavili lastno življenje, da bi rešili življenje bližnjega. Med drugim je poročevalec zapisal: »Nehote sem se spraševal, koliko je vredno človeško življenje. Mar sploh moremo ocenjevati to največje vrednoto? Prav gotovo ne! In vendar ima človek ceno in še kakšno.«

Vođa reševalcev iz Bonda je odgovoril: »Človek je vreden toliko — čeprav je neznanec — da moramo ljudje zanj tvegati tudi svoja življenja...«

Na ta odgovor dostavlja poročevalec: »Ko bi tako vedno in povsod mislili ljudje...«

V 16. številki Družine je urednik opomnil dopisnike, naj v svojih dopisih nikar ne pridigajo, marveč samo obveščajo in komentirajo. Naj torej k misli gorskega reševalca o vrednosti človeškega življenja dodam nekaj komentarja: če je treba za življenje hribolazca ali koga drugega tvegati življenje, ali ga ni treba tudi za življenje spočetega, pa še nerojenega otroka? Ali to ni človek, ali mar njegovo življenje ni človeško življenje? To bi vprašal tiste časnikarje in zdravnike in matere, ki niso zadovoljni z zadnjo okrožnico papeža Pavla VI. (Humanae vitae), ki poudarja svetost človeške osebe, svetost človeškega življenja. Zato se mi zdijo zelo kratkovidni in nedosledni vsi, ki govorijo o vrednosti floskega življenja, zagovarjajo pa uničevanje nero-

jenih otrok, ki se sami ne morejo braniti. Mislim, da se katoličan mora vedno in povsod držati cerkvenega nauka o svetosti življenja in o veličini človeške osebnosti. — Družina, Ljubljana, 1. sept. 1968, str. 5.

KO SE ODPIRAJO VEROUČNE UČILNICE

V septembru se po naših župnijah spet odpirajo učilnice za verouk. Po daljšem odmoru se naša verna mladina spet srečuje s svojimi veroučitelji.

Katoliški starši se živo zavedajo važne resnice, da imajo kot starši prvo in neodtujljivo dolžnost in pravico vzgajati svoje otroke. To je stalen verski nauk, ki ga je tudi zadnji koncil potrdil.

Cilj prave krščanske vzgoje je dober zgleden kristjan, ki ima vse pogoje, da bo na zemlji vestno izpolnjeval vse svoje državljske, stanovske in verske dolžnosti ter tako spolnil življenjsko nalogo. Krščanski starši se ne smejo zadovoljiti s tem, da bi njihovi otroci v družbi odlično živeli, imeli sijajen položaj, visoko plačo, pa bi se zato morali odreči veri in katoliškim moralnim načelom.

Starši sami ne morejo svojih otrok izobraziti, vzgajati, ampak morajo iskati pomoči pri učiteljih, profesorjih in duhovnikih. Vsi ti so samo njihovi pomočniki in namestniki. Dokler niso otroci polnoletni, imajo starši pravico in dolžnost bedeti nad njimi in paziti, da jih ne bo nihče vzgajal v drugačnem duhu, kot sami želijo.

Kaj je treba reči o krščanskih starših, kateri si iz samega strahu pred ljudmi ne upajo pošiljati svojih otrok k verouku? Mislim, da delajo slabo uslugo domovini in njenemu ugledu v svetu, pa tudi Kristusa s tem sramotijo. V nevarnosti so, da se nad njimi izpolni Jezusova obsodba: Kdor bo mene zatajil pred ljudmi, ga bom tudi jaz zatajil pred svojim Očetom, ki je v nebesih.

Naši predniki so katoliško vero sprejeli že pred 1200 leti in jo po svojih potomcih predali nam. Utrjeni v neizčrpnem bogastvu verskih resnic in milosti so zmagovali v življenjskem boju in odhajali v večno domovino. Sedaj je vrsta na nas, na našem rodu. Ali smo dovolj močni, da ta največji zaklad katoliške vere in nraune trdnosti predamo svojim potomcem in jih tako obogatimo z jasnimi življenjskimi nazori, zdravimi in trdnimi moralnimi načeli, smislom za odgovornost, privlačnimi zgledi svetnikov in s samim Kristusom, ki živi v svoji Cerkvi? Verni starši pazijo, kaj njihovi otroci berejo, v kakšno družbo hodijo. Živimo v svetu, polnem verskih zmot in zablod. Javno hvalijo pregrehe in zasramujejo krščanske kreposti. Samo s pomočjo Cerkve se morejo vaši otroci rešiti.

Se besedo o odnosu do bratov ateistov. Nam vsem je znano, da živijo med nami mnogi, ki izpovedujejo ateizem, to je, ne priznavajo osebnega Boga, ne duhovne duše, ne posmrtnega življenja, ne nebes, ne pekla. Koncil nas uči, da skušajmo z vsemi ljudmi dobre volje živeti v miru, čeprav so drugačnega svetovnega nazora. Ne moremo pa dovoliti, da bi kdorkoli nam in našim otrokom vsiljeval ateizem. Kako naj dopustimo, da po šolah, ki jih morajo obiskovati vsi otroci, verni in neverni, širijo ateizem? Za mladoletnike do osemnajstega leta starosti odgovarjajo njihovi starši. Tudi ustava in zakon o verskih skupnostih priznavata staršem pravico do vzgoje njihovih mladoletnih otrok. Če bi se torej ateizem širil po takih šolah, bi bila enakopravnost vernih državljanov izigrana. Zato je v danih razmerah edina rešitev v neutralni šoli. — Družina, Ljubljana, 1. sept. 1968, str. 1 in 12.

Središče Rezijanske doline ob Beli vodi je starodavna Ravenca s starinsko cerkvijo. Pripravljajo se, da bodo cerkev popravili. Poprave so potrebni posebno streha in zunanji zidovi, kamor bodo vzdali plošče v spomin padlim domačinom. Občina in farna uprava bosta uredili tudi pokopa-

glocknerjem, potem pa jih je peljala pot skozi Špital, Beljak, mimo Vrbskega in Osojskega jezera v Celovec. V osojskem samostanu so obujali legendarne spomine na poljskega kralja Boleslava, ki je v nemi pokorščini zadoščeval za bratomorni zločin. V Celovcu so občudovali znamenitega zmaja, obenem pa so z žalostjo ugotovili, da je prav redko slišati slovensko

v trgovini na Opčinah, ko je mlad Italijan zagrozil prodajavcu, da mu bo razbil glavo, če bo še govoril s strankami slovensko. Na žalost se slovenski kupec ni takoj znašel, da bi poklical policijo, saj je po zakonu slovenski občevalni jezik enakovreden. Nekateri predrzneži še vedno ne morejo pozabiti fašističnega nasilja in hočejo še sedaj s podobnimi nasilji plašiti poštene Slovence. Letošnjemu slovenskemu maturantu je tak nasilnež iztrgal maturantski šopek s slovenskimi barvami.

Društvo slovenskih izobražencev v Trstu je letos že tretjič priredilo študijske dneve v Dragi pri Bazovici. To vsakoletno srečanje je prava kulturna manifestacija slovenske misli in zavesti. 31. avgusta in 1. septembra je nad 200 slovenskih izobražencev iz zamejstva in gostov iz domovine razpravljalo o naših življenjskih narodnih problemih. Sobotna predavanja so bila posvečena vprašanju Združena Evropa in Slovenci. V nedeljo je daroval sv. mašo mariborski pomožni škof dr. Grmič, potem pa imel predavanje Dialog Cerkve s svetom in Geneza sodobnega ateizma. Posebno predavanje je bilo posvečeno izseljeniškem vprašanju. Pisatelj Alojz Rebula je govoril o temi Slovenec med domom in svetom.

KOROŠKA

Izredno lovsko srečo je imel 25-letni Janček Muri iz Kort. V domačem pristovškem lovišču je zadel velikega jelena, ki ga je sledil in opazoval že nekaj let. Rogovje tehta skoro 10 kg, široko je 92, visoko pa 112 cm. Z vseh strani prihajajo domači in tuji lovci ter zlasti letoviščarji občudovat izredno lepo in skoraj simetrično rogovje s krasno krono. Meso so spravili v hladilno skrinjo, da se bodo z njim postavili ob otvoritvi elektrifikacije Kort.

V Sopotnici pri Slovenjem Plajberku, kjer imajo Slovenci večino, so na novem potnem znamenju napisali samo v nemščini. Kako se boje povsod že samo besede „Slovenci“, so jasno izpričali tudi v deželnem muzeju v Celovcu, ko so otvorili razstavo „Južna Koroška v sliki“. Pri otvoritvi so vsi govorniki omenjali le „človeka, ki živi v tej pokrajini“, ali „človek, ki živi na južnem Koroškem“, in govorili o „pokrajini in prebivavstvu“. Le tega, da je ta človek, to prebivavstvo slovensko, ni nihče omenil.

Slovenci ob meji . . .

lišče in cesto do tja. Kako bi bilo lepo, če bi v prenovljeno cerkev prišlo novo življenje s ponovnim priznanjem domačega, t. j. slovenskega narečja pri molitvi, petju in pridigi!

V Kanalski dolini je bilo letos zaradi slabega vremena manj letoviščarjev kot sicer. Slovenska tržaška in goriška mladina pa je vendar prinesla v vas Ukve dobro mero razgibane mladosti. Mladih ljudi ni motilo vreme. Ko je posijalo sonce, so hiteli na izlete, ko je deževalo, pa so počivali. A veseli so bili vedno. Ob Beli peči pa so taborili tržaški slovenski skavti.

Kot znano so od vseh zamejskih Slovencev najbolj zastopljani naši beneški Slovenci. Tako so bili znova popolnoma pozabljeni v programski izjavi nove deželne vlade. Čeprav je predsednik deželnega sveta pozneje sicer priznal, da „državljeni slovenskega jezika živijo tudi v ostalih delih Furlanije-Juljske Benečije (poleg onih na Tržaškem in Goriškem),“ pa je vendar zanikal, da bi beneški Slovenci imeli značaj prave manjšine. Ob tej izjavi je prosvetno društvo „Ivan Trinko“ iz Čedadada naslovalo na predsednika deželnega sveta pismo, v katerem ga prosi, „naj kot demokrat in kot kristjan dela za to, da se odstranijo ovire, ki omejujejo in preprečujejo etnični, kulturni in socialno-ekonomski razvoj“ beneških Slovencev.

GORIŠKA

Jamelski pevski zbor in slovenska mladina iz Devina, Štivana, Dola Šandreža je obiskala slovensko Koroško. 10. avgusta so obiskali znamenito gorsko cesto pod Groß-

govorico. 11. avgusta so na Gosposvetskem polju oživljali spomine na slavne dni karantanskih Slovencev, ki so na knežjem prestolu ustoličevali svoje kneze. Po Rožu in Ziljski dolini so zavili nazaj v Italijo. Proti večeru jih je žetnica pripeljala k naši slovenski svetovišarski Materi božji. Vsa mladina je bila navdušena.

Na povabilo katoliškega prosvetnega društva „Sedej“ iz Steverjana so gostovali Bohinjci iz Češnjice z igro „Vsi moji sinovi“. Navezovanje prijateljskih stikov slovenskih zamejskih društev z onimi iz matične domovine ni brez pomena. Medsebojno spoznavanje krepi skupno narodno zavest.

Starodavna je navada, da pripravijo prebivavci nekdanjega goriškega predmestja „Pod turnom“ ali Šanrokarji veliko ljudsko slavje „šargo“ v zahvalo patronu sv. Roku, ki jih je rešil v 16. stoletju hude kuge. Tudi letos so pripravili to spominsko slavje, ki je trajalo ves teden.

Od 21. do 30. avgusta je 35 slovenskih romarjev iz Gorice in Trsta odpotovalo v Sveto deželo. Štiri dni so si določili za ogled Nazareta in okoliških krajev, kjer je živel Jezus. Naslednje štiri dni so preživel v Jeruzalemu in obiskovali svete kraje.

TRŽAŠKO

V Trstu je izšla nova pesniška zbirka Stanka Janežiča „Tihe stopinje“. Delo obsega 53 pesmi. Lepo in moderno opremo je prekrbel Avrelj Lukežič.

Neprijetno je dirnil tržaške Slovence dogodek, ki se je pripetil

ARGENTINA

Slovenski tednik Svobodna Slovenija je začel izdajati zbirko brošur, ki bodo obravnavale slovensko preteklost, sedanost in tudi vsa vprašanja, ki se nanašajo na slovensko bodočnost. Prva številka Svobodnih pogledov je že izšla, napisal jo je dr. Tine Debeljak. Njen naslov je „Začetki komunistične revolucije v Sloveniji“.

V Argentini praznujejo vsako leto „otroški dan“. Slovenski mladinski organizaciji v Argentini sta za ta dan priredili za slovensko ljudskošolsko mladino živahno prireditev na pristavi v Moronu. Prostori so bili lepo okrašeni z risbami raznih živali in prizorov iz pravljič, v dvoranah pa je bilo pripravljenih nad sto lepih dobrotkov za prvo otroško tombolo. Ta je potekla v najlepšem redu v veliko zadovoljstvo otrok, ki so bili potem še pogoščeni s čajem in pecivom.

Romanje v Lourdes, v bližini Buenos Airesa, je za Luhanom največja slovenska romarska prireditev v Argentini. Vsako tretjo nedeljo v avgustu počaste lurško Mater božjo staro- in novonaseljenci. Letošnje romanje se je vršilo na dan otvoritve svetovnega evharističnega kongresa v Bogota, zato je bilo posvečeno geslu Evharistija, vir ljubezni. Slovenska dekliška organizacija (SDO) in Slovenska fantovska zveza (SFZ) sta priredili v Slovenski hiši v Buenos Airesu pevsko-glasbeni festival. Nastopilo je 63 deklet in fantov, ki so izvajali slovenske, argentinske in moderne pesmi in popevke.

Sredi avgusta se je, letos že tretjič, odpeljala mladinska delegacija iz Buenos Airesa na obisk k slovenski mladini v 1100 km oddaljeno Mendoza. Ne samo družabna prireditev v slovenskem domu in izlet v mendoške gore, ampak tudi resni pogovori in sklepi za medsebojno društveno delovanje so bili sad tega obiska.

Slovensko gledališče je uprizorilo na odru Slovenske hiše igrano A. Casona: Barka brez ribiča. Premiera in repriza sta bili prav dobro obiskani. Spontano ploskanje je spremljalo kvalitetno izvajanje.

AVSTRALIJA

Slovenska skupnost v Melbournu je imela 21. julija slovesnost. V

Baragovem domu so odkrili kip škofa Barage ob stoletnici njegove smrti in blagoslovili vogelni kamen cerkve sv. Cirila in Metod. Za tem vogelnim kamnom oziroma spominsko ploščo bo zazidana posebna spominska listina in pa pest prsti iz rodne domovine Slovenije. Cerkev je že sredi gradnje in pričakujejo (če bo šlo vse po sreči), da jo bodo mogli sredi oktobra že posvetiti. Predvideno je, da bo ob tej priliki navzoč tudi škof Slovenskega primorja dr. Janez Jenko. Precej del pri gradnji te slovenske cerkve so in še bodo opravili naši rojaki prostovoljno, drugi pa so prispevali v denarju.

V Marayongu pri Blacktownu, N. S. W., je neki nepreviden avtomobilist do smrti povozil našega zaslužnega rojaka Jožeta Putre-ta, doma blizu Kočevja.

Rojaki v Sydneyu in okolici si prizadevajo, da bi si čimprej postavili Slovenski dom v Sydneyu. V ta namen je tudi tamkajšnje Slovensko društvo („Akcija za dom“) priredilo 20. julija „Tradicionalni letni bal“, 10. avgusta pa „Zimski večer“.

ZDA

Pisatelj Karl Mauser je praznoval 10. avgusta petdesetletnico. Zveza društev slovenskih protikomunističnih borcev je v Baragovem domu v Clevelandu proslavila ta jubilej. Slavnostni govor je imel predsednik Narodnega odbora za Slovenijo dr. Miha Krek, ki je orisal Mauserjevo delo in njegovo osebnost in se mu zahvalil za delo, ki ga opravlja za slovenski narod.

vensko ime v svet že v dveh izdajah v nemščini in eni v španščini; pripravlja pa se tudi prevod v portugalsčino. Zdjaj piše povest o Baragi, ki bo verjetno izšla tudi v angleščini.

„Sava“ v Ameriki ni tista slovenska Sava, ki pri Radovljici na Gorenjskem dobi svoje ime, ko se v skupno strugo zlijeta Bohinjka in Dolinka. Od tam potem teče Sava skozi vse slovensko ozemlje. Toda tudi ameriška „Sava“ obvlada vso Ameriko, koder le prebivajo in študirajo slovenski akademiki. Seže preko meje — v Kanado. Povezuje jih v skupno organizacijo, ki si je naložila veliko delo za narod. Njeno ime je nastalo iz naziva: Slovenski akademiki v Ameriki. Savin odsek v Clevelandu si je nadel celo nalogo, da izdela film o Slovencih v angleščini.

O ameriških Slovencih smo brali v ondnotnem tisku: Prvi rod ostane zvesto slovenski, četudi morda samo zato, ker kaj drugega biti ne more. Drugi rod pogosto poskuša biti rod čistih Amerikancev, često morda zato, ker je bilo staršem to onemogočeno. Tretji rod pa hoče biti več kot samo rod Amerikanecv. Zato se zateče spet v svoje slovenstvo in začenja spet čutiti slovensko ter zadobi ponos na svoje prednike, na slovenska izročila že umrlih, pa nepozabnih pradedov.

KANADA

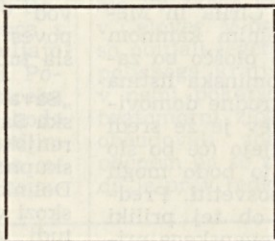
Slovenske ustanove v Torontu si je pred par meseci ogledalo lepo število organiziranih mednarodnih časnikarjev. Oglasili so se na sedežu Slovenske narodne zveze,

... in po svetu

Izmed Mauserjevih številnih pripovednih knjig naj omenimo imenoma zlasti njegovo zelo obsežno trilogijo „Ljudje pod bičem“, katera tretji del je dobil tržaško literarno nagrado in je po besedah pokojnega znanega profesorja-slavista prelata dr. Jakoba Šolarja „najbolj slovenska povest zadnjih desetletij“. Drugo: Njegov „Kaplan Klemen“ je ponesel slo-

v Slovenski pisarni, v Narodnem domu in obiskali obe slovenski župnijski cerkvi. Časnikarji so pripadali po narodnosti Čehom, Ukrajincem, Belorusom, Poljakom, Latvijcem, Litvancem, Japoncem, Nemcem, Madžarom, Hrvatom in Srbom. V svojih narodnostnih časopisih so nato obširno poročali o slovenskih ustanovah velemešta Toronto.

otroci sonca

Geometer Poznik in starejša hči bogatega posestnika Koširja se imata rada, pa vendar ne moreta priti skupaj: Helena si namreč v svoji resnobnosti napačno razlaga Poznikovo veselost.

Naivni učitelj Sivec se zaljubi v mlajšo Koširjevo hčerko Slavico. Ta se dela, kot da ne opazi njegovih čustev, in se igra z njegovo preprostostjo in zagledanostjo.

Helenin zmešani stric Feliče nosi špirit blaznemu mlinarju Janetu: tega je strla lju-bezen do Mežnarčeve Tine, ki je utonila ob mlinu, in ima prideve.

Posebnost so Tonejčeve tri hčere, ki so siromašne in vsaka z neko telesno napako. V zgodbo posega tudi Poznikov prijatelj jetični bogoslovec Tine Jamc, ki ga končno pobere bolezen.

Nekega dne zagleda Poznik skozi okno pi-sarne, kako mlinar napade Slavico in jo hoče s seboj potegniti v naraslo vodo potoka. Poz-nik plane, a mlinar mu ubeži po lazju in plane z žrtvijo v valove.

„Mežnarčeva!“

Za trenutek je izginila njegova koničasta glava v motni vodi. Geometer si je zakril oči.

„France,“ je zaklicalo iz valov. Slavičin blede obraz je pogledal iz vode k njemu. Drobna, voljna ročica se je pognala za ostrim robom pri bregu.

„France, krvavec! Reši!“

Geometer je ujel deklico za roko in se vrgel na robu brega na trebuh. Tla pod njim so bila stena, ki je rahlo visela nad vodo, izpodjedena v strahovito dno osmih in še več metrov. Zdaj je bil prepad zalit do vrha.

„Roke mi ovij ob vrat,“ je sopel Poznik in stegnil svoje, da dvigne deklico iz vode, ki jo je tiščala pod steno. Tedaj je vrgla voda tik ob njej mlinarja kvišku. Zarjul je pošastno. Slavica je sklenila roke nad geometrovim tilnikom. Zdaj je zavpila:

„France, drži me, vleče me na dno.“

Z blaznostjo norca in utapljučega se človeka je bil zgrabil mlinar dekle krog pasu.

„Izpusti!“ je zahroplo v Pozniku. Z roko je otipal koničasto črepinjo mlinarjevo in mu zagrebel prste v lase. Slavica, ki mu je visela na tilniku, se je zvila k njemu navzgor. Slišal je čisto ob svojem licu njen tihi, do smrti trudni glasek:

„France, grize me!“

Neskončna bolelost in nepopisna ljutost je zarezala geometru v drob. Dvignil je desnico in iskal ob sebi. Ko je našel, je tesneje stisnil z levico deklico k sebi in rekel pretrgano, ljubeče do skrajnosti:

„Slavica! Vzdrži... ne ustraši se... primi... krepko... krvavec...“

Ob njenem životu je iztegnil roko, potisnil morilno cev mlinarju ob stran v uho in pritisnil.

„A,“ je vzdihnila Slavica dolgo. Poznik je izpustil orožje in potegnil deklico z obema rokama k sebi čez steno. Zdela se mu je silno težka. Bila se je onesvestila. Sam je bil tudi ves moker, a ni vedel, ali od vode ali od znoja, ki ga je ob-lival.

Za trenutek se je pokazala v motni vodi pod njim črna koničasta glava. Nato je izginila. Rahla lisa se je kakor rdeča nit povlekla ob skali in ugasnila.

Geometer je vzel Slavico kakor otroka v svoje roke in jo odnesel. Šele gori v vrtu se je zavedela. Odprla je oči. Bolno se je nasmehnila in šepetnila:

„Krvavca si ubil!“

Nato je zopet izgubila zavest.

Položili so jo v posteljo. Poklicali so zdravnika. Ugotovil je živčno mrzlico in gnusno rano na životu, kamor je bil ugriznil mlinar...

Košir je prišel domov in je slišal:

„Mlinar jo je ugriznil.“

Planil je po puško.

„Ni treba,“ ga je ustavil Poznik, „mlinar je utonil.“ Nato je segel po močni čaši vina na mizi. Kdo ve, komu je bila namenjena. Izpraznil jo je v dušku. Helena je stala ob strani in jo nalila v drugo in mu jo ponudila. Izpil jo je do dna. Nato je dejal mirno:

„V uho sem mu pognal kroglo. Druge pomoči ni bilo. Browninga je škoda, ki mi je padel v dno.“

Heleni se je zameglilo ob silni moški volji, ki je deset minut po strašnem dogodku našla že vse svoje ravnovesje. Tedaj je pridrl od nekje učitelj Sivec in začel jokati kakor otrok. Zdravnik je vstopil, domači, stari Živko, in menil zadovoljno o Slavici:

„Spi. To je imenitno.“

Takrat se je zganila Helena in vzkliknila bur-
no:

„A kje je Feliče?“

Hiteli so ga iskat. Našli so ga vsega bednega. Še vedno je sedel v travi, na mokrih tleh, kamor ga je bil vrgel mlinar. S solzami v bebastih očeh in z bolnim nasmehom na trepetajočih in povešenih ustnicah je gledal predse v klobuk med kolena. V klobuku je ležalo njegovo narejeno zobovje. On pa ni vedel, čemu vse to, čemu klobuk, čemu zobovje, čemu mokra tla pod njim, čemu mrzel sever v obrazu. Topo, brezizrazno in momljajoče je ponavljal:

„Ich fordere, ich fordere! Satisfaktion!“⁵⁴)

Živo se je zasmilil Pozniku, ki je rekel sam v sebi:

„Glej, reveža! Nekaj viteštva pa je vendar ohranil v sebi. Kje neki je tičalo? Kako je vzraslo? A vzrastlo je. Kakor na dlani sem videl, da je udaril s palico. Glej, celo zdobil jo je. To je treba spraviti ubogemu stričku.“

Z ljubeznijo čudaka in otroka je pobral konce zdrobljene palice, jih nesel v svoj urad in spravil med mape...

Od reke gori je bobnelo venomer. A zdelo se je, da se je nečista, razuzdana zver unesla, umirila in da se spravlja k pokoju, sita svoje nove žrtve in človeške krvi... Mračilo se je.

Geometer se je domislil, da se mora preobleči.

„Preklete!“ se je vznejevoljil. Ni se rad preoblačil. Krenil je domov, v svojo tiho, fantovsko sobico z udobnim naslonjačem in čedno posteljo. z umivalnikom in nekaj stoli ob šepavi mizi. Dvoje težkih telovadnih ročk je ležalo ob mizi. V kotu je slonel kup gorskih palic. Na nekaterih so bili še povezani šopi planinskih rož: sami spomini od Metke, France, Špelice in Rezike, tiste z jamico v bradi; Rezika brez jamice v bradici je bila že umrla, in še njeni bratje niso mogli Francetu povedati, za čem...

Bleda da je bila pa žalostna pa na velikonočni ponedeljek da je tiho zaspala pred hišo na soncu, ko so šli ljudje od desete maše...

Geometer Poznik se je preobul in pražnje preoblekel. Dve obleki je imel: vsakdanjo in nedeljsko. Zdaj se mu je zdelo škoda nedeljske in je mrmral:

„Vrag vzemi Zofijo in njeno večerjo. Ali je vredno?“

Tokrat je nekdo rahlo potrkal. Poznik je šel odpirat.

„Kdo me išče?“ je vprašal.

Notranjska vas Unec, v ozadju Rakek

„Jaz,“ je odgovorilo tiho s sladkim glasom v temi pred njim.

„O vraga,“ je vzkliknil začudeno Poznik.

Pred vrati je stala Helena...

VII.

„Ali smem vstopiti?“ je vprašala plaho in v zadregi.

Geometer jo je z obema rokama prijel za pleča in jo potegnil v sobo.

„Gospodična, gospodična,“ je govoril nemirno, iznenadeno. „Kaj se je zgodilo? Ali je Slavici huje? Sedite, prosim. Saj se tresete. Sedite!“

Potisnil je deklico na stol pred njo, visok in močen, vznemirjen. Topla rdeča luč od zastora na svetilki ji je ležala na obrazu; izrazito se je črtala ostrost njenih lepih, nemirnih nosnic in polodprtih ustnic. Mehko so ji valovala ramena pod lahko volneno ruto, ki ji je zdrknila z las. Dolge trepalnice so ji ležale na očeh kakor sladka senca. Nikoli ni bila bolj mična, bolj trudna v svoji zrelosti in vonjivi žalosti. Zaupljivo je dvignila oči. Naravnost v oči mu je gledala. Ni krenila z glavo, kakor da jo je sram, kakor da se boji pogledati le za ped vstran od njega po njegovih predmetih. Kakor bi se bala, da bo zagledala, kar ne bi smela, kar bi žalilo, ako bi opazil, da je videla. Morda malo fotografijo na mizi, morda pismo, ki ga je začel pisati, morda steklenico, ki jo je izpraznil in sunil v kot.

„Gospod geometer,“ je začela tiho, „stricu Felixu je hudo.“

„Revež,“ je vzkliknil Poznik.

„Naš doktor je pri njem,“ je nadaljevala, „pa sam ne ve, kaj je, ali mrtvoud ali vnetje možganske mreže. Pravi, da mora biti porazno.“

⁵⁴ Zahtevam zadoščenja.

za smeh

Pogovor med prijateljema.

„Zakaj nisi šel domov?“

„Ker je žena huda.“

„In zakaj je huda?“

„Ker nisem šel domov.“

„Si že bil v Italiji?“

„Že.“

„Pa ima Italija res obliko skor-nja?“

Povabljenec se je takoj ob prihodu na pojedino začel poslavljati od ostalih gostov.

„Kaj že odhajate, saj še začeli nismo?“ se je začudil gospodar.

„Ne, še ne mislim oditi, a moram se posloviti od znancev, dokler jih še poznam.“

„Kaj je res ciganka razbrala iz kart tvoje misli?“

„Jih je. Moral sem ji plačati, preden mi je kaj drugega povedala.“

„Spomin moje žene me spravljaj v obup.“

„Kaj vse pozabi?“

„Kje pa, vse si zapomni.“

Gospodinja pride v trgovino in vpraša trgovko:

„Imate še tak riž, kot ste mi ga prodali prejšnji teden?“

„Še. Koliko ga pa hočete?“

„Nič, hvala. Bom prišla, ko ga ne boste imeli več.“

Pogrebni spreved je krenil proti grobu. Starca ob cesti je vprašala nekega fantiča:

„Kdo je pa umrl?“

„Tisti,“ je odgovoril fantič, „ki se vozi na prvem vozu.“

„Gospod doktor, naša mala je jedla pesek. Kaj naj ji dam?“

„Nič, le pazite, da ne bo jedla cementa.“

Filmska igralka telefonira prijateljici:

„Pridi zagotovo, boš videla, kako bo zanimivo. Pride moj prvi mož s svojo tretjo ženo, moj drugi mož s hčerko iz prvega zakona, prijateljica mojega sedanjega moža pride s svojim bratom, s katerim se bom jaz verjetno kmalu poročila, in potem bo tu seveda tudi moj mož, za katerega se ti zanimaš.“

Profesor: „Kje so moji naočniki?“

Študent: „Na nosu jih imate.“

Profesor: „Hvala. Toliko da nisem odšel brez njih.“

Žena: „Zdravnik mi je predpisal spremembo klime.“

Mož: „Prav. Radio je malo prej povedal, da bo jutri bolj hladno.“

Mož se je vrnil iz službe. Ko pokuši večerjo, nagovori prijazno svojo ženo:

„Bog ne daj, da bi te kritiziral, vendar bi te rad vprašal, kako ti je uspelo, da si tudi solato prismodila?“

Mladi mož ženi:

„Dragica, kakšno konservo si odprla danes za kosilo?“

Pri volkovih.

„Te boli želodec, volkec? Prav ti je, zakaj pa ješ zelene kapice!“

„Kdaj smem upati, da mi boste vrnili moj denar?“

„Vedno, gospod, vedno!“

„Hčerka, hčerka, le kaj si bo mislil tvoj mož, da te nisem naučila nobenega dela! Pod posteljo sem našla polno prahu.“

„Kje pa bi moral biti?“

„Že šest mesecev je poteklo, kar hodim za vami z neplačanim računom.“

„Res je. Kaj pravite, ko bi se začela kar tikati?“

Poročila sta se tako stara, da sta namesto otrok imela vnuke.

„Sinoči si bil pa pošteno natrekan!“

„Kako pa veš?“

„Kaj ne bi, saj sem trikrat padel, ker si me tako slabo držal!“

Sosed sosedu: „Z ženo sva končno sklenila sporazum o pomivanju posode. To delam jaz.“

Mož in žena sta šla na sprehod. Mimo njiju se je nekdo pripejal na kolesu.

„Tole je fant,“ je rekel mož.

„Kako pa veš?“ je vprašala žena.

„Poznam ga po kolesu!“

Soseda sosedi: „Zdravnik je možu svetoval, naj ne dela več tako naporno, zato sem mu kupila stolček za pomivanje posode.“

„Kaj vas res en kozarček žganja vrže pod mizo?“

„Res. In vedno trinajsti.“

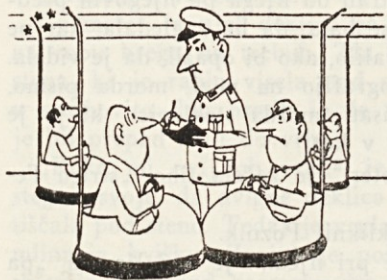
„Soseda, veste, vaš pes se je sinoči prikradel v našo shrambo in je pojedel celo kilo masla in pol hlebec kruha!“

„No, če je pa kruh zraven prigrizoval, mu ne bo nič.“

„Slišal sem, da okrog govorite, da sem jaz gluh in neumen.“

„Ni res. Nikomur nisem rekel, da ste gluhi.“

Vinski bratec drugemu: „Jaz vem, kdaj imam dosti. Tedaj vedno padem na tla.“

smeh od doma

„Nekateri pravijo, da v reformni dobi strahovito napredujemo, drugi spet pravijo, da sploh ne napredujemo, tretji, da napredujemo, samo veliko bolj počasi, kot bi morali...“

„Če ne napredujemo nikjer drugje, potlej smo pri govorjenju že zdavnaj dosegli najbolj razvite države na svetu. Samo škoda, ker govorjenje na mednarodnem trgu nima prave cene.“

„Včasih, ko nam je šlo dobro, je bila v naši tovarni vsak drugi dan kakšna politična ali družbena delegacija. Zdaj, ko nam gre slabo, pa že pet let ni bilo nikogar.“

„Povsem razumljivo. Saj še za aperitiv in dobro zakusko nimate!“

S tem, da smo zahtevali pocenitev mesa, smo vsaj to dosegli, da se še ni podražilo.

Svinja, ki ni mogla h koritu, je bridko potarnala: Pustite še mene zraven, ne bodite taki ljudje!

Poklicnemu govorniku:
Z možgani Bog te ni obdaril, zato ti usta večja je ustvaril.

Pogosto se poročila na radiu in televiziji razlikujejo le toliko, da na radiu ne vidimo tistega, ki bere, medtem ko ga na televiziji — vidimo.

Bodočnost, pa čeprav svetla, ima to slabost, da vedno ostane bodočnost.

Mnogim od tistih, ki smo jih izvolili, da bi nas vodili v boljše prihodnost, gre v sedanjosti tako dobro, da se jim nikamor ne mudi.

Pri polnem koritu se ne da delati. Pri polnem koritu se krađe.

Satira je kot drobtina: majhnim ptičem pomeni hrano, velika živina pa se zanjo niti ne zmeni.

Kdor ne dela, naj tudi ne je — na račun tujih žuljev!

Tudi slepa kura zrno najde — a to ne sme biti načelo pri izbiri kandidatov za odgovorna mesta!

Ti očeta do praga, sin tebe čez prag — tega naj se zavedajo sestavljavci pokojninskih zakonov.

Čisti računi, dobri prijatelji! Kdaj bo to veljalo tudi v našem gospodarstvu?

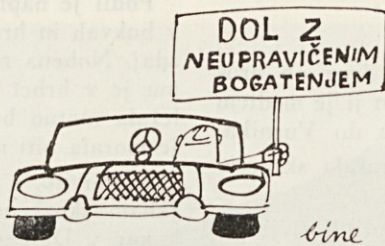
Kdor prej pride, prej melje! Kdor pa prej melje, spravi več zase!

Ni vse zlato, kar se sveti na visokih položajih!

Prazen sod ima močan glas! Brez komentarja!

Stara ljubezen ne zarjavi! Pač pa obljube!

Bogastvo posameznih dežel merimo navadno po življenjskem standardu državljanov. Pri nas je nekako takole: po bogovsko živijo tisti, ki nič ne delajo; za silo tisti, ki delajo; po pasje pa živijo tisti, ki so delali.

Jugoslavija je tako bogata, da ima denar za vse, razen za nekatere malenkosti, kot so kultura, prosveta, šolstvo, zdravstvo in stari upokojeanci!

Navodilo za nekatere komercialiste: po končanem delu si je treba umiti roke!

Ateisti se klanjajo samo foteljskim bogovom.

„Slišala sem, da bodo bolj odločno razkrinkavali tiste, ki ne plačujejo davkov.“

„Tu že berem, da so nekoga raz-

krinkali: neki gostilničar v nekem kraju je nekega dne prepričal nekega uslužbenca neke uprave za dohodke, da bo prodal v enem letu 1000 litrov alkoholnih pijač, neki inšpektor pa je nekega drugega dne ugotovil, da je ta gostilničar že tisti dan prodal nekaj litrov več.“

Palica ima za tistega samo en konec, ki jo drži v rokah.

V šepetu ni mogoče trditi, da obstaja svoboda govora.

Kdor ne dela, melje.

Kdor prej pride, prej krađe.

Število nepismenih, ki so zaposleni, se je že izenačilo s številom nezaposlenih, ki imajo diplome.

Po Pavlihi

DEUIZE — beseda, ob kateri se še tako naglušni natakari prikloni do tal.

EKSPERIMENT — opravičilo za vsak neuspeh, zlasti na gospodarskem in umetniškem področju. Prvi eksperimenti so, kajpada, dražji.

FUZBALIST — človek, ki za služi z nogami več kot marsikdo z rokami in glavo vred.

FUZIJA — združevanje dveh ali več podjetij, od katerih je najmanj eno pasivno.

GARSONJERA — soba za samca, v kateri stanuje po poroki skupaj z ženo, otroki, njeno mamo in njenim sorodnikom, ki pride vsaj enkrat mesečno na obisk.

GLORIOLA — vrsta klobuka, ki ga nosijo okrog glave nekateri nedotakljivi državljani.

IDEALIST — človek, ki se da nasititi z lepo besedo, čeprav je zavita v umazan časopisni papir.

JAHTA — manjša ladja, ki si jo lahko privatnik kupi za državni denar.

Žarko Petan

„Lepi doktorji,“ je menil Poznik. „Kaj študirajo, če nič ne vedo.“

„Ni večak,“ je rekla Helena brez očitjanja. „Nujen bi bil strokovnjak. Vurnika je nasvetoval.“

„Poznam,“ je prikimal Poznik. „Sošolca sva. Telegrafirati je treba.“

„Zveze ni,“ je odvrnila.

„Potem pošljite voz ponj!“

„Ne more. Cesta je poplavljena.“

„Vražje razmere,“ se je razgrel Poznik. „Če je tako, je treba jahati po stari cesti.“

„Da!“ je šepetnila.

Zasmejal se je.

„Pa seveda, kje zdaj najti človeka, ki bo jahal? Pa še takega, ki bo znal Vurnika v mestu najti. Gospodična, ne zamerite! Če se zelo ne motim, dvomim, da je kdo v trgu, ki bi našel Vurnika ponoči.“

Povesila je glavo in rekla:

„Gospod geometer! Veste, da ima stric Feliče svoje premoženje. Jaz bi dedovala. Zato, gospod geometer! Želim, zelo želim, da ne bi umrl, in storila bi vse —“

Solza ji je stopila na lice. Poznik se je zravnal v vsej svoji moči in rekel:

„Nekdo je že, ki bi znal najti Vurnika tudi ponoči in ga hitro pripeljal. Ali mi zaupate, da ga bom?“

„Zato sem prišla,“ je šepetnila.

„Pojdiva!“ je rekel. „Prav! Vurnika sem vaju. Nadejam se, da je konj že osedlan.“

„Osedlan,“ je rekla.

„Imenitno,“ je menil in sta šla drug ob drugem iz sobe po temnih stopnicah. On ji je medtem zaupno govoril o svojem razmerju do Vurnika.

„Ali pa ste že večerjali?“ je vprašala skrbeče.

„Ne skrbite,“ je odvrnil.

Hitro sta šla čez trg in vstopila pri Koširjevih. Helena je potegnila geometra s seboj v neko sobico. Okusna mrzla večerja je bila na mizi in poleg narezka steklenica dragocenega vina.

„Jejte in se okrepite,“ je hitela govoriti. „Naši ne vedo še, vse sem pripravila sama. In tu imate plašč. To pa spravite za pot. Sever je oster. Spravite!“

Potisnila mu je v žep steklenico kdove kako okusnega konjaka in sedla, ko je vrgel plašč nase. Izpil je naglo nekaj čaš vina, použil nekaj mesa in si zvil cigareto. Vprašal je:

„Kje je konj?“

„Pojdite z menoj,“ je rekla.

Kakor sta vstopila, sta šla. Za hišo pod lopo je stal konj. Učitelj je držal vajeti.

„Ali si ti opremil?“ je vprašal Poznik.

„Ne,“ je odvrnil učitelj.

„Dobro,“ je vzkliknil Poznik, „potem se zanesem.“ Že je stal v sedlu. Nato je rekel:

„Dve uri do mesta, tri nazaj. Gospodična, ob dveh naj čaka voz, do kamor more.“

„Prav, gospod geometer.“

„Sijajno gre,“ se je zasmejal Poznik.

„Srečno hodite!“

„Brez skrbi!“

Izpočiti konj je zapeketal čez trg. Poznik se mu je nagnil nad vrat in vzkliknil:

„Zdaj boš dirjal, sivček, urico ali pa dve.“

Zacmokal je z jezikom in utonil v temi. Čustvoval je:

„Ostrog si nisem pripel. Sicer sem ves kakor vitez.“

Konj in jezdec sta se razživela v drzno, naglo ježo. Požirala sta cesto pred seboj. Težke rosne kaplje so udarile zdaj pa zdaj Pozniku v obraz. Slišal je peti veter ob sebi. Po desetih minutah sta zavila konj in jezdec v stransko dolino, v za-tišje. Nekje ob cesti je zašumel narastli potok. Da živi v idili, se je zazdelo Pozniku. Za njim je ugasnil motni in zlokobni šum reke. Jahal je skozi majhno selo, mimo rdeče zastrtih oken.

„Rapp', Rapp',“ je priganjal. A v njem ni bilo ne sence o kaki baladni grozotnosti. Toplo se mu je razlivalo po životu in je modroval:

„Helena! Prekletu dobrega vina si mi natočila!“

Podil je naprej. Visoko nad njim je tulil sever v bukvah in hrastih. V dolino je sunil le zdaj pa zdaj. Nobena rosna kaplja ni več padla in če je, mu je v hrbet in je ni čutil. Cesta pred njim je ležala motno bela. Dobre oči so videle vse. Noč je morala biti mesečna.

„Čudovito,“ je pelo v Pozniku. „Kakor vitez jaham skozi noč. Jaham za mir svoje kraljice, kakor v Dumasejevem romanu, kakor Gaskonjec d'Artagnan⁵⁵). Hej, hej! Podvizaj se, konjiček!“

Dolina se je začela ožiti. Šum reke se je oglašil znova. Poznik je objahal prvi veliki krog. Imel je zopet ravno cesto in pod cesto šum narastle reke.

„Jaševa, jaševa!“ je vzkliknil in se zmisli in se mlinarja, ki ga nese morda prav ta čas voda vzporedno ž njim. Rahlo ga je streslo v živce.

„Larifari,“ je zamrmral nato in pognal živahneje. Zdaj pa zdaj je presekalo čez cesto, hudo-urnik se mu je zaprašil v obraz. Po vsakem skoku

⁵⁵ Dumas Aleksander starejši (oče; 1802–1870), pisec romana „Trije mušketirji“; Gaskonjec d'Artagnan je eden izmed glavnih junakov; potoval je iz Pariza v London, da bi rešil francosko kraljico iz velike zadrege.

čez narastle vode je rastla nova moč v njem, objesnost brez konca.

„Helena, prekleto sladkega vina si mi nalila. Helena, kraljica moja!“

Ni govoril o vinu, govoril je o sreči, o veselju, ki ga je prešinjalo. Dojahal je do tam, kjer se cesta deli v spodnjo novo in zgornjo zapuščeno. Del spodnje je bil pod vodo. Konj je začel zastajati.

„Aha,“ je mislil Poznik, „kljuse! Ne poznaš ceste? Si popustil? Le naprej, sivček! Ti ne, pa jo jaz poznam, to staro, častitljivo cesto, do kamor ne seže niti vesoljni potop. Hej, hop!“

V veselem razpoloženju je došel do vrha. Cesta ni bila več za vožnjo, a jahati je mogel mirno in varno. Pa je čustvoval in premišljal davne dneve, ko je kot mlad dijak hodil pozno v noč in za dne vsako uro to samotno cesto, včasih sam, včasih z romarji, včasih na vozu z robotimi vozniki, ki so vozili za desetico in napajali z vinom in žganjem petkrat v noči in zastonj. Spomnil se je živo, kakor da je bilo včeraj, toplega mladega veselja, da bo v treh, štirih urah pri botri Katri, živo se mu je povrnila slast domotožja, ki ga je polnilo, ko se je vračal v mesto. Jezdecu je srce igralo od miline, konj pa je stopal nejevoljno, nerad. Ni imel spominov, in če jih je imel, na ta del ceste ga niso vezali. Bil je štirileten...

Poznik se je domislil Helenine pijače, jo otipal in nagnil posodo.

„Sibaritsko⁵⁶) živim,“ je vzkliknil in vzpodbodel konja. Bil je spet na novi cesti. Se nekajkrat je moral prebrest narastle hudournike, potem je vedel, da je pot prosta. Pogнал je brezskrbno. Nebo nad njim se je pretrgalo, nekaj medle svetlobe je razširilo noč. Dolina je zazevala. Ob belih, tihih domih je jahal, tuptatam ob živih gostilnicah, ki še niso bile zaspale. Vsaka je bila spomin iz mladih let. Potem se mu je zadelo, da so tla pod konjem mehkejša; začutil je blato, ki je letelo izpod podkva.

„Lep bom v svoji praznji obleki,“ je mrmral.

Dolina pred njim se je široko odprla. Konj je šel iskro po napetem klancu navzgor v svetlobi. Globoko pod cesto je utihnil šum vode. Poznik je podil skozi predmestne zgradbe. Čez glavo mu je letelo blato. Nekje daleč je jeknil pisk lokomotive. Svetlo je bilo nad meglenim mestom.

Poznik je premišljal:

„Prekleta reč! Lahko je reči: Vurnik stanuje tu in tu. Pa najti ga ob desetih, enajstih zvečer!“

Zaključil je:

„Zadnjič sem bil v mestu pred štirimi meseci. Tedaj sva nočevala pri ‚Jelenu‘. Anti se ni sprl in preselil?“ —

Zavil je na dvorišče, vrgel hlapcu vajeti in poslušnil. Iz sobe ob keglišču je zaslišal smeh in znan glas:

⁵⁶ sibaritsko — Sibariti so bili v starem veku prebivalci mesta Sibari ob Tarentskem zalivu. Veliko so dali na udobno življenje in dobro hrano.

Rojstna
vas
Simona
Gregorčiča
v Vrsnem.
V ozadju
Soča
s Tolminom.

Sv. Trojica v Slovenskih goricah. Sedaj se kraj imenuje Gradišče.

„Strela božja...“

„Sveta Cecilija, nebeški organist,“ je zarajal Poznik, „ni se preselil. Moje vrste je. Kamor sede, sedi!“

V naslednjem je vstopil med družbo in znance. Rdeč, debel, plavograd in plešast je planil ob mizi Vurnik.

„Strela božja, France! Všeč si mi!“

„Ne prenagli se,“ mu je segel Poznik v roko in mu jo stresel, „morda me boš klel.“

„Tisto pa,“ je odvrnil veselo Vurnik, „v kavarno te ne bom vlačil. Odrekán si kot konjski hlapec.“

„V dveh urah mi boš podoben kakor groš grošu,“ se je zasmel Poznik. „Prav nalašč pote sem prijezdil iz hribov.“

Vurnik se je začel smejati in klicati:

„Ali ga slišite? Iz hribov nalašč pome! Ta mu je podobna, Francetu. Hahaha, hahaha! Strela božja! France, ampak tako prismojen vendar nisi, da bi mislil —“

„Mislim.“

„Misli,“ se je smejal Vurnik še bolj vihravo. „Pa se motiš. Strela božja! Še eno pot imam danes, pa ta je v posteljo. Ti pa misli, kar hočeš. hahaha.“

Poznik je mirno naročil natakarcici, naj oskrbi voz in voznika. Nato je sedel in rekel:

„Tri ure se bova vozila, nič več.“

„Znorel je,“ je vzkliknil Vurnik in pogledal po pivcih.

„Nekdo pač,“ je dejal geometer.

„Ne grem!“ je udaril Vurnik z roko po mizi.

„Mirno,“ je dejal Poznik in mu začel tolmačiti polglasno, čemu je prijahal.

„Po botrov plašč bom stopil domov,“ je menil zdravnik.

„Kateri hudič te mi je poslal na glavo?“ je zavpil Vurnik.

Poznik se je sladko nasmehnil.

„Videl ga boš. Zelo lep je.“

„Baba!“ je vzkliknil Vurnik in se topo vdal.

Četrť ure pozneje sta se vozila v zaprtem vozu po blatni cesti iz mesta.

„Hladno je, strela božja,“ je menil Vurnik, „še hripo bom iztaknil in pljučnico.“

„Poskusi, morda ogreje,“ mu je ponudil geometer Helenin konjak.

„Imenitno,“ je zacmokal Vurnik in potegnil še dvakrat. Nato si je hotel zapaliti smotko, a ni našel vžigalic in je klel. Tudi Pozniku so bile pošle.

„Do Graparja potrpi,“ je menil geometer.

„Spal bom,“ je zarenčal Vurnik. In res je zaspal. Pri Graparju sta se zamudila četrť ure in popila liter kuhanega vina. Tam je izpraševal Poznik voznike, ki niso mogli mimo, kakšna je cesta.

„Pol ure bova hodila peš,“ je rekel nato zdravniku.

„Niti koraka! Sem te že sit. Strela!“

„Te pa ponesem,“ je odvrnil mirno geometer.

Peljala sta se dalje. Ob vznožju stare ceste sta izstopila in plačala voznika. Nato sta šla peš. Po poti je vprašal Vurnik o stricu Feliksnu.

„Ali je bil samopašen?“

„Jedel je rad.“

„Jaz tudi,“ je rezko dejal Vurnik.

In čez nekaj trenutkov je vprašal:

„Ali je močno pil?“

„Ni!“

„Zato pa piješ ti tembolj.“

„Pijem,“ je veselo odgovoril Poznik.

In zopet čez nekaj trenutkov je rekel Vurnik:

„Daj mi tisti svoj konjak. Potegnem še enkrat, strela božja.“

Potem je pil in vprašal:

„Kako se je sploh vedel?“

„Tako, kot prijetni bebci.“

„Ti si kot rabiát,“ je rekel bridko Vurnik in pripomnil:

„Saj sem uganil. Zeniš se v družino, pa noriš po orglicah same romantične. — Fej! Rajši ne rečem nič, strela božja. Pa to ti povem, računál bom po hudičevo. Da boš vedel.“

„Bomo že naredili,“ je mirno dejal geometer.

Bila sta zopet na novi cesti in sta sedla v Koširjev voz, ki je čakal na cesti pred njima. Pustila sta šalo in se začela pomenkovati vedro o vsem, kar sta si mogla povedati novega. Vmes sta se smejala in nista mislila ne na noč ne na posteljo ne na vihar, ki je tulil visoko nad njima, še na utopljenca ne, ki je plaval s kroglo v glavi svojo tiho pot za onim, ki ga je bil vrigel pred tridesetimi leti pod Koširjev jez. Zaradi žene, ki jo je klical in je bila umrla davno, Mežnarčeva...

Voz je potegnil čez most na trg. Vurnik je zaklel:

„Ali sva prišla?“

„Sva!“

„Hudič te vzemi!“

„Zakaj?“

„Zato,“ je vzkliknil Vurnik, „ker se mi zdi, da sem zastoj izgubil noč. Vem diagnozo vnaprej.“

„V božjem imenu,“ je odgovoril Poznik, „da bo le Helena mirna.“

Voz je obstal. Izstopila sta. Tesno zavita deklica je stopila k vozu.

„Helena Košir,“ se je predstavila zdravniku.

Vurnik je mrmral:

„Oprostite, gospodična, da sem tako pozen!“

„Glej, kako je ljubezniv,“ se je nasmehnil geometer. Bil je ponosen zaradi Helenine lepote.

Stopili so v svetlo vežo in Pozniku se je zganilo v prsih. Preplašena, bleda in upala v obrazek je stala Helena pred njim. Toda v prepalem licu je sevala sladka radost, kakor odsev nekake daljne zarje, kakor sreča zrele misli, do katere se je doborila v težkih duševnih bojih in dvomih, ki so jo mučili še nedavno...

Tisto uro namreč, ko je odhajal Poznik v mesto, je bila stopila Helena v kuhinjo. Nekakšno rdečo knjižico je bil nekdo pozabil na mizi. Vzela jo je v roko in listala po njej. Dolgo ni vedela, kaj bere. Potem je ostrmela in začela brati pazljivo.

„Gloriosa je uganila svoje ime in Gloriosa ni pljunila vame! Gloriosa, stotero smrt bi umrl zate.“

Še je brala:

„Omejen človek sem, nobenega uvaževanja vreden. Toda France je moj prijatelj. Smešen sem, neroden in nesrečnega, puhlega zanosa sem se naučil v svojem stanu. Toda France je moj prijatelj! Ne vem, kaj je zabavnega v meni. Nisem duhovit, nisem globok, komaj malo vesten in priden. Toda France je moj prijatelj. Francetu sem ‚duša ver-na‘. In to je, kar mi daje poguma in vere vase, to me polni z velikim zadoščanjem. France! Jaz sam Ti nisem imel kaj zaupati. A Ti si mu zaupal. Zaupal morda v najbolj žalostni uri, ki si jo doživel. France, saj veš, takrat, ko sva stražila pri Tinetu in si govoril o vonju pesmi, o ljubezni žene in o bridkosti svoje mladosti. Tedaj si rekel, da od ža-

losti piješ žganje, ki ga sicer ne moreš. Zaupal si mi strašno ljubezen svoje matere, ki Ti je štiri-letnemu silila strup, da Te ne bi preživela. France, še danes ne razumem, čemu si tisto povedal, čemu si govoril o podedovanju in v kaki zvezi si omenjal Heleno. France, ne zameri, a meni se zdi, da vendar vem, kaj Te je bolelo tisto noč. Ali naj povem? Kako? To je kakor v pesmi. Besede pojo, a vse besede niso. Vse je vonj, je duša pesmi. France, Ti ljubiš Heleno. France, Ti ljubiš ženo a žene še ne poznaš!“

Helena je kriknila ob nebeškem razodetju ki ga je brala iz Sivčevega dnevnika.

„Če je to res, France, če je res, kako malo sem te vredna, kako malo sem ti podobna. France! Če je to res, potem sem grešila, stokrat, tisočkrat. Pljuvala sem náte, tebi v obraz, v lepe oči, tebi v močno in verno dušo. France, lepa sem bila, zastrašena, strahove sem videla. Neumna sem bila, v domišljiji sem spočenjala strašne prizore, do gnusa. Gledala sem te v blodnih razmerah, videla sem te v blatu, studu in grehu. Roke si polagal ženskam ob pas, šalil si se z njimi, kvantal. Vse so bile neumne nate, še s prstom ti ni bilo treba pomigniti. France, ali sem grešila? France, kaj je resnica? France, jaz hočem verjeti učitelju, ki je veren. Toda omejen je. Sam pravi, da je omejen. France, kaj je resnica?“

Zdaj, ko je stal geometer pred njo v svoji praznični, od cestnega blata oškropljeni obleki, živ v oči in obraz, ji je sililo to vprašanje na ustnice in ni moglo.

„France, kaj je resnica?“

Poznik ni razumel njene bolesti, videl ji je le dušo, ki je bila zopet rahlo razvila perut, da se dvigne k njemu. Uganil je njeno ljubezen, ki mu je zopet gorela bolj veselo, zaslutil je tajni vonj njene duševne lepote, tiste nezavestne dobrote, ki jo je vso prešinjala in je cvetela iz nje, ki je bila vsa čista, čista.

Kako so drgetali bedni cvetovi njene ljubezni v njej, kako so se bali strupene misli, nečedne sapice, tega ni čutil, ni mogel še slutiti v svoji silni moški narodi, ki se je javljala pri njem v drugih oblikah, v druge smeri. Ogenj lepote, ki je gorel v njem, je bil vihar, ogenj njene tožne dušice pa je bil plamenček. Njegov plamen je požiral, prekipeval, njen se je bal, da ugasne ob treh, ob štirih, eno samo uro pred jutrom in soncem. Plamenček je silil k plamenu, pa je bil prešibek, da bi se zлил vanj; plamen je bil presilen, da bi za trenutek vsaj ne plapolal burno in silno in sprejel vase, kar je koprnelo vanj.

„Kako naj vam povrnem, gospod Poznik?“ je vprašala Helena.

(Nadaljevanje na str. 34)

Slovenci po Evropi

Anglija

Rojstva: 27. julija se je v Chichister rodil v družini Nikolaja Šimac in žene Lucije sin Carmine Nikolaj, v družini g. Pavlina iz Frome pa 6. julija hčerka Alison Marija. Obema družinama iskrene čestitke!

Avstrija

GORNJA AVSTRIJA

LINZ — Gospod pater Podgornik, ki je dušni pastir za Ruse na Dunaju in prihaja že več let enkrat na mesec med nas, je organiziral otroške počitnice na Kališu na Koroškem. Poleg ruskih otrok je sprejel tudi 10 slovenskih, ki so se zelo dobro počutili v planinskem zraku. G. patru se otroci za lepe počitnice iskreno zahvaljujejo.

Linški škof dr. Zauner vabi vse slovenske in hrvatske vernike na božjo pot k Materi božji na Pöstlingberg. Romanje bo oktobra, le datum še ni določen. Maševal in pridigal bo škof sam.

SALZBURŠKA

HALLEIN — Ko je bila zadnjič slovenska maša v Halleinu in smo se po maši zbrali v dvorani, smo ugotovili, da imamo v tamkajšnji skupini nekaj izvrstnih pevcev. Zapeli so nam štiriglasno nekaj zelo zahtevnih umetnih pesmi. Rojaku, ki nam je preskrbel dvorano, se zahvaljujejo, ker nam je s tem omogočil petje naših pesmi in udeležbo pri koncertu, ki ni bil vnaprej predviden.

Hallajničani vabimo tudi naše rojake iz Grödiga, da pridejo vsako četrto nedeljo v mesecu k slovenski maši, ki je v pokopališki cerkvi ob štirih popoldne, in potem k naši zabavi. Daleč iz Grödiga do Halleina ni. Avgusta so prišli k nam rojaki iz Tennecka in Schwarzacha in jim ni bilo žal.

Belgija

SLOVENSKI DAN V BELGIJI

Slovensko katoliško društvo „Slomšek“ v Eisdeni vljudno vabi na SLOVENSKI DAN, ki bo četrto nedeljo v mesecu, 27. oktobra t. l. Slovesnost se bo začela s sv. mašo ob 16. uri v cerkvi Maria Heide na Oude Baan cesti v Vughtu. Sledil bo program v dvorani Concordia, ki leži čisto blizu na isti cesti.

Nastopali bodo: Šolska mladina, pevski zbor „Slomšek“, mešani zbor „Zvon“, in Slovenska folklorna plesna skupina iz Nizozemske.

Letos bomo na poseben način proslavili škofa Fridrika Barago ob 100-letnici njegove smrti in pisatelja Ivana Cankarja ob 50-letnici smrti.

Misel na ta dva slovenska duhovna velikana nam bo pomagala, da se bomo Slovenci v zapadni Evropi lažje vživeli v svoj čas ter se bolje zavedeli pravic in dolžnosti, ki nam jih ta čas prinaša.

Pridite! Povabite tudi prijatelje!

O d b o r

Francija

PAS-DE-CALAIS

Počitnice so za nami. Z novimi silami začenjamo vsak svoje poklicno delo. 15. avgust je ob sorazmerno lepem vremenu zbral precejšnje število naših rojakov na *Loretto*, kjer nas je novi rektor svetišča msgr. Lacroix sprejel in pozdravil. Kot bivši generalni vikar je bil Slovincem zelo naklonjen in je svoje simpatije izrazil tudi ob našem romanju. Pevski zbor iz Bruay je tudi letos pod vodstvom g. Jožka Pera ubrano spremljal peto mašo in popoldne vodil pete litanije. Mašo in litanije s pridigama je imel domači dušni pastir Stanko Kavalari.

Nekaj naših rojakov se je udeležilo največjega slovenskega poveljnega romanja v *Lourdes* od 22. do 26. avgusta. Nepopisno lepi so bili dnevi, ko je naša pesem donela v Masabielski votlini. Romanje je vodil ljubljanski pomožni škof dr. Stanko Lenič.

Vse rojake opozarjamo, da je redna služba božja v slovenskem jeziku vsako nedeljo ob 8. uri v Liévinu, v kapeli N. D. de Lourdes; ob 10. uri v kapeli Marije Pomagaj v Mericourt, blizu cerkve sv. Barbare; in v cerkvi sv. Barbare v Bruay-en-Artois ob 13,15. uri. V drugih krajih med tednom po dogovoru.

Uradne ure so vsak petek od 10. do 12. ure na stanovanju dušnega pastirja 17 Cl. Debussy 62, Liévin.

Katekizem je v Bruay vsak četrtek od 9. do 11. ure; v Mericourt pa od 14. do 16. ure.

Krščeni so bili: 2. junija v Mericourt-Mines Ghislaine Del Pouve in Nataša Mlinar; 16. junija Friderek Stemplowski; 23. junija Valerija Demerval; v Bruay-en-Artois pa 7. julija Frank Dhainaut.

Poročila sta se 22. junija v cerkvi N. D. de Lourdes v Liévinu Marjan Zamljen in Lucija Banovič.

Naj vse spremlja božji blagoslov!

20. junija je v Noyelles-sous-Lens po daljši in hudi bolezni umrl g. Feliks Rabovs v 77. letu starosti. Rojen v Zagorju ob Savi je bil rudar v domačem kraju, ob krizi pa je leta 1924 prišel v Francijo iskat zase in za številno družino vsakdanji zaslužek. Srčna dobrota, velika ljubezen do družine in zlasti še do soproge je bila glavna pokojnikova odlika. Naj se spočije v Gospodu od svojega truda! Preostali družini pa naše sožalje!

IZ VZHODNE LOTARINGIJE

IZ NAŠE PISARNE:

Težke 3 mesece smo preživeli, predno se zopet oglašamo. Viharji, nevihte — le redko je posijalo sonce. Kot na nebu je bilo tudi na zemlji. Novice od vseh strani so bile razburljive, kri je tekla in teče po raznih krajih sveta, mir je na tehtnici, skoraj bi rekel, po celem svetu, hudi udarci na živce bi kmalu spravili ves svet v obupen položaj. To je tudi slika naše pisarne. Čujte udarce:

5. 6. je umrl v Behren Cité rojak Lekšej Ivan, rojen 23. 12. 1900 v vasi Pijana gora pri Mariboru. Dolga leta je trpel zaradi rudarske bolezni, večkrat je moral svojo posteljo zamenjati z bolniško, junaško je prenašal trpljenje, med katerim mu je z vso ljubeznijo stregla njegova žena. Večkrat previden je bil cerkveno pokopan v Behren Cité.

5. 6. je bila cerkveno pokopana v Creutzwaldu dolgo bolna mati Vidmar Ivanka, rojena 3. 4. 1890 v Mirnu pri Gorici. Čeprav je težko hodila, se je potrudila, da je prišla k slovenski maši v kolonijo Neuland.

10. 6. je Vsemogočni poklical s sveta Franceta Popoboljšaja, rojenega 12. 1. 1895 v Št. Juriju pod Kumom. Kot invalid je dolgo odklanjal razne bolezni, kap pa ga je zadela, ko so ga peljali od doma v bolnico Creutzwald. Cerkveno je bil pokopan v Ham s. Varsberg 12. 6. popoldne ob 4. uri.

24. 6. je prišel iz Mondelange v Merlebach na obisk Mlekuž Matko, dolgoletni predsednik „Triglava“ pred vojno. Ko je zjutraj šel na vrt, ga je zadela kap. Previden še s svetimi zakramenti je bil 26. 6. cerkveno pokopan v Richemont po pogrebni sveti maši, ki je bila v Merlebachu.

12. 7. je rudarska bolezen, kamen na pljučih, končala dolgotrajno trpljenje Dolanca Jerneja, rojenega 22. 8. 1907 v vasi Konjšica. Umrl je potem, ko je bil večkrat previden s svetimi zakramenti, v bolnici Cité Créhange, cerkveno pokopan pa v Merlebachu 15. 7.

12. 7. so našli na cesti proti Saint Avoldu mrtvo truplo 52 let starega Ignaca Pavliča. Ponesrečil se je bil z motornim kolesom. Pokopan je bil 14. 7.

22. 7. je umrla mati Klakočer Mireille v bolnici Hochwald, stanujoča v Creutzwaldu, 40 let stara. Cerkveno je bila pokopana 24. 7. v Creutzwaldu.

23. 7. je umrl oče Majcen Franc, rojen 10. 4. 1887 v Št. Rupertu na Dolenjskem, stanujoč v Saint Avoldu. Cerkveno je bil pokopan prav tam 27. 7.

23. 7. je umrl upokojeni rudar Ropas Vinko. Odšel je na dopust v Slovenijo, pa je umrl v bolnici v Celju,

Ansambel Janeza Mahkoviča, ki bo igral na letošnji vinski trgtatvi v Aumetzu.

64 let star. Cerkveno pokopan je bil v Celju 26. 7. Pogrebno sv. mašo smo imeli nato v Merlebachu.

24. 7. je umrl eden najstarejših naših rojakov, Gole Franc, rojen v vasi Draga, Št. Rupert na Dolenjskem 23. 10. 1883. Zelo je bil priljubljen. Bil je previden s svetimi zakramenti. Pokopan je bil v Freyming 27. 7.

27. 7. je umrl Hladin Janez v Merlebachu, rojen 21. 12. 1890. Zadela ga je kap. Cerkveno je bil pokopan v Merlebachu 30. 7. Bil je splošno priljubljen in znan kot priden delavec in velik prijatelj slovenskih duhovnikov.

25. 8. je zadela kap slovensko mater Heleno Plahuta, roj. Kosec. Rojena je bila 12. 4. 1892 v vasi Prezin, Sv. Lovrenc na Štajerskem, stanovala pa v Merlebachu. Marca ji je umrl mož. Od takrat dalje se ni več mnogo brigala za ta svet. Hodila je k sveti maši in obhajilu in kljub dobri postrežbi svoje hčerke Ivanke ni mogla preboleti ta udarec. Cerkveno je bila pokopana 28. 8. v Merlebachu.

25. 8. je po težki bolezni umrla Angela Špelec v bolnici Hochwald. Cerkveno je bila pokopana 27. 8. v svoji župniji, Cité la Chapelle. Dobro, verna žena je obenem s svojim možem Francetom veliko pomagala v cerkvi te župnije.

26. 8. se je v rudniku smrtno ponesrečil naš rojak Mihael Pirnat, 36 let star. Pokopan je bil 29. 8. na pokopališču Merlebach.

Vidite, dragi bravci, to so bili težki udarci za družine umrlih in za slovenske kolonije, ki so izgubile v kratkem času toliko rojakov. Naj da Vsemogočni vsem imenovanim tako zaželeni večni mir in pokoj! Sorodnikom pa izražamo globoko krščansko sožalje!

V to žalostno zgodbo pa je posijalo tudi sonce veselja in sreče: Družina Franceta in Ivanke Knapič je z veseljem pozdravila malo dete Emanuela Danijela, ki je bil rojen 1. maja v Creutzwaldu in krščen 26. maja v Merlebachu. Voščimo vsem veliko sreče, tudi onim, ki krsta niso prijavili naši Misiji. Veliko dela Vam da telo malega deteta, pa skrbite lepo tudi za dušo Vašega otroka!

Pred oltarjem sta polna sreče sklenila zakon: Marij Lipičar iz Kala nad Kanalom in Milojka Perkon, iz istega kraja, v Merlebachu 25. 6. — 30. 8. pa

Skupina Slovencev iz Moselle pred hišo, kjer je Bernardka služila kot pastirica.

sta si v cerkvi Hochwald obljubila trajno ljubezen in zvestobo Ingrid Regina Kovačević in Ivan Schoving. — Vaš dobri, nevidni, toda resnični prijatelj naš Zveličar naj Vam pomaga izklesati Vaše značaje v značaje vzornih staršev, Vam in otrokom v blagor.

Ko se vozim skozi gozdove v naše kolonije, vidim, da leže sem in tja močna drevesa izkoreninjena ali preklana po tleh: neprestani viharji so to naredili. Ista slika se ponavlja v hišah mnogih naših rojakov. Mnogi, prej močni in trdni možje in žene, ne leže samo po bolnicah, ampak tudi po domovih strti, izmzgani po težkem delu in življenju. Nikar ne obupajte, dragi bolniki! On, ki Vam rad pomaga križ nositi, ni Simon iz Cirene, ampak vsemogočni Gospod Jezus Kristus. Ne pozabite ga, povabite ga in čutili boste njegovo pomoč.

Maše po kolonijah:

V počitniški dobi se je zelo poznalo, da je veliko rojakov odšlo domov in na razne počitniške kraje. V tem času so mnogi dobili drugo stanovanje. V koloniji Jeanne d'Arc je cela vrsta ulic prazna. Kjer se zemlja ne pogreza, so začeli hiše popravljati in prenavljati. 22 naših družin in seveda mnogo

Dva naša pokojna rojaka: Na levi: Feliks Rabovs iz Noyelles-sous-Lens (Pas-de-Calais, Francija). — Na desni: Stane Slekovec (München, Zap. Nemčija).

drugih je bilo preseljenih in razmetanih na vse strani, več kot 10 jih še čaka preselitve. Ta stara kolonija, ki je bila znana daleč naokrog zaradi živahnega društvenega življenja, pevskih zborov, slovenske šole pod vodstvom dobrega g. učitelja Jankoviča, je sedaj tako majhna, da bo tu le še za velike praznike sv. maša in priložnost za spoved. — Kolonija Cité la Chapelle pa se je znatno povečala, zato bomo na tej koloniji vpeljali sv. mašo; do zdaj je še ni bilo. Dobili boste vsi, ki tam stanujete, pravočasno sporočilo. — Dobro se držita še Creutzwald in Habsterdick. Mlade kolonije Cité des Chenes, Fabrèbersviller, Behren pa opozarjamo, da naj v nedeljah, ko je naša maša, opustijo vse izlete in obiske in pridejo k sveti maši, kjer boste poleg drugega vedno zvedeli tudi o vseh važnih dogodkih po vseh drugih naselbinah. Lepo petje v Merlebachu, Creutzwaldu in Habsterdicku je še vedno zelo všeč rojakom in vsem drugim narodnostim v tem kraju.

Domači časopisi neprestano objavljajo čestitke našim rojakom k lepi starosti, k raznim jubilejem porok, med katerimi je bila brez dvoma najbolj slovesna zlata poroka 30. 6. v Porcelettu: Johan Jelen in Jožefa, roj. Podbornik, sta jo praznovala sredi 42 sorodnikov.

Naše romarje v Lourdes je popeljal letos g. Dejak. Za izlet v domovino ni bilo posebnega vlaka kot do zdaj vsako leto, vendar je več sto naših rojakov obiskalo svoje drage v domovini.

Z velikim veseljem smo izseljenski duhovniki iz Francije pozdravili v Lurdu od 23. do 26. avgusta okrog tisoč naših romarjev iz Slovenije. V domovini je vse lepo organiziral „Putnik“, v Franciji pa naš direktor g. Nace Čretnik. Z velikim veseljem smo pozdravili ljubljanskega pomožnega škofa dr. Stanka Leniča, ki je s svojimi krasnimi govori in s svojim lepim zgledom navdušil nas vse in vzbudil pozornost pri članih drugih narodov, ki so bili navzoči. Pozdravili smo naše dobre duhovnike, naše verne zdravnike, strokovnjake v svojem poklicu, naše dijake, polne idealizma in ljubeznivosti, pevске zборе iz Maribora in Ljubljane in akademski pevski zbor, ki so pri mikrofону pri procesijah peli v čast Mariji in njenemu Sinu. Fotografiji vseh mogočih narodnosti so se naravnost prerivali skozi množice, da so slikali veliko skupino rojakov v krasnih narodnih nošah. V prostem času pa smo obujali spomine na žive in mrtve naših dragih v domovini. Naši romarji so izkazali Mariji tako ljubezen, da so ne samo podnevi, ampak celo noč velike skupine vztrajale pri lurški votlini, pele, jokale od veselja in jo prosile nadaljnega varstva in miru. S težkim srcem smo se ločili od lurške Marije, s težkim srcem od naših dragih, dobrih rojakov z vseh strani Slovenije. Naše upanje je, da bodo drugo leto organizirali naši dobri duhovniki s pomočjo potovalnih agencij še večjo množico Marijinih častivcev v naši domovini, izseljenski duhovniki pa Vam bomo radi pomagali. Lepe pozdrave še enkrat od nas in srčna zahvala vsem, ki so kakorkoli pomagali pri tem veličastnem romanju Mariji v čast in ponos našemu narodu. — Stanko iz Merlebacha.

OB LUKSEMBURGU

Slovensko delavsko društvo iz Aumetza sporoča vsem Slovincem v bližnji in daljnji okolici, da bo pripravilo letos Vinsko trgatve ne oktobra kot navadno, ampak 9. novembra. Za to priložnost dobimo dobro znani ansambel Janeza Mahkoviča iz Slove-

nije. Vsi Slovenci ste na to izredno prireditev v ljudno vabljeni.

ALZACIJA

Letos obhajata srebrno poroko naša dobro znana rojaka Katarina Martük in Janez Žibret iz Wittenheima. Oba se veliko trudita pri organiziranju naše službe božje. Še posebej sta srebrno poroko proslavila 8. maja. — Čestitamo jima in jima želimo dočakati vsaj še zlato in diamantno poroko.

PARIZ

Sveta maša za Slovence je vsako nedeljo ob petih popoldne v kapeli Montcheuil, 35 rue de Sevres, Paris 6°, métro Sevres-Babylone.

Slovenska pisarna (7 rue Gutenberg, pritličje-levo, Paris 15°, métro: Charles-Michels, telefon 250-89-93) je odprta vsak torek in vsak četrtek popoldne.

Umril je v Buenos Airesu, zadet od srčne kapi, 13. julija g. Nande Makovec, oče našega g. Bogdana Makovca, kateremu izrekamo iskreno sožalje.

Poročila sta se Ivan Vičič, doma iz Zarečice pri Ilirski Bistrici, in Antonija Sraka iz Lipovcev v beltiški fari. Želimo vse dobro in lepo!

Krščeni so bili: Nikolaj in Karla Kamenšek (oče in mati sta ponosna na svoja dvojčka, posebno, ker je to prvi slučaj med Slovenci v Parizu) ter Silvija Kekič, hči Nikole in Irene Kekič.

Nedeljsko slovensko šolo in veronauk za otroke začinjamo z oktobrom. Starši, ali ste se že zmenili glede tega z našimi duhovniki?

Mohorjeve knjige iz Celovca za leto 1969 so: KOLENDAR; Večernice: PAJKOVA MREŽA (zanimiva in napeta zgodba kmečkega dekleta, ki gre iz Prekmurja služiti v Francijo); DOGODIVŠČINE V PRAGOZDU ter QUO VADIS II. del. Tudi DRUŽINSKA

PRATIKA za l. 1969 je na razpolago. — Knjige naročite čimprej pri svojih duhovnikih, ne bo vam žal!

LA MACHINE (NIEVRE)

Sveta maša za Slovence bo v nedeljo, 20. oktobra. V domovini, v Dolenji vasi pri Otočcu, so Selakovi izgubili brata Antona, kar je zelo zadelo vse. Vsem izrekamo svoje sožalje.

CADEROUSSE (VAUCLUSE)

Po dolgi in hudi bolezni je v juliju umrl Peter Zimič. Rojen je bil sicer v Ameriki, toda življenje mu je pred vojno potekalo na Goriškem. Med vojno je pokojni mnogo trpel v nemškem taborišču. Po vojni se je s svojo družino naselil v Franciji, toda posledice hudega medvojnega trpljenja so v njegovem 54. letu uničile njegovo zemeljsko življenje. Naj počiva v miru; njegovi ženi in hčerki naše iskreno sožalje!

Slovenci v Lurdu

V dneh od 23. do 27. avgusta je bilo v Lurdu po vojni doslej največje slovensko romanje iz Slovenije in drugo največje slovensko povojno lurško romanje sploh. Največje je bilo namreč leta 1958, ko se je ob stoletnici zbralo skoro 1500 romarjev iz Tržaške, Goriške in Koroške ter izseljenci iz vse zapadne Evrope — pod vodstvom pokojnega škofa Rožmana.

Tokrat je bilo okrog tisoč slovenskih romarjev, največ od doma (850) ostali iz Koroške in izseljenci iz Francije.

Škof Lenič med slovenskimi romarji v Lurdu.

Skupina duhovnikov
in narodnih noš
s škofom Leničem v
lurški votlini.

Romanje je tehnično organiziral ljubljanski „Putnik“, vodil ga je ljubljanski pomožni škof dr. Stan-ko Lenič. Ena skupina je prišla z vlakom najprej v Pariz, kjer so si ogledali francosko prestolnico in poromali k Čudodelni svetinji kakor tudi v Lisieux in Chartres; druga skupina pa je prišla z avtobusi preko Tirolske in Švice, kjer so se ustavili na božji poti v Einsiedeln, nato pa še v Arsu pri Lyonu. Med njimi je bila tudi skupina 80 akademikov in akademičark.

Slovensko lurško romanje je padlo prav v dneve, ko so Čehi in Slovaki ponovno zgubili svojo svobodo, kar je pri vseh vzbudilo še večje zanimanje za naše romanje. Pa tudi brez tega je slovensko romanje v Lurd, kjer so sicer navajeni na nefrancoske skupine, dalo svoj pečat tistim dnevom. Vse prisotne romarje v Lurdu (in bilo jih je dosti!) je globoko ganilo sodelovanje naših vernikov pri bogoslužju tako v baziliki Rožnega venca, kjer smo imeli somaševanje v soboto, 24. avgusta, kakor pred votlino v nedeljo, 25. avg. in v baziliki Pija X., kjer je v ponedeljek, 26. avg. velik del slovenskih duhovnikov somaševal z ljubljanskim pomožnim škofom. O naši maši pred votlino so se tisti, ki so odgovorni za votlino, izrazili, da je bila doslej letos najlepša maša pred votlino. Kardinal dell'Aqua, papežev vikar za rimsko mesto, ki je bil tiste dni v Lurdu, je ponovno izrazil občudovanje nad pobožnostjo naših ljudi, drugi italijanski škof se zopet ni mogel načuditi, kako vsi slovenski verniki pri petju sodelujejo.

V ponedeljek popoldne je škof dr. Lenič vodil procesijo sv. Rešnjega Telesa, postavni slovenski fantje v narodnih nošah pa so nosili nebo.

K duhovni poglobitvi romanja je mnogo pripomogla tudi lepa romarska knjižica, natiskana v Ljubljani, kjer je bilo poleg vsega, kar potrebuje romar v Lurdu, poudarjeno, da je lurško romanje predvsem srečanje z Bogom v Kristusu, srečanje z Marijo, srečanje s križem, srečanje s Cerkvijo in srečanje s samim seboj.

Vsi romarji so bili hvaležni g. Čretniku iz Pariza,

ki je poskrbel, da je slovensko romanje v Lurdu poteklo v najlepšem redu in da so naši rojaki v mednarodni množici vedno dobili častno mesto. Pripravil jim je tudi temeljito predavanje o Lurdu in lurških čudežih.

Ko so slovenski romarji prišli pred votlino in ko so se par dni nato poslavljali od nje, je pred votlino odmevala pesem: „Marija skoz' življenje, voditi srečno znaš...“ Z njo so naši romarji izrazili svojo zahvalo, pa tudi svojo ponižno in gorečo prošnjo, da bi Marija vsakega in ves naš narod — kakor v preteklosti — čuvala tudi v sedanosti in bodočnosti.

Nemčija

WÜRTTEMBERG

Krsti: V Esslingenu so prinesli h krstu Hlebec Zorana, sinka Viljema in Terezije, v Schwäbisch Gmündu pa Anušek Gabrijelico, hčerko Johana in Marije. Zaradi odsotnosti g. Prijatelja iz Mannheima je bil naš župnik naprošen za krst tudi v Offenburgu pri družini Vrabl. Krstil jim je sinka Cirila. Slučaj je tako hotel, da so bili pri krstu kar trije Cirili: krščeneč, otrokov oče in župnik. Da se na ta način časti veliki slovanski apostol sv. Ciril, se le redko dogodi med našimi izseljenci.

Poroke: V Kirchheim-Teck sta šla pred oltar Franc Omerzel iz Kostanjeka, župnija Zdole, in Silva Vogrinc iz Kapele pri Mariboru, v Dietenheimu pa Stanko Čerič, doma pri Sv. Križu pri Mariboru, in Alojzija Golnar, rojena v Kokolanjščaku, župnija Sv. Jurij — Naše čestitke!

Delavce iščejo: Dežela Baden-Württemberg je zaradi ugodnega gospodarskega ustroja najbolj zaščiten dežela v Nemčiji proti gospodarskim krizam. Dežela je bogata s poljedelstvom in gozdarstvom

kot tudi s pestro predelovalno industrijo. Tako je imela med gospodarskim zastojem zadnjih dveh let sorazmerno najmanj brezposelnih. Letos ima zopet visoko število nezasedenih delovnih mest in mora delavce iskati. Iz Jugoslavije vzame na delo samo kvalificirane ljudi, ki pridejo na delo po redni potikdor pride na obisk, ne dobi delovnega dovoljenja.

Carina jih duši: Naši ljudje na Württemberškem ne izhajajo samo iz delavskih vrst, ampak tudi iz kmečkih. Ti bi si radi prislužili predvsem za poljedelske stroje. Kaj hitro bi prišli do svojega cilja, če bi bil uvoz te vrste strojev brez carine. Saj ni potrebno, da si nabavijo le nove stroje; ti so tudi v Nemčiji dragi. Po podih württemberških kmetij stoji cela vrsta še dobro ohranjenih poljedelskih strojev, katere so napredni kmetje zamenjali z modernjšimi. Rabljene, ki bi za slovenskega kmeta pomenili še veliko pridobitev, bi kmetje prodali zelo poceni. Mlatilnice, ki so pred nekaj leti stale še 3 do 4000 mark, bi bilo dobiti za 400 do 800 mark. Ta denar bi imeli naši delavci hitro prihranjen. Doma jim ne bi bilo treba več mlatiti na način, kot so to delali slovenski kmetje pred 50 leti in več. Sedaj pa se vsak prestraši carine in ne pride iz začaranega kroga. Izgovor državnih oblasti, da si kmetje v Sloveniji lahko nabavijo stroje domače proizvodnje, je nemožeče vzeti resno. Naši kmetje, posebno oni na Dolenjskem, Štajerskem in v Prekmurju, desetletja ne morejo prihraniti toliko, da bi si nabavili najpotrebnejše poljedelske stroje. Po dosedanji praksi državnih oblasti so ti ljudje še naprej obsojeni na koš in motiko!

BAVARSKA

Krsti: Krščena sta bila Olga Julijana Željko, hči Stanislava in Julijane Naraglav, in Peter Aleksander Suša, sin Rudija in Aleksandre Fijavž. Naše čestitke in mnogo sreče!

Umril je 7. junija v Münchenski bolnici za rakom v krvi naš rojak Stane Slekovec, rojen pred 39 leti v Vidmu ob Ščavnici. Kljub izčrpanosti je delal do konca življenja. Kot da bi slutil, da se mu bliža smrt, je zadnje čase zelo pogosto obiskoval domači kraj. Njegov svak Ivan Kovačič in njegov prijatelj Jože Belac sta dala pokojnika prepeljati v domačo zemljo. Vsaj delno so njune stroške krili znanci in prijatelji. — Naj bo Stanetu dobro pri Bogu! Staršem in prijateljem pa naše sožalje!

Knapova Darinka in Valentin iz Unterkochena v Nemčiji sta bila letos pri prvem svetem obhajilu. Po želji staršev, sta praznovala ta lepi dan med slovensko sveto mašo. Ker stanuje slovenski duhovnik daleč proč, so imeli glavno skrb za prvo-obhajanski pouk starši sami, ki so otroka res skrbno pripravili.

Spet smo se začeli zbirati pri MAŠAH PO BAVARSKEM. Upajmo, da bo med rojaki veliko zanimanja zanje. Dekleta v Münchnu so imela svoj prvi DEKLIŠKI RAZGOVOR, na programu pa sta še FANTOVSKI VEČER in DEBATNA URA. Tudi se skrbno pripravljamo za TOTI TEATER. O njem bomo še poročali.

PFALZ

V župni cerkvi v Limburgerhof pri Ludwigshafenu je bila 31. avgusta krščena Mateja, prvorojenka slovenskega zobozdravnika Matjaža Sušnika in Stefke, roj. Moškon. Botra je bila gdč. Marija Moškon. Bog daj srečo!

Večji prazniki privabijo tudi v Schwäbisch Gmündu na Württemberškem v Nemčiji večje število naših ljudi, tako letos za veliko noč. Ko bi jih bilo vedno toliko pri mesečni slovenski maši, kako lepo bi bilo! S tako mladimi obrazi bi se še postavili!

Ker ima večina naših delavcev v Nemčiji svoje avtomobile, je težko organizirati kako skupno vožnjo. Ob letošnjem prvomajskem izletu je bil cilj naših rojakov na Württemberškem opatija Beuron, kjer so se srečali tako zasebni vozači, kakor tudi skupni avtoBUS.

Italija

Nič posebnega nimamo poročati iz življenja Slovencev v Italiji, če izvzamemo zamejske rojake, ki imajo svoje liste in svoje prireditve. Spremembe v domovini so prinesle tudi sem marsikaj novega in nekaj prav veselega: tisti tok beguncev, ki se od leta 1945 sem kar ni hotel pretrgati, je z reformo doma in z možnostjo poiskati si delo zunaj domače države, začel pojemati in se je že skoraj posušil. Begunski pojav torej 23 let po vojni izginja. Namesto tega pa prihajajo v vedno večjem številu sem turisti iz domovine gledat sončno Italijo, ki nudi poleg naravnih lepot toliko zgodovinskih in umetniških zanimivosti kot komaj kaka druga dežela.

Sezonski delavci, ki so se zadnja léta namesto beguncev razlili preko meja, se obračajo mnogi rajši proti severu, kjer najdejo lažje delo in zaslužek kakor v preobljudeni Italiji, ki mora celo svoje lastne sinove pošiljati v svet.

Kar je Slovencev razkropljenih po škornju Italije, so po večini italijanski državljani in so se vživeli v nove razmere. Največ je preseljenih iz severnih predelov države, kjer imajo svoje sorodnike. K njim se tudi radi vračajo na počitnice.

Od ostalih jih je del „uredil svoje odnose z domovino“, kakor pravijo, tako, da so spet sprejeli jugoslovansko državljanstvo in potni list, ki jim da pravico iti domov na obisk, a ne se tam stalno naseeliti. Drugi pa potrpežljivo čakajo, da razmere toliko dozori, da bo svobodna domovina smela brez amnestije za zločine, ki jih niso zagrešili, sprejeti svoje zveste sinove z nekoliko časti in priznanja, kar so za narod dobrega storili.

Medtem je odšla v večnost Hočevar Jožefa, ki je dolgo vrsto let delala kot hišna nameščenka v raznih krajih, nazadnje pa po večmesečnem bolehanju končala svoje zemeljske dneve v bolnišnici Villa

Madonna del Libano ter je pokopana v Rimu na campo Verano. V Švici sta zadnji čas umrla: Edi Sešek, ki je pred mnogo leti ves bolan prišel kot begunec v Italijo, bil sprejet na zdravljenje v Švico v Zenevo, kjer je letos dokončal svoje trpljenje in šel v boljšo domovino. Prav tako je umrl v Švici Franc Hrovat, ki je bil vsa leta po vojni v Italiji, le zadnja leta je preživel v domu za stare na gostoljubni švicarski zemlji. — Tudi Leopold Zafran, ki je okušal grenkobo raznih taborišč in bolnic v Italiji — Frascette, Valemontone, Osimo — je imel zadnja leta bolj lepa najprej v Willisau, potem pa v Saanen v Švici, kjer je na zunaj trdi, v srcu pa nežni gorenjski sin našel svoj grob. — Vsem rajnim blag spomin in molitev za pokoj njih duš!

Družina Di Mille ob priliki prvega sv. obhajila hčerke Patricije v Gaeti.

Poletno obdobje dopustov in počitnic je minilo. Mnogo naših ljudi je v tem času pohitelo v domovino k svojcem na oddih in obiske.

Zadnji čas pa se je med nami začelo popolnoma novo obdobje delovanja. Prišel je k nam namreč stalni slovenski duhovnik za področje celotne Švice in sicer kapucinski pater Fidelis Kraner iz Gorice.

Ko je namreč lani ob tem času začela delovati katoliška misija pod vodstvom p. Ljuba Krašiča, je prevzela začasno v svoje delovno področje tudi skrb za vse ostale katoličane iz Jugoslavije, torej poleg Hrvatov predvsem tudi za Slovence. Nekaj požrtvovalnih slovenskih laikov se je v tem pogledu pridružilo hitro priljubljenemu hrvatskemu frančiškani in prevzelo nase vse zadevno delo za Slovence, razen seveda tistega, ki spada izključno v duhovniško dolžnost. In uspeh ni izostal. Za začetek je bilo vse delo te skupine predvsem usmerjeno v to, da zbere čim več naslovov naših ljudi iz cele Švice, da bi jih pisмено obvestila o porajajočem se zanimanju in delu zanje in jih obvestila o slovenski maši vsako prvo nedeljo v mesecu v Zürichu. Temu se je pridružila skrb tudi za razne zabave in kulturne prireditve v okrilju Slovenske nedelje, ki je vsako prvo nedeljo v mesecu.

Toda obseg dela te skupine je bil seveda omejen, ker so se njeni poedinci lahko predajali temu delovanju le ob svojem prostem času in je bila glavna pozornost usmerjena predvsem na čim večji odziv naših ljudi k slovenski maši enkrat na mesec.

S 1. septembrom letos je pa nastala prelomnica v tem pogledu, ko je omenjeni slov. pater začel svoje poslanstvo med nami.

V proslavo tega vsekakor silno važnega dogodka za vse Slovence v Švici je bilo prirejeno srečanje vseh naših ljudi na švicarskih Brezjah — v Einsiedelnu — v soboto, 31. avg., in nedeljo, 1. sept., ko smo za stalno sprejeli med nas in pozdravili našega prvega tako rekoč župnika in obenem tudi primerno počastili našega po celi Švici znanega in priznanega rojaka č. g. dr. Alojza Šuštarja, ki ga je škof v Chu-

G. Franc Indof, doma z Vač pri Litiji, se je šel iz Švedske, kjer že tri leta živi, poročiti na Brezje z gđc. Marijo Benedik, doma iz Kranja.

ru dr. Vonderach nedavno imenoval za svojega vikarja, kar je še toliko večje priznanje, če se pri tem upošteva, da ima omenjena škofija okoli šeststo duhovnikov švicarskega rodu.

V okviru tega slovenskega srečanja je bila v soboto popoldne ob treh najprej slovesna slovenska koncelebrirana maša z ljudskim petjem. Slavljenčema-koncelebrantoma se je pridružil še omenjeni p. Ljubo in v študentovski kapeli samostana se je dvigala k Bogu vdana slovenska molitev in navdušena slovenska cerkvena pesem, da se je marsikomu od vznihčena orosilo oko, ko se je zdelo, kot da smo kje v domovini pri službi božji v domači cerkvi. Globoka in iskrena vera udeležencev je našla polno izraza tudi pri številnem obhajilu.

Pred začetkom maše je eden od laikov pozdravil v imenu vseh navzočih in nedvomno tudi v imenu vseh vernih švicarskih Slovencev svojega novega dušnega pastirja in mu obljubil iskreno in požrtvovalno sodelovanje in pomoč vseh prizadetih; drugi laik pa je nato pozdravil dr. Šuštarja s poudarkom, da je priznanje, ki ga je bil on sedaj deležen od najvišjega predstavnika Cerkve v škofiji, priznanje tudi vsemu slovenskemu življu in obenem vzpodbuda, da moramo vsi tudi med tujim svetom biti ponosni na svoje slovensko poreklo in da ni na mestu noben občutek manjvrednosti v kateremkoli pogledu. Seveda sta oba slavljenca v govoru med mašo oz. na koncu nje vzpodbujala k zvestobi Bogu in svojemu narodu, ker da je le v tem zagotovilo, da se v tujini ne bomo zgubili v kateremkoli pogledu.

Zvečer je bila v restavraciji „Klostergarten“ skupna večerja in po njej prijetna domača zabava, ki nas je vse povezala kot v eno veliko skupno veselo slovensko družino. Teh slovesnosti in tudi zabave se je udeležila tudi velika skupina Slovencev iz sosedne Avstrije s področja Bregenza, ki jo je pripeljal nalašč med nas dr. Tone Röger. S svojim ubranim petjem so mnogo doprinesli k proslavi in zabavi, za kar smo jim vsi prav hvaležni.

Naslednji dan, v nedeljo je bil dopoldne najprej skupni ogled znamenite „Diorame“ in „Panorame“, kjer je v dveh modernih, nalašč za ta namen zgrajenih stavbah v naravni ponazoritvi prikazano področje Betlehema in Jeruzalema z okolico.

Nato je bila ob enajstih prva slovenska farna maša našega dušnega pastirja v Švici in sicer zopet v študentovski kapeli, pri kateri je koncelebriral tudi generalni direktor naših izseljenskih duhovnikov msgr. Kunstelj, ki je ob tej priložnosti ponovno prisel med nas.

Po kosilu so bile nato ob 2 slovenske pete lavretanske litanije pred Marijino kapelo v baziliki, kjer se je navdušeno zopet razlegala po vsej baziliki slovenska Marijina pesem. kakor se je to dogajalo pred dobrim tednom prej, ko se je preko 50 romarijev iz Slovenije na poti v Lurd čez noč tu ustavilo in je bila pri večerni koncelebrirani maši številnih slovenskih duhovnikov s škofom dr. Leničem na čelu pri glavnem oltarju bazilike ena sama navdušena pesem in molitev slovenskih src.

Popoldne je bil ob krasnem sončnem vremenu še kratek izlet k bližnjemu jezeru ob vznožju Glarnskih Alp, ki tako čudovito sliči Bohinjskemu jezeru in njegovi okolici.

S tem je bila proslava in srečanje zaključena in razšli smo se v zavesti, da se je začela nova doba za Slovence v Švici, ki živé tu iz kakršnegakoli vzroka.

„Roko mi dajte!“ je odgovoril nenadoma, hitro in vedro.

Stegnila jo je izpod volnate rute, ki jo je bila ovila okoli pleč in prsi. Sklonil se je ponjo in jo poljubil. Nato je zaprosil:

„Helena, ali se nisva že tikala? Ali se ne smeva več?“

„Smeva se!“

„Helena, kraljica moja!“ je zašepetal in ji zopet poljubil roko. Nato je molčal dolgo in nato je kakor zavrelo iz njega:

„Svoja usta mi daj!“

Omahnila je za korak in zašepetala boječe:

„France, nocoj ne, nocoj ne!“

Vzdihnil je globoko iz prsi. Njej se je vnelo obličje v mehko rdečico. Tiho je zapela:

„Jutri! Ob šestih na maminem grobu!“

VIII.

Jutro je bilo vedro in mrzlo. Nejasna svetloba je ležala v dolini in na trgu. V cerkvi je pozvonilo k prvi maši. Tokrat so zakričala železna vrata na pokopališče. Geometer se je zganil ob Tinetovem grobu in stopil s hitrim korakom Heleni naproti. Privzdignila je bila rahlo krila, rosa ji je močila drobne čevljičke.

„France!“

Rahlo se je opotekla ob grobni grivi. Geometer jo je ujel z močno roko in jo privzdignil k sebi, k obličju...

Potem jo je prijel za roko, jo vedel s seboj in vprašal:

„Ali si spala? Ali si spala dovolj?“

„Malo,“ se je nasmehnila. „Nisem mogla!“

„Jaz ko polh,“ je odvrnil veselo.

Stala sta ob novem grobu. Zemlja se je bila za spoznanje vdala, usedla.

„Tine,“ je rekla, „ubogi Tine, tvoj prijatelj in tovariš moje mladosti! Nesrečni fant!“

„Zdaj je miren,“ je odgovoril France.

„Zadnjo noč si stražil pri njem,“ je govorila Helena. „Bil si žalosten. Pa pil si in o vonju pesmi si govoril.“

„Učitelj je čenča!“ je vzkliknil geometer. Helena se je še tesneje privila k njemu:

„Reci, da me ljubiš!“

„Ljubim te, Helena!“

„Tudi jaz tebe, France. A jokala bi!“

„Še je dvom v tebi, še bridkost,“ je odgovoril in ji šel božajoče čez lice kakor bolnemu otroku.

„Še,“ je dahnila, „a vedno manj. In ti mi moraš pomagati, da bom vsa vesela in tvoja.“

„Ali še nisi?“

„Bojim se te!“ je zašepetala, „vedno se te bojim.“

„Ljubosumna si,“ se je nasmehnil geometer.

„Molči,“ je vzkliknila solzna. „To je grda beseda! Nič ne razumeš, nič ne veš. Pa žganje si pil, ko si bil žalosten. Fej, fej! In kako si o materi govoril... Takšen si. Ali naj te bom vesela? Grdi človek!“

„Pridigaj,“ se je smehljaj dobrohotno, „za pokoro bom vzel, za grehe, da sem ti podoknice pel.“

„Ali jih odslej ne boš več?“

„Ne obljubim. Meso je slabo,“ je odvrnil.

„Pojdiva k mami,“ je rekla. Šla sta in brodira v bogati rosi in nista vedela.

„Tukaj,“ je zašepetala deklica.

„Da, tukaj,“ je pritrdil.

V tiho, mehko žalost je utonila. Rahlo so se ji gibale ustnice. Čudno lep je bil njen obraz, njene žive, strastne nosnice, njene ustnice. Težke, kakor trudne so ležale trepalnice na licih. Geometer je drhtel prevzet od presladke miline, ki je vela od nje, iz njenega devištva, njene bridke zrele lepote.

„To žalost v sebi,“ je govorila, „sem podedovala po njej. Mnogo je jokala. Vedno France, kadar bom tvoja, ali bom tudi morala jokati?“

„Malo že, malo,“ je odgovoril geometer mehko, „kakor otroci za ubito punčko iz ila. Hudo pa ne, ne dolgo.“

„Ne dolgo,“ se je nasmehnila in se okrenila živo. „Pojdiva v cerkev!“

„Tvoje ustnice,“ je zaprosil on znova, a se mu je le nasmehnila.

Stopila sta v tiho, zatoхло cerkev. Stare ženice so se radovedno ozrle po njima in strnile glave. Potem sta šla domov. Geometer je stopil h Koširju in rekel:

„Gospod Košir, neko željo imam. S Heleno sva se zmenila. Zdaj pa snubim. Ne odrecite mi je!“

Košir se je zasmejal.

„Fant, vsaj v frak bi se bil oblekel, ko snubiš.“

„Nisem ga vajen,“ se je nasmehnil Poznik.

„Jaz tudi ne,“ mu je stisnil Košir roko. „Pa zdaj te moram predstaviti naši materi kot zeta. Pojdi!“ Povlekel je geometra v kuhinjo. Sladko je vonjalo po kavi in mleku.

„Žena,“ je rekel Košir, „glej, to je naš zet. Helena ga mara. Ali je tebi všeč?“

Koširka se je udobro naklonila in rekla veselo:

„To ste kar čez noč uredili, gospod France. Prav. Bog vam daj srečo in svoj blagoslov.“

Nato pa je pripomnila:

„Pa to je zdaj dobro. Lejte, Slavica, ta frocek, se je prebudila pa vas hoče imeti pri sebi. Zdaj bo to moči, zdaj ste domač in naš. Pojdimo k njej.“

Vsi trije so šli k sladki bolnici. Ko jih je ugleдалa, je tlesnila s svojimi oblimi, golimi rokami.

Samo malo je bila upadla in pod očmi ji je ležala še senca bolečin in strahu.

„France, pobratim,“ je vzkliknila in iztegnila roko. Poljubil jo je in ona je zapela:

„Roko mi je poljubil, ste videli?“

„Frocek neumni,“ se je nasmehnila Koširka s solzami veselja v očeh.

Sonce je vzšlo. Droben žarek se je preli skoz polknico in obvisel v kotu na obrazu Brezmadežni. V očeh ljubeče žene in matere, ki je umrla od ljubezni. Košir se je izlizal iz sobe in srečal zdravnika Vurnika, ki je stopil iz Feliksove sobe. Košir mu je segel v roko.

„Obžalujem,“ je rekel Vurnik. „Sodim, da gošpodu Feliksu ni pomoči.“

Tiho je brnela v bližini ura švarcvalderica.

*

Poznik je porabil nekaj sončnih dni in šel na Polico, da bi videl še enkrat svojo staro botro, mater Katro, in ji povedal, da se ženi. Z veselim krikom je dospel in jo našel še živo v sobi za pečjo. Zlezla je s peči za mizo in vse domače je nagnala iz sobe.

„Ven stopite! Ni treba, da vse slišite, kaj govoriva!“

Šli so v kuhinjo, ona pa je vpila in je rekla:

„France, galjotski moj fant. Torej si prišel, še enkrat. Moj Bog, kako si zrastel!“

„Mati,“ je klical France, „po blagoslov sem prišel, ženim se.“

„Ženiš se?“ je kričala. „Kje se ženiš? Ali pa je poštena in tebe vredna?“

France ji je pokazal Helenino fotografijo. Dolgo jo je ogledovala in je vprašala:

„Ali je zate? Žalostna je. Zakaj je pusta?“

„Dolgčas ji je po meni,“ se je nasmejal.

Mati pa je vprašala:

„Brez nič je menda ne jemlješ?“

„Mati,“ je vzkliknil, „pet kmetij bi kupil le z denarjem.“

„Hudirjev fant,“ je vzkliknila žena. Nato je menila: „Za maše boš dal za meno. Saj naši ne bodo. Lakomni so! Zato mi je všeč, da dobiš bogato. Našim pa nič ne pravi. Samo beračili bi. Tišči groš, ti svetujem!“

Zunaj v veži so se smejali domači. Slišali so vsako besedo. Ona pa je mislila, da govori tiho.

„Poklekni!“ je zavpila nato in položila svoje svoje stare, uvele in pegave roke Pozniku na glavo. Rekla je:

„Boga se boj, duhovnika spoštuj in otroke naj ti da Mati božja v nebesih, da jih boš rad imel, kakor sem jaz tebe!“

Potem se je užalostila in rekla:

„Zdaj boš šel, France. Nič več me ne boš našel žive, moj fant. Moli zame in za maše daj! Saj vem,

da boš. In tudi za svojo rajno mater plačaj, da bo imela mir, sirota. Strašno težko je umirala. Pa tega ti ne bom pravila, da ne boš jokal. Zbogom, galjot, moj fant!“

S tresoč se roko mu je pokrižala obraz in se poslovila od njega . . .

France je mimogrede obiskal svoje prijatelje, župnika Matijo, kurata Jožeta in vikarja Lojzeta. Jožeta je našel pri Matiji; nato so šli k Lojzetu. Ko so sedli za mizo, je potegnil Jože karte iz levega žepa. V desnem je nosil brevir. Lojze je rekel:

„Pri meni bomo igrali z mojimi listi.“

Igrali so in Lojze jih je obral.

„Na povračilo,“ sta menila Matija in Jože, ko so vstali od mize. Bila je dvanajst ponoči.

Remember! . . .

*

Poznik je šel po beli gorski cesti ob lazeh visoko nad dolinami. Sončen, jesenski popoldan je bil skoraj poleten, samo manj vroč, manj svetel. Zato je bilo bogastvo barv večje in milejša meja med senco in soncem. Prav kakor že nekoč poleti si je zvil geometer cigareto. Prav kakor tedaj je zaukal odnekod fantiček in Poznik je odzdravil, glasno, iz polnih pljuč. V rebri med korenjem ste se dvignili Rebrnikovi hčerki, vesela Tončka in žalostna Matilda. Poznik pa še ni mogel pozdraviti, ko mu je stopila izza ovinka Helena naproti. Iznenajeno in veselo se ji je približal in ji poljubil ročico.

„Kesan si bil,“ se je smehljala.

„Nestrpna si bila,“ je odgovoril.

Obesila se mu je za roko. Obrnil se je z njo v reber in rekel:

„Kaj pa srček, ali ti še kaj nagaja, Tildek?“

„Še,“ je odgovorila deklica in ni dvignila glave.

„Pazi se,“ je rekel. Helena ga je povlekla za seboj.

„Vsa dekleta tikaš,“ je očitala.

Nasmejal se je:

„Še si mi ljubo-, ljubo-sumna.“

„Tiho bodi,“ je vzkliknila deklica in mu zaprla usta z roko. Pri Rebrniku sta jima stopila naproti Sivec in Slavica . . .

V tiho zarjo so šli po vijugasti cesti. France in Helena zadaj, učitelj in Slavica spredaj. Od Rebrnikovih je gledala Matilda za njimi in tiščala roko na prsi. Ko odhajajočih ni več videla, je globoko vzdihnila in bolno zašepetala:

„V samostan pojdem in bom umrla.“ — —

France in Helena sta se držala za roke in sta dolgo molčala. Vse je bilo, kakor takrat v maju, čudno slovesno, dobro, prijetno. Zarja, ki jima je ležala v licih, ju je kakor znotraj razvnela in sta tonila niže in niže v mrak in dolinsko senco.

(Dalje prihodnjič)

naša lučka

Škarjice

Nekoč so živele škarjice. Bile so tanke, svetle in ostre, a ne preostre. Prišle so k hiši skupaj s šivalnim strojem. Šivalni stroj se je svetil in, da bi ostal dolgo lep, so z njega vsako jutro obrisali prah in tako skoraj nikoli ni bil prašen.

Se svetlejšje so bile škarjice. Ker so bile to najmanjše škarjice v hiši, so se imenovalle Male škarjice. In ker so bile nežne, so rezale same nežne stvari.

„Nič trdega in grobega ne režite z njimi,“ je gospodinja vsakogar opozarjala. Zanj sta pomenila šivalni stroj in škarjice premoženje.

S šivalnim strojem je šivala samo ona, Male škarjice pa so jemali vsi po vrsti v roke in so z njimi tudi previdno ravnali. Rezale so najnežnejše, najbolj krhke stvari in so tako živele svoje mirno, a lepo življenje.

Rezale so tanko, batistno platno za srajce in prtičke. Takrat so se kopale v belini in svežini in hitele natanko po kroju, kakor ga je načrtala gospodinja.

Drugi dan so rezale svilo, da je šumela in se zvijala pod njimi in pod gospodinjinih rokami. Prve so občutile svileni hlad obleke, ki je bila namenjena gospodinjini hčerki. V dotiku s svilo so postale Male škarjice še nežnejše.

Tretji dan so izrezovale zobčke, s katerimi je bila obrobjena blazina za dete.

Četrty dan so rezale svilen papir za zmajaja, ki ga je lepil gospodinjini sin, in čisto malo je manjkalo, pa bi poletele z zmajem visoko nad hiše. Fant je hotel obesiti Male škarjice zmajaju za rep, a si je zadnji hip premislil. Položil jih je v predal in tam so tiho počakale na peti dan, ko so urne, svetle in ostre, a ne preostre, odrezale deklici Hani koder zlatih las za spomin na njena otroška leta. Lase je gospodinja shranila v majhno šatuljo.

Šesti, sedmi in osmi dan so Male škarjice rezale barvaste nitke, s katerimi so prepletli zavese na oknu.

In potem so nekega dne izrezale iz modrine neba rožo. Nad rožino lepoto so vsi ostrmelili, a prehitro so sončni žarki odnesli rožo v svoj zaton.

Male škarjice so izrezovale nežnejše in najnežnejše stvari. Izrezovale so prvi in zadnji lunin kratec in odsev večerne luči v vodi in le malokdaj so še počivale v predalu.

Gospodinja jih je velikokrat iskala. „Kje so naše Male škarjice?“ je spraševala.

Niso se mogle oglasiti, čeprav so bile v bližini. Iz dekličinega šolskega zvezka so izrezovale srnico.

Male škarjice so se znale prilagoditi vsaki roki, še posebno otroški, saj niso bile nikoli preostre.

Nekoč pa so zahtevali od Malih škarjic preveč. Hoteli so, naj izrežejo kopita za konja.

Vijak v Malih škarjicah je popustil. Razklale so se. Bile so prenežne in vijak v škarjicah je bil prete-

nek, da bi jih mogel še kdo popraviti in bi še rezale.

Gospodinja je kupila nove škarjice, a te niso bile nič več tako tanke in nežne in svetle. Bile so celo preostre in otroci niso smeli rezati z njimi.

Kaj pa šivalni stroj? Še živi?

Živi. Samo postaral se je in zaprašil.

Ela Peroci

Kokoš in petelinček

Kokoš in petelinček gresta v leščevje lešnikov brat.

Kokoš reče: „Petelinček, glej tam gori tri v eni kepi!“

Petelinček zleti v vrh, kokoš mu pravi: „Vrzi mi jih dol!“

Petelinček jih vrže dol, pa zadene kokoš v oči.

Kokoš zaveka: „Čakaj, doma bom povedala!“

Petelinček pravi: „Nisem kriv, zakaj mi je grm hlače raztrgal?“

Grm pravi: „Zakaj me je koza objedla?“

Koza pravi: „Zakaj me je pastir premalo napašel?“

Pastir pravi: „Zakaj mi ni dekla južine skuhal?“

Dekla pravi: „Zakaj mi mlinar moke ni zmlel?“

Mlinar pravi: „Zakaj mi je volk vso vodo popil?“

Volk pravi: „Zakaj mi je sonce v golt sijalo?“

Sonce pravi: „Zakaj mi je Bog ukazal?“

Tako je bil nazadnje kriv ljubi Bog, da se je kokoši razlilo oko.

Fran Milčinski

Bedin in Bedina

Bedin in Bedina sta šla nabirat lešnike. Bedin je bil sila trmoglav deček. Tudi danes je hotel biti vedno prvi, češ: jaz hitro natrgam polno vrečko, sestra bo pa trgala le tiste, ki jih jaz ne bom opazil.

Imel pa je preluknjano vrečko, da so mu vsi lešniki utekli na tla. Bedin je hitel trgati, Bedina jih je pa kar brala s tal. Bedina je imela že polno vrečko, Bedin pa še vedno prazno.

Bedina mu dé:

„Pojdiva domov, čas je že! Mati naju bo kregala.“

Bedin pa se brani na vso moč ter noče iti domov, dokler ne nabere tudi on polne vrečke lešnikov.

Bedina mu žuga, prosi, a nič ne pomaga. Naposled dé:

„Ako ne greš, pokličem volka, da te požre.“

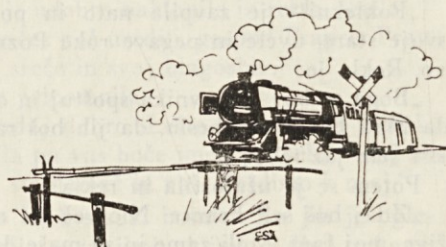
Ali glej, volk se pokaže izza grmovja ter de:

„Ooo! Tega pa že ne!“

Nato Bedina:

„Ako ga nočeš požreti, pokličem palico, da te nabije!“

Palica se oglasi:

„Ooo! Tega pa že ne!“
 Bedina zagrozi palici:
 „Ako tega ne storiš, pokličem ogenj, da te ožge!“
 Ogenj pa se oglasi:
 „Ooo! Tega pa že ne!“
 Bedina žuga ognju:
 „Če nočeš, pokličem vodo, da te pogasi!“
 Voda reče:
 „Nak, tega pa ti res ne boš ukazala! Meni nihče ne bo ukazoval.“

Bedina grozi vodi:
 „Le čakaj, pokličem vola, da te popije!“
 Toda vol jo zavrne:
 „Ne bo nič, tega pa že celo ne!“

Bedina:
 „Ako nočeš popiti vode, pokličem mesarja, da te zakolje.“

Mesar pa se odreže:
 „Lepo bi bilo res, toda danes ne ukazuješ ti.“
 Nato ona:

„Ce te res ne morem obesiti, pa zapovem vrvem, naj te obesijo.“

Toda vrvi se oglasio:
 „Ljubica mila, ti pa tega ne boš zapovedala.“
 Bedina jim zagrozi:
 „Ako nočete obesiti neubogljivega mesarja, pokličem miši, da vas razgrizejo.“

A tudi miši ne ubogajo ter ugovarjajo:
 „Ooo, Bedinica, tega pa res ne!“

Naposled je bilo Bedini že vsega preveč, pa zakriči:

„Ako tega ne storite, naj pride mačka in naj vas polovi!“

Mačka je koj priletela, da bi polovila neubogljive miši; miši so se prestrašile in hitro stekle proti vrvem, da bi jih razgrizle; vrvi se zboje miši ter hite proti mesarju, da bi ga obesile; mesar se ustraši ter teče vola ubijati; vol hiti vodo pit, a voda teče pred volom ogenj gasiti; ogenj se ustraši vode ter leti, da bi palico požgal, palica drvi za volkom, da bi ga naklestila, a volk jo udari za Bedinom, ki je tekel proti domu, kar so ga nesle noge.

In tako sta Bedin in Bedina doma. Kaj pa počenjata tam, tega ne vem, ker nisem tekel za njima.

Tolminska pravljica

Uganke

*Uotli debeluh
 z mokrimi trebuh.
 Komur dajo svojo kri,
 pamet in denar zgubi.*

(*tipos vsusli*)

Pomagajte našim prijateljem, kajti prišli so v težak položaj. Vsi štirje morajo v čolnu na vesla čez reko, a čoln more prepeljati naenkrat le 90 kg. Oba moža tehtata vsak po 90 kg. Otroka pa, ki sta oba že dobra veslača, tehtata prvi 43 kg, drugi pa 47 kg. Kolikokrat in na kakšen način morajo ti štirje veslati čez reko, da bodo vsi na drugi strani, ne da bi čoln preobremenili?

(Rešitev prihodnjič)

REŠITEV UGANKE IZ PREJŠNJE ŠTEVILKE:

Ogenj na luni ne gori, ker ni zraka. Zato je prizor z ognjem napačen.

Grozdje je zrelo

Kako je v gorici lepo, ko je grozdje zrelo! Debele jagode se tlačijo v grozdih, med trtami kar pijano diši. Čriček prepeva in vabi grozdje brat.

Zdelani prsti, ki so čez leto s tako skrbjo trte obrezovali, škropili in vezali, se stegujejo za dozorelim sadom. „Plop, plop,“ padajo zajetni grozdi v brento in, ko je ta polna, se zibljejo na kmetovih ramah tja dol proti zidanici.

„Plunk!“ Vsa gora napetih jagod se zvrne v zajetno stiskalnico. Potem pa se grozdje vrti in stiska in spodaj že curlja zlata kapljica v kad.

Kmet zacmaka z jezikom ob samem pogledu na svetlo pijačo. In že vidi, kako bo ob večerih dvigal kozarec z novim vinom proti luči in v njem opazil ves svoj znoj in ves božji blagoslov.

Igrajmo se

Vodja igre pove vsakemu udeležencu na uho, katero žival naj predstavlja. Vsem skupaj naroči, naj se oglasio z glasom tiste živali, katere vloga jim je bila poverjena, in sicer takoj, ko bo imenoval ime tiste živali. Vse „živali“ se postavijo okoli vodje, ki začne nato s šaljivim govorom, v kateri po vrsti vpleta imena živali. Vsaka se oglasi, kakor hitro je bila poklicana. Ko je govor končan, se vse tresse od mukanja, blejanja, meketanja, riganja, rezgetanja... Pozor, če so v sosesčini živčni ljudje ali bolniki! Potem pojdite raje na kako drugo mesto!

Zmaj

Daj — zmaj,
 dvigni se visoko
 nad polje, nad loko,
 čez goro poglej,
 kaj je tam, povej!

Štajerska je vsa zelena,
 a Koroška zamračena,
 Kraševce pečine orje,
 v soncu sveti se Primorje;
 da spustiš me malo više,
 videl bi tržaške hiše.

Oton Župančič

BAKOVCI — Prebivavci velike ravske vasi Bakovci pri Murski Soboti bodo začeli v kratkem z gradnjo novega vaškega doma. Večji del sredstev in materiala za poslopje, ki bo služilo za kulturne potrebe kraja in predvsem mladini, bodo vaščani prispevali sami. V vaškem domu bodo imeli svoje prostore tudi gasilci, tu bodo garaže in sejni prostor, spod-

novice od doma

nji del stavbe pa bo služil samopostrežni trgovini, ki bo ena izmed najbolj sodobnih trgovin te vrste v Pomurju.

BLED — Nov hotel — Radovljiško gradbeno podjetje „Gorenjc“ gradi na Bledu nov luksuzen hotel, ki je dobil ime „Golf hotel“. Imel bo 300 rednih in še 110 dodatnih ležišč.

BLED — Ves tlak v cerkvi na Blejskem otoku je razkopan in sredi cerkve je v plitvem grobu videti človeško okostje. Glavni oltar je podložen s štirimi travverzami, da se ne zruši v jamo, zemlja pod kamenjem pa vsa razkopana, da se vidi samo kamenje. Zvon želja se oglasi, če ga obiskovavec močno za vrv potegne. Oltar s kipom Matere božje je ves zapuščen. Odgovorna za to stanje je občina Radovljica, po razlastitvi lastnica cerkve.

CELJE — Pri restavracijskih delih v celjski farni cerkvi so v tako imenovani Marijini kapelici odkrili starodavne freske. Strokovnjak, ki si je najdbo ogledal, sodi, da so bile freske naslikane konec 14. ali v začetku 15. stoletja. Kvaliteta ohranjenih fresk še ni znana, kajti cenijo, da pokrivajo več desetnih kvadratnih metrov površine. Odkrite freske predstavljajo pomembno obogatitev tovrstnih zgodovinskih najdb v mestu ob Savinji.

ČRNI VRH nad Idrijo — Delavci cestnega podjetja iz Nove Gorice so septembra končali asfaltiranje

ceste med Godovičem in Črnim vrhom. S tem je bila izročena prometu najkrajša zveza po asfaltni cesti med Ljubljano in Novo Gorico, ki je dolga 98 km in je za 17 km krajša od one, ki drži skozi Postojno. Cestišče je široko šest metrov, v ovinkih pa sedem. Ker je ta cesta manj prometna, bo gotovo privabila marsikoga, ki ljubi samoto.

DOBRNA — Odtlej, ko so v zdravilišču v Dobrni preživljali svoje najboljše dneve, je minilo že nekaj let. Prišlo je obdobje slabih poslovnih rezultatov — bliskovitega znižanja števila gostov in grozečih primanjkljajev. Letos pa je zdravilišče po dolgih mesecih hudih ekonomskih težav le zabeležilo nekoliko boljše rezultate. Polletna bilanca je bila namreč aktivna.

DOLGA VAS — Jeseni bo pokrajinski muzej v Murski Soboti začel v sodelovanju z madžarskimi arheologi načrtno raziskovati rimsko naselbino v Dolgi vasi pri Lendavi. Prva faza dela predvideva natančno določitev smeri rimske ceste in ugotovitev kraja naselbine.

DOLNJA BISTRICA — V nedeljo, 1. septembra, so izročili prometu novo asfaltno cesto v tem kraju. Gotovi so tudi nasipi ob Muri, končana pa tudi elektrifikacija v Dolnji Bistrici. Nova asfaltna cesta se navezuje na cesto II. reda Lendava—M. Sobotna, speljana pa bo do kolišča Bobri.

DRAVOGRAD — Gradbeno podjetje „Dravograd“ ima za letos v načrtu nekaj več kot 1,6 milijarde Sdin del in upa, da bo načrt tudi preseгло. Močno pa ovira gradnjo objektov pomanjkanje cementa in še zlasti fasadne opeke. Če bi imeli v podjetju dovolj opeke, bi delo lahko vsekakor bolje organizirali.

DRAVOGRAD — V poslopju železniške postaje v Dravogradu bodo odprli nov bife, kjer bodo potniki lahko dobili pijačo ter mrzlo in toplo hrano.

DRNOVO PRI KRŠKEM — V Drnovem pri Krškem, nekdanjem rimskem mestu Nevidunumu, je arheolog dr. Peter Petru odkril mozaik, ki sodi med najlepše, najdene pri nas po vojni. Izredno lepo delo pozne antike bodo restavriral in ga pozneje znova postavili na mesto, kjer so ga našli.

GORIČKO — Turistično in avtobusno podjetje Kompas, ki ima gojitveno lovišče na Goričkem v Pomurju, je nedavno začelo graditi blizu Petrovec turistični dom, ki naj bi bil namenjen izključno inozemskim, predvsem italijanskim lovčcem. V domu bo 20 postelj.

GRAD — Občani v graškem okolišu so zbrali deset milijonov starih din za graditev novega poslopja zdravstvene postaje. Predračunska vrednost zgradbe znaša 34 milijonov.

HRASTNIK — Huda železniška nesreča, ki se je pripetila 29. avgusta opoldne blizu železniške postaje v Hrastniku, je terjala smrt enega delavca, dva delavca pa sta bila ranjena. Gmotne škode še niso ocenili. Nesreča se je zgodila, ker je iztiril spodbijalni stroj „plaser“, ki ga je zaneslo na nasprotni tir, po katerem je prihajal iz Ljubljane tovorni vlak. Spodbijalni stroj je zadel več vaonov.

IZOLA — V Delamarisu pripravljajo novost na jugoslovanskem trgu — sardine z različnim okusom. Sardine bodo tako kot doslej v semenskem in olivnem olju, različne okuse pa jim bodo dali z dodajanjem različnih začimb. Izboljšana bo tudi kvaliteta sardin, saj bodo v tovarni namestili nov stroj za mehanizirano predelavo rib, ki bo omogočil, da bodo ribe predelali še isti dan, kot so jih ulovili. Še pred sardinami pa bodo prišle na trg tudi goste juhe, nekakšne mineštre, saj bodo v zavojčki še kosi mesa.

KAMNIK — V avgustu je turistično društvo iz Kamnika organiziralo folklorno prireditev „Dan narodne noše“. Program se je začel že dopoldan s promenadnim koncertom kamniške godbe na piñala. Popoldan je bil spreved vseh narodnih noš po mestnih ulicah od podjetja Kamnik do Bakovnika. V sprevedu je bilo 600 narodnih noš iz vseh krajev Slovenije.

KOBARID — V Kobaridu so odprli novo šolsko poslopje. Nova šola je bila sezidana v rekordnem času enajstih mesecev in ima 15 lepih učilnic in kabinetov.

KOPER — V koprskem pristanišču so v mesecu avgustu pretovorili nad 75 tisoč ton blaga ali

dobrih 5000 ton več kot lani v istem mesecu. V izvozu je bilo nad 14.000 ton, v uvozu blizu 50.000 ton, v tranzitu pa nekaj čez 10.000 ton blaga.

KOPER — V koprskem pristanišču sta v gradnji dva tisočtonska rezervoarja za jedilno olje. V teh dneh montirajo v pristanišču tudi 6 termorezervoarjev za latex, to je tekočo gumo. Nadalje gradijo jeklene silose za koruzo. Njihova zmogljivost bo 3 tisoč 200 ton. Letos je šlo skozi koprsko luko na zahodna evropska tržišča že okrog 45 tisoč ton jugoslovanske koruze. Med večjimi zgradbami, ki jih gradijo v koprskem pristanišču, so še lesna skladišča s površino 3 tisoč kvadratnih metrov, v katerih bodo prekladali blago z dvema mostnima žerjavoma.

KRANJ — V Kranju je začela delati komisija za izbor filmov II. mednarodnega filmskega festivala „Šport in turizem“. Prispelo je več kot 100 filmov iz 31 držav. V primerjavi s prvim festivalom se je letos število filmov in držav udeleženk skoraj podvojilo. Prijavili so se tudi filmski producenti iz držav, ki so redko prisotne v mednarodnih filmskih arenah, na primer Singapur, Kambodža, Kuba, Tunis, Irak, Avstralija, Malezija itd. Filme so poslali tudi predstavniki skoraj vseh evropskih držav, ki v filmski proizvodnji kaj pomenijo. V uradni konkurenci bodo prikazali 30 do 40 izbranih filmov. Najboljši trije bodo nagrajeni z zlato, srebrno in bronasto nagrado „Triglav“, posebna žirija pa bo dodelila še posebno nagrado francoskega ministrstva za šport.

KRANJ — 18. mednarodni gorenjski sejem je po obisku in prometu presegel vse dosedanje poletne sejme. Ogledalo si ga je 160.000 obiskovavcev, lani 135.000; vrednost prometa je nad 27 milijonov din, to je za 5 milijonov več kot v lanskem letu. Pri tej vsoti imajo največji delež pohištvo, motorna vozila, gospodinjiski aparati in kmetijski stroji. Posebno ob nedeljah, ko se je v razstavnih prostorih zvrstilo 25 tisoč in celo nad 30 tisoč obiskovavcev, je prihajalo do zares nevzdržnih razmer. Znano je, da se Gorenjski sejem najresneje pripravlja na gradnjo novih razstavnih dvoran na Savskem otoku.

KRANJSKA GORA — Filmska ekipa pod vodstvom režiserja Jožeta Galeta je v Kranjski gori in na Vršču posnela tretji film o

*PREUDE DOKUMENTOV ZA POROKO UAM
PRESKRBIJO SLOVENSKE DUHOVNICE
Za sklenitev zakona potrebujete razne dokumente.
Slovenski duhovniki vam radi poskrbijo krstne in
samske liste, pa tudi njih prevode v nemščino.
Obrnite se vedno na vam najbližnjega duhovnika!*

razno

MALE OGLASE sprejema uredništvo „Naše luči“ do 5. v mesecu pred naslednjo številko. Oglasi smejo obsegati največ 100 besed. Za vsebino oglasov uredništvo ne odgovarja. Cenik malih oglasov: Minimalna cena (do 20 besed) je: 30 avstrijskih šilingov, vsaka nadaljnja beseda pa 1 avstrijski šil. (2 bfr, 0,20 NF, 0,15 DM ali enako vrednost v drugi valuti). Uredništvo posreduje le naslov oglaševalca, na druga vprašanja glede malih oglasov ne odgovarja. Kdor hoče zvedeti za naslov oglaševalca, naj pošlje v pismu v denarju ali v znamkah pristojbino za dvojce pisem v tujino. Če tega ne stori, ne dobi odgovora. Pisem uredništvo oglaševalcem ne posreduje.

JANKOVIČ, 17 rue Belgrade, 54 Tucquegnieux. Francija, je zaprisežen prevajavec in piše tudi razne prošnje. Pišite mu!

SLOVENSKE IN SRBOHRVATSKE PREVEDI, sodno overovljeni: sodni prevajavec in tolmač Milena GRATZA, 8 München 27, Kufsteinerstr. 2/III, tel. 48 69 01.

PREVAJALSKA PISARNA V NEMČIJI. Slovenske in srbohrvaške dokumente prevaja, piše prošnje in organizira tečaje nemškega jezika dipl. filolog JOSEPH ARECH, 8 München 50, Lauingerstr. 42, tel. 54 13 702.

Sodniško pooblaščen **PREVAJAVEC** za slovenski in srbohrvatski jezik **MILAN ZAGORC** prevaja vse vrste dokumentov in listin. 4 Düsseldorf, Brehmstr. 81, tel. 62 01 14.

Slovensko-hrvatski sodniško-občinski **TOLMAC** prevaja vse vrste dokumentov in razne listine v nemščino in obratno hitro in zanesljivo. **MARTIN SAPOTNIK**, 413 Moers-Meerbeck, Luisen Str. 23, Rhld.

SLOVENEK, star 28 let, bivajoč na Švedskem, želi spoznati pošteno, resno slovensko dekle. Slika zaželenena. Naslov posreduje uredništvo Naše luči pod zgoraj navedenimi pogoji pod številko 87.

SLOVENEK, star 20 let, bivajoč na Švedskem, želi spoznati pošteno in resno slovensko dekle od 18 do 20 let. Slika zaželenena. Naslov posreduje uredništvo Naše luči pod zgoraj navedenimi pogoji pod številko 88.

VIPA VC JOŽE, 7 Stuttgart-S., Nemčija, Export-Import podjetje, na Böblingerstraße 164 (tel. 60-43-62), vam solidno postrže in vam nudi kmetijske stroje, kosilnice, traktorje od najlažjih do najtežjih, škroplilnice znamk „Irus“, „Schanzlin“ in drugih, gasilne brizgalne, radijske in televizijske aparate, magnetofone, kino- in fotografske aparate, pralne stroje, hladilnike in gospodinjiske stroje vseh vrst, šivalne stroje vseh znamk in pletilne stroje svetovno priznane znamke „Kayser“ (netto DM 490.—), elektr. strojčke za popravilo nogavic „Kolibri“ (DM 280.—), motorne žage, stroje za predelovanje lesa, betonske mešalce z električnim, bencinskim ali dizlovim motorjem ter pošilja na zaželeno naslove in v vse države. Generalno zastopstvo za šivalne stroje Pfaff.

Kecku pod naslovom „Bedančeva past“. Oba prejšnja filma „Keck“ (1951) in „Srečno, Keck!“ (1963) sta bila toplo sprejeta pri mladih gledavcih po vsem svetu in nagrana na festivalu mladinskih filmov v Benetkah. Film je snemalo ljubljansko podjetje VIBA-film.

KRŠKO — Zavod za spomeniško varstvo SRS nadaljuje z rekonstrukcijo zgodovinskega mesta Neviodunuma pri Drnovem. Nedavno so tu odkrili v izkopaninah enega najlepših mozaikov, kar so jih v zadnjem obdobju našli na Slovenskem, zato ga bodo posebej konservirali in namestili na primernem prostoru. Prav tako so očistili rimski vodnjak, ki so ga odkrili že decembra lani. Ekipa zavoda nadaljuje tudi z rekonstrukcijo nekdanjega pristanišča Neviodunum ob Savi.

LENDAVA — Iz lendavske občine je trenutno 1354 občanov zaposlenih v tujini. Od teh jih je največ v Avstriji, kjer delajo predvsem v gradbeništvu. Precej jih je tudi v Zahodni Nemčiji, kjer pa večinoma delajo v tovarnah. Na zavodu za zaposlovanje delavcev imajo še nekaj ponudb za delo v Zahodni Nemčiji.

LENDAVA — Konec avgusta so odprli nov most čez Muro pri Murskem Središču. Približno pet tisoč ljudi iz lendavske in čakovske občine se je nabralo k otvoritvi. Slavje se je spremenilo tudi v spontano manifestacijo za podporo okupirani Češkoslovaški. — Most je 110 m dolg in 11 m širok in bodo zlasti lendavska podjetja zaradi skrajšanja vozne poti prihranili letno sto milijonov starih dinarjev. Most je stal tristo milijonov dinarjev.

LJUBLJANA — V veliki dvorani Slovenske filharmonije je pod vodstvom Uwe Theimerja nastopil „Zbor dunajskih dečkov“ ali kot ga v Avstriji ponosno imenujejo „pojoči ambasadorji Avstrije“. Zbor dunajskih dečkov je doslej na vseh kontinentih izzval mnogo občudovanja. Vsakdo, ki je poslušal te dečke z izredno kristalnimi glasovi, je bil očaran nad njihovim talentom.

LJUBLJANA — Bivši ameriški vojni minister in sedanji direktor Mednarodne banke za obnovo in razvoj, Mc'Namara, je dal jugoslovanski industriji visok kredit za njen razvoj. Med podjetji, ki

bodo posojila deležna, so tudi štiri slovenske tovarne za predelavo lesa in proizvodnjo pohištva. Posojilo bodo dobila naslednja podjetja: „Brest“ v Cerknici, „Elan“ v Begunjah, „Novoles“ v Novem mestu in „Stol“ (bivša Remčeva tovarna na Duplici) v Kamniku. Skupno bodo omenjena podjetja dobila 1 milijon 700 tisoč dolarjev posojila s 6,5 odstotki obresti na 14-letno odplačevanje.

LJUBLJANA — Po sklepu zveznega izvršnega sveta se je septembra podražilo doma olje vseh vrst, razen olivnega, bučnega in olja iz koruznih klic. Olje iz soda stane 5 dinarjev, v steklenicah pa 5,30 dinarjev.

LJUBLJANA — Člani I. jugoslovanske alpinistične odprave v Hindukuš so se v prvi polovici avgusta v Afganistanu povzpeli na Lunkho (6868 m) in Dozore (6902 m), Koh i Myani (5850 m), Lunko II (6872 m), Neimenovani (5900 m) in Koh i Heva (6819 m), kar potrjuje brzjavka, ki jo je vodja odprave poslal na planinsko društvo Ljubljana—Matica: „Povzpeli smo se na Lunkho in Dozore 6868 in 6802 metrov avgust 4 Drašler Štupnik Kok in Myani 5850 avgust 9 vsi člani Lunkho drugi 5850 avgust 13 Sazonov Belak Neimenovani vrh 5900 avgust 18 Štupnik Belak Koh i Heva avgust 19 6819 Drašler Kunaver.“

LJUTOMER — Domače gradbeno podjetje „Imgrad“ ima, kot druga gradbena podjetja, precej težav pri gradnji oziroma prodaji družbenih stanovanj v blokih. Tudi v Ljutomeru delovne organizacije v glavnem razdele sredstva za gradnjo stanovanj posameznikom, ki svoje stanovanjske probleme rešujejo z gradnjo zasebnih hiš.

MARIBOR — 17. avgusta so v mariborski tovarni avtomobilov in motorjev slavili pomembno delovno zmago. Montažno linijo je namreč zapustilo 50.000. vozilo. Prvih 27 vozil so izdelali konec leta 1947. TAM se je razvila v močno jugoslovansko podjetje, v katerem bodo letos predvidoma izdelali 5300 vozil. TAM izvažajo v Kolumbijo, Gano, Indonezijo in nekatere druge države, sodeluje pa s tovarno Deutz v ZR Nemčiji.

MARIBOR — Mariborsko gradbeno podjetje „Konstruktor“ se lahko kot eno izmed redkih gradbenih podjetij pohvali, da ima

dela kar dovolj in da tudi poslovni rezultati niso nič slabši, kot so bili pred reformo. V podjetju so za letos naredili načrt za dobrih 7 milijard Sdin bruto dohodka, ki ga bodo po vsej verjetnosti presegli. Tudi v minuli zimi, ko so mnoga gradbena podjetja precej zmanjšala svojo dejavnost, so dosegli kar dobre poslovne rezultate. Že lani je „Konstruktor“ precej gradil v Avstriji, letos pa je prevzel še večja dela v ZR Nemčiji. Seveda pa ima „Konstruktor“ tudi za prihodnje leto že precej dela, zlasti v ZR Nemčiji in še nekaterih krajih v naši državi.

MISLINJA — Prebivavci Mislinje so imeli že dalj časa precejšnje težave z vodovodom. V kraju so sicer imeli nekaj zasebnih vodovodov, a voda, ki je pritekala v stanovanja po teh ceveh, ni bila bakteriološko čista. V Mislinji so zato začeli graditi nov vodovod. Novo bo vse, od rezervoarja pa do 483 metrov dolge vodovodne napeljave. Gradnja velja 6 milijonov 300 tisoč starih dinarjev. Nekaj več kot tri milijone dinarjev bo prispevala slovenjgraška občina, preostalo pa bo odštela mislinjska krajevna skupnost. Največja del tega prispevka bodo dali Mislinjčani z delovno silo.

MURSKA SOBOTA — Potrebe po predmetnih učiteljih v soboški občini tudi v začetku tega šolskega leta niso manjše kot doslej, saj bi potrebovali na osemletkah s tako izobrazbo kar 140 učiteljev. Slab odziv na razpisana učna mesta kaže, da se stanje ne bo tako kmalu popravilo, saj je okoli sto učiteljev, ki so se vpisali na mariborsko pedagoško akademijo, delno tudi kot redni študentje, zvečine na začetku študija. Po podatkih občinskega sveta za šolstvo ima sedaj v soboški občini komaj 20 odstotkov predmetnih učiteljev predpisano izobrazbo. V soboški občini pričakujejo ugodno kadrovsko zasedbo šole okoli leta 1980.

MURSKA SOBOTA — V gradbenem podjetju „Pomurje“ so že prepričani, da bodo letošnji proizvodni načrt — dve milijardi Sdin presegli. Tako kot drugim podjetjem pa tudi Pomurju povzroča precej preglavic pomanjkanje cementa, ki ga dobe šele po večkratnih posredovanjih iz precej oddaljenih cementarn, tako da ga morajo zaradi daljšega prevoza plačati dražje.

MURSKO SREDIŠČE — Trgovsko podjetje Univerzalandava je odprlo novo samopostrežno trgovino. Letos je to že četrta samopostrežna trgovina omenjena ga podjetja.

NOVA GORICA — Goriška turistična zveza pričakuje od Turistične zveze Slovenije, da bo ta znova preučila njeno prošnjo za sofinanciranje prospekta Goriške iz republiških sredstev. Prospekt je v pripravi in bo obravnaval celotno goriško in sežansko območje, poseben poudarek pa bo dal modernizirani predelski cesti, ki so jo pred dnevi izročili prometu.

OPLOTNICA — 4. septembra zjutraj okoli 2. ure je izbruhnil požar v obratu lesnoindustrijskega podjetja Konjice v Oplotnici. Goreti je začelo v oddelku za temeljno barvanje lesa. V tem oddelku je zgorelo okoli 100 kosov že izdelanih vrat in oken, razno orodje in drugi predmeti. Zgorel je tudi strop in zaradi vročine odpadel omet. Po ocenah znaša škoda okoli 120.000 N din. Vzrok požara raziskujejo.

PTUJ — V ptujski občini konča vsako leto osnovno šolo okoli 1600 mladih ljudi, uspešno, žal, komajda nekaj več kot polovica. Najboljši gredo naprej v srednje in druge šole, drugi pa si seveda sami ali s pomočjo staršev začno iskati ustrezno zaposlitev, predvsem v industriji. Mnogi pa se kljub prizadevi ne morejo zaposliti, posebno, če so mlajši od 17 let, pa tudi tisti ne, ki šole niso uspešno končali.

PTUJ — V okviru priprav na proslavo 1900-letnice Ptujja bodo obnovili tudi minoritski samostan, ki izvira iz 13. stoletja ter je pomemben zgodovinski spomenik. Letos bodo obnovili dvoriščno streho in uredili arkadno dvorišče s pročeljem. Del sredstev za obnovo bo prispeval tudi minoritski red, ki je solastnik poslopja, stoječega ob novi ptujski pošti. Ptujski kulturni delavci želijo, da bi poslopje minoritskega samostana uporabili za kulturne namene. V prvem nadstropju bodo uredili ptujsko študijsko knjižnico, medtem ko bi se mestna knjižnica vselila v spodnje prostore samostana.

PETROVCI — Pekarna v Gornjih Petrovcih, ki je obrat soboškega Mlinopeka, je v zelo kritičnem položaju. Polletni obračun je nam-

reč pokazal 25.000 dinarjev izgube, ki je nastala zaradi velikih prevoznih stroškov. Izgubo bodo krili iz sredstev matičnega podjetja tako, da ne bo treba pekarne v Petrovcih ukiniti.

RADEČE — Predstavniki republiškega cestnega sklada ter občin Celje, Laško, Sevnica in Krško so se dogovorili, da bodo uresničili pobudo o asfaltiranju ceste od Radeč proti Sevnici. Dobrih 9 kilometrov asfaltne prevleke bo veljalo okoli 560 milijonov starih dinarjev.

RADLJE OB DRAVI — V gradbenem podjetju Radlje imajo velike težave zaradi pomanjkanja mnogih vrst gradbenega materiala. Zlasti se pritožujejo, da jim primanjkuje cementa, pa tudi prednapetih plohov za stropne opekarne v Pragerskem. Precejšnje težave so tudi zaradi pomanjkanja radiatorjev.

RADLJE — Obmejni prelaz Radlje, ki je bil doslej namenjen samo dvolastnikom, je bil med malo znanimi na severni meji. Več je bilo o njem slišati zadnje leto, ko so na občini v Radljah pogosto razpravljali o petih kilometrih nove asfaltirane ceste, ki bi jo bilo treba speljati iz Radelj in se tako priključiti na cesto, ki jo na drugi strani meje že obnavljajo.

RAKIČAN — Prebivavci Rakičana so slovesno odprli nov most čez potok Ledavo, ki so ga zgradili s pomočjo soboške občine in krajevne skupnosti Murska Sobotna. Sodoben betonski most, ki pomeni dragoceno pridobitev zlasti za kmete te velike ravninske vasi, je veljal skupaj 5,5 milijonov S din. Občinska skupščina Murska Sobotna je prispevala h gradnji tri milijone S din, gradbeni les so dobili od soboške krajevne skupnosti, nad dva milijona S din pa so prispevali domačini v denarju, z delom in v materialu.

SEŽANA — Kmetijska zadruga Kras v Sežani se je odločila zgraditi novo vinsko klet. Gradbena dela je zaupala SBP „Kraški zidar“. Nova klet, katere glavna naloga bo oskrbovanje gostinske mreže z alkoholnimi in brezalkoholnimi pijačami, naj bi bila zgrajena do oktobra. V njej bo prostora za okoli 15 vagonov vina; v njej bodo uredili sodobno polnilnico brezalkoholnih pijač. Opremo zanjo so kupili v Italiji. Kmetijska zadruga Kras bo zgra-

dila klet samo z lastnimi sredstvi in bo zanjo prispevala okoli 110 milijonov starih dinarjev.

ŠKOFJA LOKA — Ob prenavljanju gotске cerkve sv. Jakoba v Škofji Loki so našli freske iz 17. stoletja. Pod vodstvom zavoda za spomeniško varstvo se je lotil restavriranja podob z motivi križanja akademski slikar Viktor Snoj. Tako starih fresk je v Slovenije zelo malo, zato je najdba v loški župnijski cerkvi toliko bolj pomembna.

ŠMARJE PRI JELŠAH — Občanom že več let primanjkuje pitne vode. Letos ob suši tudi po tri dni ni bilo vode. Zato so začeli graditi novo zajetje vode pod Dolgo goru pri Podplatu; napravili bodo tudi nov vodovod. Denar za gradnjo je dala deloma krajevna skupnost, deloma občani s samoprispevkom, deloma pa v obliki kredita celjska vodovodna skupnost.

TOLMIN — Na pobočjih tolminskih hribov so se zadnja leta precej razmnožili gamsi. Zdaj pa se je pojavila gamsja slepota, ki se zelo širi. Lovci si prizadevajo, da bi bolezen zaježili z odstrelom bolnih živali, vendar se bojijo, da jo bodo težko premagali.

ZLATOLIČJE — 13. avgusta je izbruhnil požar v betonarni podjetja Tehnogradnje na gradbišču HE Srednja Drava v Zlatoličju. Goreti je začelo v etaži tehtnic. Ogenj se je hitro širil na ostale oddelke 26 metrov visoke zgradbe betonarne. Kmalu po izbruhu ognja se je celotna betonarna porušila. Na srečo ni bilo v njej zaposlenih, ki so ob 17. uri končali delo. Na kraj nesreče so prišli gasilci iz Zlatoličja, Ptujja in Maribora. Betonarno je gradbeno podjetje Tehnogradnja kupilo leta 1962 v Italiji ter je njena nabavna vrednost znašala okoli milijon novih din. Pri poružitvi betonarne pa so ostale nepoškodovane elektronske komandne naprave, ki so bile nameščene v leseni baraki v neposredni bližini. Računajo, da znaša škoda najmanj 500.000 novih din. Betonarna bi na tem gradbišču delala le še okoli 14 dni. Potem pa so jo nameravali premestiti na gradbišče v Djerdapu. Podjetje Tehnogradnja pa je utrpelo veliko škodo, saj velja danes taka betonarna 1,5 milijona novih din. Razen tega pa je treba na njeno dobavo v tujini čakati daljše obdobje.

NAŠA LUČ, mesečnik za Slovence na tujem. — Letnik 17. List ureja uredniški konzorcij. Odgov. urednik: dr. Janko Hornböck. Založba: Družba sv. Mohorja. Tisk: Tiskarna Družbe sv. Mohorja. Vsi v Celovcu. — Opremo platnic je izdelal Klavdij Palčič. — List izide desetkrat v letu (vsak mesec razen julija in avgusta). — Naročnina je za naročnike v Avstriji letno 45 šilingov, za naročnike izven Avstrije 110 belgijskih frankov, 10 francoskih frankov, 10 švicarskih frankov, 8 nizozemskih goldinarjev, 10 nemških mark, 1200 italijanskih lir, 16 angleških šilingov, 12 norveških kron, 10,50 švedskih kron, 2,50 ameriških dolarjev, 2,50 avstralskih dolarjev, 2,50 kanadskih dolarjev. — Razlika v cenah je pogojena zaradi neenakih poštnin v posameznih državah in različnih deviznih preračunavanj. Naročnike sprejemajo poverjeniki in uprava Naše luči. Uredništvo in uprava: Viktringer Ring 26, 9020 Klagenfurt, Austria.

SLOVENSKI DUŠNI PASTIRJI IN URADI

ANGLIJA — Franc Bergant, Offley Road 62, London S. W. 9 (Tel. 01-735-66 55).

AVSTRIJA — Ciril Lavrič, Röm.-kath. Pfarramt Haid, 4052 Ansfelden (O.-Ö.). — Korotan, Albertgasse 48, 1080 Wien VIII. — Janez Hafner, Theodor-Körnerstraße 111, 8010 Graz. — Anton Miklavčič, Kapellengasse 15, 9800 Spittal/Drau. (Tel. 04762/33462). — P. Štefan Kržišnik, Stift, 6422 Stams.

BELGIJA — Vinko Žakelj, rue des Anglais 33, Liège, (Telefon 04/23 39 10). — Kazimir Gaberc, 19 rue Louis Empain, Marcinelle (Hainaut), (Telefon 07/36 77 54).

ITALIJA — Slovenski dušnopastirski urad — Dr. Pavel Robič, via dei Colli 8, Roma.

FRANCIJA — Nace Čretnik, 4 rue S. Fargeau, 75 Paris 20, (Tel. 636-80-68). — Bogdan Makovec, 7 rue Gutenberg, 75 Paris 15, (Tel. 250-89-93). — Stanislav Kavalarič, 7 rue Claude Debussy, 62 Liévin (Pas-de-Calais). — Anton Dejak, 33 rue de la Victoire, 57 Aumetz. — Stanko Grims, rue du Dauphiné, 57 Merlebach. — P. Jakob Vučina, 6 rue de France, 06 Nice.

NEMČIJA — Lojze Škraba, 42 Oberhausen-Sterkrade, Mathildestraße 18. (Telefon 62676). — Ivan Ičko, 43 Essen-Altenessen, Schonfeldstraße 36. (Telefon 291305). — Dr. Franček Prijatelj, 68 Mannheim, A 4, 2. (Telefon 06 21/2 85 00). — Dr. Franc Felc, 7 Stuttgart-S, Kolbstr. 15/I. (Tel. 72278). — Ciril Turk, 73 Esslingen, Häuserhaldenweg 36. (Tel.: Stuttgart 35 31 77). — Dr. Janez Zdešar in dr. Branko Rozman, Schubertstraße 2/I, 8 München 15. (Telefon 53 64 53).

NIZOZEMSKA — Vinko Žakelj, rue des Anglais 33, Luik, Belgie.

ŠVEDSKA — Jože Flis, Djurgårdsvägen 32, 633 50 Eskilstuna. (Telefon 016/11 31 54).

ŠVICA — P. Fidelis Kraner, Kapuzinerheim, Seebachstraße 15, 8052 Zürich, (Tel. Zürich 46 68 61).